Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP | *77. évfolyam, 12. szám* ■ *2012. március 25.* ■ *Böjt 5. vasárnapja (Judica)* | Ára: 250 Ft

„Ebben bizony a Teremtőhöz hasonlít a művész: létrehoz valamit az anyagból, de abba lelket is kell lehelni.”
Interjú Konok Tamás festőművésszel ▶ *4. oldal*

„Amelyik felekezet élni akar – nem pedig elidegenedni a brazil emberektől –, az nyit a Lélek felé, és olyan istentiszteletet alakít ki, olyan teológiát folytat, amelyben a karizmatikus elem meghatározóvá válik.”
Brazíliából jöttem… ▶ *8–9. oldal*

„Ha az áldásként felfogott dolgainkra gondolunk, jellemzően anyagi természetűek jutnak eszünkbe, mint például az *otthon, étel, ruházkodás, jövedelem, munkahely, egészség.* Gondoltunk azonban már valaha is arra, hogy azok felé forduljunk köszönettel, akik életünkre pozitív hatással voltak?”
Miért (avagy kinek) vagyunk hálásak? ▶ *11. oldal*

A szemek böjtje ▶ *2. oldal*
Déli KINCS ▶ *7. oldal*
Emma, a böjti szél ▶ *10. oldal*
A múlt adósságai ▶ *11. oldal*
„Felhőt lépő” beszélgetés… ▶ *12. oldal*
A presbiter munkaköri leírásáról ▶ *13. oldal*

SEMPER REFORMANDA

„Amikor így megerősödött a száved Krisztusban, és már nem a gyötrelmes büntetéstől való félelem miatt, hanem szívedből gyűlölöd a bűnt, akkor Krisztus szenvedése egész életed példájává is lesz. Most egészen más szempontból fogjuk vizsgálni a Krisztus szenvedését. Eddig úgy beszéltünk róla, mint egy szentségről, mely bennünk végzi munkáját, a mi közreműködésünk nélkül. Most viszont azt gondoljuk meg, hogy a Krisztus szenvedését mi magunk is hatékony fegyverként forgathatjuk a bűn kísértése elleni küzdelmünkben, mégpedig így: Ha fájdalmas nap virrad rád, vagy betegség gyötör, gondold meg, milyen csekélység ez Krisztus töviskoronájához és szögeihez képest. Ha meg kell tenned vagy el kell viselned valamit, ami ellenedre van, gondold meg, miként hurcolták Krisztust ide-oda, megkötözött fogolyként. Ha elfog a nagyzás gőgje, nézd, hogyan gúnyolják Uradat, és miként vetik meg mint gonosztevőt. Ha paráznaság kísért, és úrrá lesz rajtad az érzéki vágy, gondolj arra, hogy Krisztus gyenge testét milyen keserves kínokat okozva korbácsolják agyon, döfik át, verik keresztül. Ha fellobban benned a gyűlölet lángja, vagy irigység fog el, vagy ha bosszúért lihegsz, gondold meg, hogy Krisztus mennyi könnyel és kiáltással imádkozott érted és minden ellenségéért, noha igen könnyen bosszút állhatott volna rajtuk. Ha bánat emészt, vagy bármilyen testi-lelki kellemetlenség aggaszt, erősítsd meg a szívedet, és mondd: Ej, miért is ne szenvednék el egy kis bánatot, amikor az én Uram a kertben vérrel verejtékezett a félelemtől és a bánattól. Rest és gyalázatos szolga, aki ágyban heverészik, amíg Ura haláltusáját vívja. Lásd, így tudunk minden bűnös szenvedély és rossz szokás ellen erőt és vigasztalást találni Krisztusban.”

▶ *Luther Márton:* Hogyan szemléljük Krisztus szenvedését? *(Véghelyi Antal fordítása)*

Konok-kiállítás

FOTÓ: KISS TAMÁS

▶ **Oldott, barátságos, ugyanakkor ünnepélyes hangulat fogadta az Evangélikus Országos Múzeumba látogatókat két nappal nemzeti ünnepünk előtt, a Kossuth-díjjal és a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével is kitüntetett *Konok Tamás* kortárs festőművész *Mikroludiumok II.* című kiállításának megnyitóján. Igazi kulturális csemegével kecsegtetett az esemény, a látogatók szemének és fülének egyaránt élményeket kínálva.**

A *mikroludiumok* kis játékok. Már maga a szó is utal a játékosságra, hiszen a mikroludium nem véletlenül rímel a *prelúdiumra.* A tárlat anyagában megtalálhatók Konok Tamás régebbi munkái is, de javarészt új alkotásokat tartalmaz, a legutóbbiak tavaly készültek.

A megnyitón elhangzott *Bartók* néhány hegedűduója *Bozzai Balázs* és *Ittzés Tamás* előadásában, majd *Harmati Béla László* köszöntötte az egybegyűlteket. A kiállított képek ötletek, játékok, melyek indulatból születtek. A művészeti alkotások elhelyezése pedig – a helyi adottságok, sajátosságok okán – a múzeumnak kínált játéklehetőséget, kihívást – hangoztatta a múzeumigazgató, egyúttal köszönetet mondva munkatársának, *Zászkaliczky Zsuzsannának* a tárlat kurátoraként végzett munkájáért.

Keserü Katalin, az ELTE Művészettörténeti Intézetének egyetemi tanára a kiállítást megnyitó beszédében az irodalmat hívta segítségül Konok Tamás alkotóművészetének bemutatásához. *Vörösmarty Mihály Előszó* című költeményének első sorával fejezte ki azt a paradoxont, amelyet minden bizonnyal a festőművész is jól ismer saját megtapasztalásából: „Midőn ezt írtam, tiszta volt az ég.” (A levert szabadságharc után aligha lehetett így, mint ahogy a fájdalmas és nehéz idők lenyomataként később olvashatjuk is: „A föld megőszült; / Nem hajszálanként, mint a boldog ember, / Egyszerre őszült az meg, mint az isten…”)

Többségében színes kollázsokból, lineákból, betűkből, geometrikus formákból építkező alkotások fogadják az érdeklődőt. A Konok-munkák születésének körülményeiről, metódusáról az alkotó szavait felidézve beszélt a művészettörténész: „Tele van holmikkal a környezet, melyekre rátekint a műteremtő véletlen, váratlan, és létrehozza a rendet, miáltal elvonttá válnak a dolgok.”

A tér, idő, formák és színek Konok Tamás által adott játéka április 15-ig látható az Evangélikus Országos Múzeumban. Aki pedig otthonában is nézegetné az alkotásokat, megteheti, ha beszerzi a *Mikroludiumok II.* című – a kiállításmegnyitón említett, a Pauker Collection gondozásában megjelenő – kötetet.

(A festőművésszel – a számos evangélikus templomot tervező Sándy Gyula unokájával – lapunk 4. oldalán olvashatnak interjút.)

■ Balla Mária

Ítélünk

■ Dr. Lackner Pál

A mostani vasárnap bevezető zsoltára többféle fordításban ismert. A *„szolgáltass nekem igazságot”* formula legömbölyíti azt, ami az *„ítélj meg”* változatban benne van.

Az *ítélet* kifejezés sokszor negatívként jelenik meg előttünk, polgári perekkel, sportmérkőzésekkel kapcsolatban. *Arisztotelész* alapvető megjegyzését – miszerint a jog szenvedélymentes értelem – a mai tapasztalatok sokszor nem támasztják alá. Az érzelmi azonosulás sokszor túlfűtöttségbe csap át; minden, ami tetszik – nekem jó –, az igazságos, ami nem kedvező, az pedig rögtön igazságtalan és erkölcstelen.

Ítéletet nem csak az igazságszolgáltatás fórumain hoznak. A kifejezés használata nélkül mi is ítélünk választáskor, vásárláskor, egy iskola kiválasztásakor, de akár vezetés közben is. Mindennapi ítéleteink nagy része természetszerűleg nem hordoz magában komoly következményeket. Van azonban a köznapi döntéseknek egy olyan halmaza is, ahol a meghozott ítéletek következményei súlyosak is lehetnek; talán elég, ha a műveleti helyzetben lévő katonák parancsnokaira vagy az életveszélyben lévő beteget gyógyító, a sérültet vagy sebesültet operáló orvosra utalok.

Sokszor nem feketék és fehérek a dolgok, a szürke árnyalatok sokasága között kell megítélni, mi a jó vagy legalábbis a kevésbé rossz. Gyakran előfordul, hogy nem egyetlen dolgot vizsgálva, egy skála mentén ítélünk, hanem három-négy olyan tényezőt figyelembe véve, amelyek egymással nincsenek összhangban. Ne feledjük, sok döntést gyorsan kell meghozni, percek vagy csak másodpercek állnak rendelkezésünkre. A kiérlelt elméleti ítéletek a mindennapokban ritkák. Utólagos elemzésekre és vizsgálatokra mindig több idő áll rendelkezésre, mint a valós idejű döntéshozatalra.

Ha ezt összefüggéseiben végiggondoljuk, akkor – együttérezve az ilyen helyzetben élőkkel – imádságainkban is gondolhatunk rájuk.

Az ítéletek objektív volta sokszor kérdéses. „Nézőpontom határozza meg az álláspontomat” – szól a népi bölcsesség. Valóban így van, a jó és a kedvező attól függ, hogy honnan nézem az eseményeket. Ez alól a gyakorlat alól – valljuk meg őszintén – a keresztény ember sem kivétel. Ami nekem vagy annak a kisebb-nagyobb közösségnek kedvez, amelyben élek, az a döntés jó, a másik legalábbis vitatható. Ha ésszel felfogható is, logikusan magyarázható is egy nekem adott pillanatban nem kedvező lépés, a zsigeri elutasítás gyakran tetten érhető.

Ezért nagy szó, ha valahol átlépnek mélyen meggyökerezett előítéleteken. Minél hosszabb ideje áll fenn egy ellentét, létezik egy feszültség, annál nagyobb elszánás kell az átlépéséhez, de ez annál nagyobb örömet is gerjeszt – még ha nem mindenki osztja is ezt azonnal.

Ebben az esztendőben különösen is fontos történelmi esemény, hogy Komáromban aláírjuk – terveink szerint e lapszám megjelenésének napján – a szlovákiai és a magyarországi evangélikusok közötti partnerszerződést. Évtizedek, sőt századok feszültségét félretolva, egyházhoz méltatlan viták és veszekedések után, a közös alap és a közös cél újrafelismerésével, a békés egymásmellettiség, a kiengesztelődés fényében együttműködő szomszédság útján megindulva.

> **Böjt vége felé megyünk. Rövidül a megtérésre hátralévő idő – ezt nemcsak a vasárnap hajnali óraátállítás szimbolizálja. Használjuk ki, amíg lehet!**

Az emberi ítéletek nem mindig objektívek. Az Isten ítéletei azok, de az Úr rögtön felkínálja a kegyelmet annak, aki érzi helyzete lehetetlenségét. Az ítélet objektív, a végrehajtás már nem az. A szeretett Fiú váltságműve kiutat mutat, mentesít a megfellebbezhetetlen döntés végrehajtása alól. A nyomtatóból az ítélet rögtön az iratmegsemmisítőbe kerül. Nem miértünk, nem valami adminisztrációs tévedésből, hanem mert a golgotai kereszt nemcsak az időben, de az ítéletben is metszőponttá lett. Ez a tény ad egyedül reménységet a végső bírói idézéskor mindenkinek. Különben az esélytelenség tudatával (nem nyugalmával, mert a végső vereség tudata nem megnyugtató az ember számára) várhatnánk az idő végét. Így azonban van kire feltekinteni, van kiben reménykedni, van kihez kiáltani.

Böjt vége felé megyünk. Rövidül a megtérésre hátralévő idő – ezt nemcsak a vasárnap hajnali óraátállítás szimbolizálja. Használjuk ki, amíg lehet! Magyarok, szlovákok, szászok, mindenki! Tudván, hogy valamennyien ugyanarra a Jézusra nézünk, hozzá közeledve egymáshoz is – akaratlanul vagy akarva – közelebb kerülünk. A múltról van mit ítélnünk, az Úrnak még inkább. A jelenben jussunk el mindannyian arra, hogy egy Urunk van, hosszú közös történelmünk, és közös a cél is. A Kárpát-medence sok vihart látott már. Mi, evangélikusok ne gerjesszünk egymással, egymás közt újakat.

Ítélünk – kezdtem a gondolati sort. Egészítsük ki egy betűvel: *itt* élünk. Együtt, Krisztusban.

A szerző egyházunk országos programkoordinátora

(El)ismert evangélikusok

Magyarország köztársasági elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kezdetének, a modern parlamentáris Magyarország megszületése évfordulójának alkalmából kitüntetéseket adott át március 14-én a Parlament kupolacsarnokában.

A Magyar Érdemrend középkeresztjének polgári tagozata kitüntetést vehette át – többek között – *dr. Hafenscher Károly* nyugalmazott evangélikus lelkész, ökumenikus tanácsadó lelkészi szolgálatának, teológiai, publicisztikai munkásságának, példaértékű életútjának elismeréseként.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

GÁNCS PÉTER FELVÉTELE

Laetare Jerusalem

Ismét színvonalas koncert színhelye volt a zuglói evangélikus templom. Az egyházközség *zuglói zenés esték* elnevezésű sorozatában március 18-án *Barta Gergely* szerzői estjére került sor *Laetare Jerusalem* címmel. A műsorban a *Secundus Liber Organi* (cantus firmus nélküli tételek orgonára) és a *Vesperale Gregorii Bartae* (tonus tertius) hangzott el a *Stella énekegyüttes* és *Kéménczy Antal* (orgona) közreműködésével. *(A koncertsorozat szervezésében is részt vállaló orgonaművésszel lapunk 7. oldalán olvashatnak interjút.)*

▶ *EvÉlet-infó*

Oratio œcumenica

Igazságos és könyörületes Urunk! Hálát adunk azért, hogy Jézus Krisztusért Atyánkként szólíthatunk meg. Magasztalunk végtelen kegyelmedért, hogy mélyre hajoltál értünk a kereszten. Nem ítéleted pusztító erejével versz végig rajtunk, ahogyan megérdemelnénk, hanem inkább hűségeddel és oltalmazó szereteteddel ölelsz körül.

Köszönjük neked a böjt ajándékait, a veled és önmagunkkal való találkozás lehetőségét. Add, hogy az ünnepre készülve egyre inkább kinyíljon, kibontakozzon számunkra ennek a drága időnek a gazdag tartalma. Te, aki igazán látsz minket, végy kezedbe, formálj, ahogyan a fazekas dolgozik az agyaggal. Hadd újuljunk meg, alakuljunk át, hadd lehessünk olyanokká, amilyennek te megálmodtál minket.

Köszönjük életet megtartó igédet, szavadat. Köszönjük, hogy volt ma is friss, útbaigazító üzeneted a számunkra. Köszönjük Jézus Urunk ígéretét, amely ennek a szónak a halálon túl is megtartó erejét hirdeti. Valljuk, hogy aki hittel fogadja, az nem merül el, nem fullad bele a minden irányból fenyegető bűnök, koloncok, terhek, gondok áradatába, hanem erőt és bátorságot kaphat a holnapra.

Urunk, irgalmadba ajánljuk az egyházat és az egész keresztyénséget. Add, hogy tanítványként mi se máson tájékozódjunk, hanem te légy és maradj az egyetlen igazodási pont a számunkra. Legyen láthatóvá rajtunk irgalmad, emberszereteted és akaratod. Tégy alkalmas eszközeiddé bennünket, és ajándékozz meg azoknak az erejével, akik félelemtől mentesen képviselnek téged ebben a világban.

Add, hogy a környezetünkben ne csupán aggodalommal tekintsünk körül, hanem indíts felelősségteljes, másokért áldozatot vállaló szeretetre. Ne hagyd, hogy érzéketlenek maradjunk a sokféle nyomorúság, a fájdalom, a panasz, az ellehetetlenülő emberi kapcsolatok, a társadalmi feszültségek láttán. Add, hogy legyen időnk meghallgatni a ránk bízottakat, kicsinyeket és nagyokat egyaránt, de add meg azt is kegyelmesen, hogy legyen bátorságunk szólni is, amikor szólni kell. Ha kevésnek, kicsinek érezzük sokszor magunkat a rajtunk túlnövő erőkhöz képest, emlékeztess el nem múló jelenlétedre, hatalmad erőforrásaira.

A te kezedbe tesszük le a sokszínű világ sokszor a számunkra is érthetetlen ellentmondásait. Te fékezd meg a gyűlöletet, törd le az agresszió erejét. Zárd el a keserűség, a tehetetlenség, a düh feltörő forrásait.

Könyörgünk népünkért, hazánkért! Amikor olyan távolinak tűnik a kibontakozás lehetősége, érezhessük, hogy megtartó, védelmező kezed nemzetünk jövőjét is hordozza. Könyörgünk minden népért és nemzetért, az egész emberiségért.

Irgalmadba ajánljuk a betegeket, szenvedőket, a halál révén állókat, a magukra maradt embereket. Könyörgünk a célt vesztett életekért, az ellehetetlenült körülmények között vergődőkért. Állj a testi-lelki kínokkal küszködők mellett nehéz óráikon.

Te vezess, hogy az igazság és jogosság mértékét ne máshol, hanem nálad keressük, megmentő és oltalmazó Urunk. Ámen.

BÖJT 5. VASÁRNAPJA (JUDICA) – ZSID 7,24–27

A tökéletes főpap

A VASÁRNAP IGÉJE

Böjt ötödik vasárnapja Krisztust mint az új szövetség főpapját állítja elénk. A *Zsidókhoz írt levél* hetedik fejezetéből kijelölt szakasz nem értelmezhető helyesen a kilencedik fejezetben olvasható kijelentés nélkül: *„Krisztus pedig mint a jövendő javak főpapja a nagyobb és tökéletesebb sátoron át jelent meg, amely nem emberkéz alkotása, azaz nem e világból való. Nem is bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett. Mert ha bakok és bikák vére és tehén hamva a tisztátalanokra hintve megszentel, vagyis külsőleg tisztává tesz, akkor a Krisztus vére, aki örökkévaló Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul az Istennek, mennyivel inkább megtisztítja lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljunk az élő Istennek.”* (Zsid 9,11–14)

A levél szerzője itt mindenekelőtt a főpap kettős funkciójára mutat rá: egyrészt Isten elé kell lépnie, hogy közbenjárjon a rábízottakért, másrészt az értük bemutatott áldozat vérével meg kell tisztítania őket a bűntől.

Az ószövetségi főpap csak a templomnak az Isten mennyei lakóhelyét jelképező, kárpittal elválasztott legbelső szentélyébe léphetett be, de valósággal nem jelenhetett meg Isten mennyei trónja előtt, hogy a népért közbenjárjon. Az általa bemutatott áldozat vére is *csak külsőleg tette tisztává* azokat, akikért felajánlotta.

A bűn azonban nem külsőleg szennyezi be az embert, hanem a szívét és a lelkét teszi tisztátalanná. A bakok és bikák vére, amellyel az ószövetségi főpap évente, az engesztelési napon meghintette a gyülekezetet, csak *külsőleg* jelezte, hogy a jelenlévők Istennek vannak szentelve, de szívüket és lelküket nem tudta a bűntől megtisztítani. Következésképpen a lelkiismeretüket sem.

Ezzel szemben Krisztus, az új szövetség főpapja egyrészt valósággal megjelent Isten mennyei trónja előtt, másrészt áldozatul adott vére az ember mások számára hozzáférhetetlen *belső világában:* szívében, lelkében, lelkiismeretében végzi el a bűntől való megtisztítás munkáját.

Ha a *Zsidókhoz írt levélnek* csak a mára kijelölt mondataira összpontosítjuk figyelmünket, akkor könnyen szem elől téveszthetjük a főpapi funkció második mozzanatát, a lelkiismeretnek a bűntől való megtisztítását, ami elképzelhetetlen a bűn eltakarítása nélkül onnan, ahol valójában fészkel: az ember érzelmi, értelmi és akarati központját jelképező szívből. Ez pedig *belső munka!* Ott kell elvégezni, ahová földi halandó – amilyenek az ószövetségi főpapok is voltak – nem léphet.

A másik embernek az a belső szférája, amelyet az ókorban szívnek neveztek, számunkra pont olyan elérhetetlen, mint Isten mennyei lakóhelye. Ám a magát nagypénteken áldozatul adó, de harmadnapra föltámadt Krisztus számára elérhető. Mert ő azzal, hogy áthatolt a mennyen, és valósággal megjelent Isten trónja előtt, arra is hatalmat nyert, hogy a mi szívünkbe behatoljon. Így nemcsak külsőleg, hanem valódi értelmében tudja betölteni a főpap mindkét funkcióját.

Mint az új szövetség főpapja Krisztus először is Isten mennyei trónja elé lép, hogy közbenjárva értünk kegyelmi időt eszközöljön ki számunkra. Erre azért van szükség, hogy utána a szívünkbe, az életünkbe lépjen, és vérével valósággal kitakarítsa onnan a bűnt. Ha erről a második főpapi funkcióról megfeledkezünk, könnyen az a vallásos képzetünk támadhat, hogy a bűn nem a mi bensőnkben lakó és életünket romboló, végül pedig halálba vivő valóság, hanem csupán egy terhelő bejegyzés Istennek az életünkről, szavainkról, cselekedeteinkről vezetett mennyei könyvelésében. És azt gondolhatjuk, hogy az Isten mennyei trónja előtt megjelenő Krisztus vérével ebben a mennyei könyvelésben egyenlítette ki a bűneink okozta tartozásunkat.

Ez könnyen ahhoz az üdvösségünket veszélyeztető hamis bizalomhoz vezethet, hogy hátralevő időnkben már nem kell az életünket megrontó bűn következményei miatt aggódnunk, és Krisztusnak sincs már több dolga a szívünkben lakó, érzelmeinket, gondolatainkat, indulatainkat beszennyező, szavainkban és cselekedeteinkben nap mint nap megnyilvánuló bűnnel. Hiszen közbenjárva értünk a mennyben egyszer s mindenkorra rendezte számlánkat Istennél.

Krisztus azonban a főpap második funkcióját nem a mennyben, hanem az életünkben kell hogy betöltse. Neki van hatalma belépni az életünkbe, és ha hittel engedjük, akkor ezt meg is teszi.

Ennek első jeleként tapasztalnunk kell, hogy bűneink, amelyekkel addig békésen együtt éltünk, sőt többségükről tudomást sem vettünk – vagy ha mégis, akkor kellő mentséget találtunk rájuk –, most elviselhetetlenül kezdik gyötörni a lelkiismeretünket. Mert ez a következménye, ha az életünkbe lépő Krisztus vére a bűneinket megérinti. De Krisztus, amikor az életünkbe lép – *Luther* szavával –, a Szentlelket is a „szívünkbe telepíti”: így a bűneit felismerő és miatta gyötrődő lelkiismeretünk egy pillanatra sem marad vigasztalás nélkül.

De a Lélek erőt is ad, hogy a megismert bűneink ellen életünk végéig, utolsó leheletünkig állhatatosan harcoljunk. Mert csak ekkor remélhetjük joggal, hogy Krisztus a keresztfán a világ minden bűne fölött, így a mi bűneink fölött is egyszer s mindenkorra kivívott győzelmében részesíteni fog minket, és a számadás napján – az ő közbenjárására – ezt a győzelmet a mennyei Atya is nekünk tulajdonítja.

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! Úr Jézus Krisztus! Örök Főpapunk! Te életedet áldoztad, hogy Atyádnál közbenjárva kegyelmi időt nyerj nekünk, hogy mielőtt Isten színe előtt számot kell adnunk életünkről, véreddel bennünk munkálkodva megtisztíts minket bűneinktől, és erőt adj, hogy Szentlelked segítségével naponta ellenálljunk a bűn kísértésének. Ne engedd, hogy szívünket megkeményítve ellenálljunk bennünk végzett munkádnak, hanem add, hogy értünk hozott áldozatod üdvösségünkre legyen. Ámen.

A szemek böjtje

Gondolatok Judica vasárnapján

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

A böjti vasárnapok tematikája hallatlan nagy kincs. Lehet ugyan úgy élni és szervezni a gyülekezeti életet, hogy ezt figyelmen kívül hagyjuk, de hihetetlen lelki gazdagságtól fosztjuk meg magunkat, ha ezt tesszük.

Bár a böjti időszak liturgikus színe, a lila (violett) egységes időszakot és tematikát sejtet, de aki – akár lelkész, akár gyülekezeti tag – egyszer veszi a fáradságot, és tudatosan végigjárja a böjt hétheti útját, az rájön, hogy ez az egység sokféle színből áll össze. Ezen a palettán a múlt vasárnap *(Örvendj, Isten népe – Laetare)* rózsaszínű volt, a mai szín a fekete.

A zsoltárok kezdőszava vezet minket az úton, ezek azok a mérföldkövek, amelyeknél megállunk, és „lendületet” veszünk.

„Ítélj meg engem, Istenem…” – hangzik a mai bevezető zsoltár (introitus) kezdőmondata *(Judica me Domine).* A böjti időszak fordulópontjához ért. A múlt heti „örömvasárnap” kifejezte azt, hogy a húsvétkor keresztelésre készülők „alig fékezhető örömmel” gondolnak a nagy pillanatra, amikor személyre szólóan hangzik Isten gyermekévé fogadó szava. Judica vasárnapjától most már a készülődésben a befelé fordulás időszaka következik.

Nem Laetare vasárnapjának – húsvéttal és a keresztség ajándékával összefüggő – örömét kell elfojtanunk, hanem bűnbánattal, józan önértékeléssel és az Isten ítélőszéke elé állva kell készülnünk az igazi húsvéti örömre. Ezért kérjük a zsoltárossal: „Ítélj meg engem, Istenem…”, s azután folytatódik az ősi imádság: „…légy pártfogóm…, ments meg engem…”

De miért „feketevasárnap” a mai? Nem pusztán azért, mert az önvizsgálat gyászos eredményre vezet – kiderül, mennyi indulat, mennyi Istentől távoli érzés lakik a szívünk mélyén –, nem is azért, mert ennél még sötétebb a kép, ha nem az emberi mércén, hanem az Isten ítélő mérlegén mérjük meg magunkat, hanem azért, mert egy réges-régi jelkép részesei lehetünk. Judica vasárnapján ugyanis a szépen díszített, minden elemében (tárgyak, berendezések, liturgikus eszközök, festmények, szobrok) színes és gazdag és beszédes templomot sötétbe öltöztették. Az oltárt, az oltárképet, a feszületet, a keresztelőmedencét fekete lepellel burkolták be.

Nem egyszerűen gyászos hangulatot akartak teremteni – a liturgiától (eszközeiben is) távol áll a hangulatkeltés. Így mondták: ettől az időtől kezdődik a szemek böjtje. Nagypéntek felé haladva egyre inkább Krisztus keresztje áll a középpontban. A kereszt pedig nem vizuális élmény, hanem a belső látás tárgya. Néha kell, hogy behunyjuk a szemünket, hogy jobban lássunk. (Nem csak a kis herceg tudta, hogy jól csak a szívével lát az ember…) Néha kell, hogy eltakarják a szemünk elől a látványt, hogy jobban lássunk.

Furcsa paradoxon ez. De talán éppen a mai valóság segít megértenünk. Olyan korban élünk, amikor a vizuális kultúra mindennél fontosabb. Emberek azt hiszik – mert ezt próbálják elhitetni velünk –, hogy csak az a valóság, amit látunk, amit meg lehet mutatni. Sok előadáson elsősorban már nem beszélnek, hanem prezentálnak. Innen már csak egy lépés, hogy a látványért mindent megtesznek, a csomagolás pedig fontosabb lett, mint az áru. A legnagyobb torzulást éppen a szépségipar illusztrálja, amikor mindennemű (legtöbbször természetellenes) eszközt bevet a látványért, s a belső tartalom, a belülről jövő kisugárzás, az emberi érték már nem is számít. Csak a látszat.

Ebben a látvány- és látszatvilágban hirdetjük meg böjt 5. vasárnapján a szemek böjtjét. Fizikai és átvitt értelemben egyaránt. Ne a látszatra figyeljünk – az csal. A kísértéstörténet szerint az ördög is nagy látványosságokat kínált Jézusnak. Mindennapjaink kísértéstörténete zajlik, amelyben a látványosságokat kínáló, esztétizálódás csapdájába esett világ eltereli a figyelmünket a kereszt belső meglátásától. Ezért fontos, hogy be tudjuk csukni a szemünket, hogy böjtöljünk a látnivalókban (lehet az tévé, videó, internet, mutatós rendezvény, bármi, ami a külső szépséget és látványt emeli mindenek fölé), és próbáljunk meg a hit szemével nézni.

„Szemem mindenkor az Úrra néz”– mondjuk együtt a zsoltárossal, hogy azután a hit látásával nézzük önmagunk életét, Isten értünk véghezvitt cselekedeteit (még ha azok nagyon kemények is néha), a nagyhét eseményeit s mindenekelőtt a golgotai kereszten nyilvánvalóvá váló halálos isteni szeretetet.

A böjti felkészülés az utolsó szakaszába érkezett, már csak néhány nap, és beköszönt a nagyhét. Az egyház, amely nem a csillogás-villogás helye, nem is az öncélú esztétikumé, megpróbál belső látással a keresztre figyelni. Megváltásunk helyére, jelére és titkára. (Közben még a vallásos képeket s a hitgyakorlás többi kellékét is letakarja. Ecclesia passionis et crucis – az egyház a szenvedés és a kereszt egyháza –, emlékeztet *Jánossy Lajos* e vasárnap kapcsán. Ez az igazi valóság, s a nagy látvány majd odaát vár ránk, amikor színről színre láthatunk, s ahol már eltűnnek a látszatértékek, a becsapós „látványpékségek”.

Addig pedig megmarad a hit – a bizodalmas; a remény – a kereszt egyedüli reménye; és a szeretet – a nagypénteki-húsvéti isteni szeretet.

■ Dr. Hafenscher Károly (ifj.)

(El)ismert evangélikusok

Folytatás az 1. oldalról

Ugyancsak szerdán *dr. Navracsics Tibor* miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter – Magyarország köztársasági elnökének megbízásából – március 15-e alkalmából a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adta át – többek között – *Ribár János* esperesnek, az Orosházi Evangélikus Egyházközség igazgató lelkészének négy évtizedes lelkészi szolgálatáért, egyházszervezői, oktatói-nevelői, publikációs és közéleti tevékenysége elismeréseként.

Előző nap, március 13-án Magyarország köztársasági elnökének megbízásából *dr. Réthelyi Miklós* nemzetierőforrás-miniszter, *Halász János* parlamenti államtitkár és *dr. Jávor András* közigazgatási államtitkár adott át érdemrendeket a március 15-ei nemzeti ünnep alkalmából.

Az Iparművészeti Múzeum aulájában a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét vehette át – többek között – *dr. Dobos Krisztina,* a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanára, volt országgyűlési képviselő, *Novotny Zoltán* sportújságíró, rádióriporter, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap szerkesztő-műsorvezetője, valamint *dr. Rókusfalvy Pál* pszichológus, nyugalmazott egyetemi tanár.

Forrás: MTI

Túrmezei Erzsébet Csömör díszpolgára lett

Posztumusz díszpolgári címet adományozott Csömör képviselő-testülete a száz éve született evangélikus költőnek és diakonisszának, *Túrmezei Erzsébetnek,* kiemelkedő irodalmi munkássága, áldozatkész közösségi tevékenysége elismeréséül, valamint a település jó hírének öregbítéséért. A február 16-ai képviselő-testületi ülésen odaítélt kitüntetés átadása a március 15-ei rendezvénysorozat kiemelkedő ünnepi pillanata volt a csömöri evangélikusok számára. Túrmezei Erzsébet posztumusz díszpolgári kitüntetését *Gubek Mária,* a helyi evangélikus gyülekezet felügyelője, *Túrmezei Sándor,* a költőnő unokatestvére és – a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület képviseletében – *Madocsai Miklós* nyugalmazott lelkész vette át.

Az ünnepi programok a Petőfi Sándor Művelődési Ház és az önkormányzat közös szervezésében zajlottak. A Petőfi-emléktáblánál elhelyezték koszorúikat a csömöri civil szervezetek, a szlovák és a német nemzetiségi önkormányzat, továbbá a pártok helyi csoportjainak képviselői, majd a zsúfolásig megtelt művelődési házban folytatódott az ünnepség. A megemlékezésen az evangélikus egyház képviseletében részt vett és koszorút helyezett el *Mekis Ádám,* az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperese és *Johann Gyula* csömöri lelkész is.

A *Tiszta Forrás* népdalkör Kossuth-nótákat, 48-as dalokat adott elő, a Mátyás Király Általános Iskola tanulói pedig prózai és énekes műsorral készültek. A népszerű *Misztrál* együttes többek között *Tompa Mihály, Bajza József, Petőfi Sándor, Falu Tamás* verseinek megzenésített változatát tűzte műsorára.

Fábri István polgármester ünnepi köszöntő beszéde után került sor a Csömör Községért emlékérem és a díszpolgári címek átadására.

Túrmezei Erzsébet sok szállal kötődött a fővárossal határos településhez. Két és fél évig élt Gubek Máriának, az evangélikus gyülekezet felügyelőjének otthonában, így a csömöriek közvetlenül megismerkedhettek vele az istentiszteleteken, a konfirmációs alkalmakon vagy a legendás farsangi imaheteken. Nemcsak a csömöri közösségnek nőtt a szívéhez Túrmezei Erzsébet, hanem a költő, műfordító is kötődött Csömörhöz: a diakonisszát végakaratának megfelelően a helyi temetőben helyezték végső nyugalomra.

A megemlékezésen díszpolgári címben részesült még *Sasvári Sándor* színművész, musicalénekes, akit olvasóink közül többen a legutóbbi országos evangélizáció alkalmával is hallhattak Deák téri templomunkban.

EvÉlet-infó

FOTÓ: VARGA GÁBOR

Tóth Dominik Túrmezei Erzsébet Hazám című versét szavalja

Nem csak evangélikusoknak épül az evangélikus óvoda Nyíregyházán

Építőmunkások tűntek fel januárban – még a nagy hidegek előtt – Nyíregyházán a Szent István és a Béla utca sarkán már évtizede üresen álló és omladozó, amúgy nagyon szép épület portáján. A hajdan szebb napokat látott kollégiumépület az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziummal együtt került a várostól az evangélikus egyház tulajdonába. Az értékes telken óvoda épül.

Önfeledten játszanak a gyerekek a nyíregyházi evangélikus óvoda egyetlen, huszonöt személyes csoportszobájában, a központi egyházközség 1910-ben épült lelkészi hivatalának épületében elkülönített részben, mit sem sejtve az őket vigyázó, értük felelősséget érző felnőttek gondjairól.

Egyrészt arról, hogy a Túróczy Zoltán Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola tagintézményébe – az óvodába – két és félszeres a túljelentkezés, másrészt arról, hogy bár megvan a nyilvánvaló lehetőség a fejlesztésre, milyen nehézségek árán valósul meg az új kisdedóvó.

Már évtizede állt kihasználatlanul a belvárosi gyülekezet – még omladozó állapotában is tetszetős, szép – épülete a Kossuth-gimnáziummal szemben, a Béla utca sarkán. Ide régóta óvodát tervez az egyházközség, de mint *Sallai Gábor* másodfelügyelő mondja, le kellett mondaniuk a hajdani kollégium egyszerű átalakításáról:

– Mind az egyház, mind a város szakértői hosszasan vizsgálták, mi módon lehetne megmenteni az épületet. Manapság vannak ugyan ígéretes technológiák, de a vizesedés alattomos dolog, épp az alapokat veszélyezteti.

A Béla utcában tehát mostanra lebontották az épületet, és a helyére a környezetbe illő, vadonatúj óvodaépületet emelnek. A tervek szerint nyárra megteremtik a feltételeit a dicső múlt folytatásának:

– Nyíregyháza első óvodáját is egyházunk alapította 1846-ban, s jó, ha tudjuk, óvó bácsi dolgozott benne: *Kremerszi Andornak* hívták az első nevelőt. A szabadságharc miatt egy évig szünetelt a működése, de 1849-ben ismét megnyitották. A most működő óvodát 2009-ben indítottuk. Az igény óriási, az evangélikus családokban tapasztalható születésszám ígéretes jövőt sejtet, noha az intézményben nem csak gyülekezetünk gyermekei kaphatnak ellátást.

A kétszintes, 766 négyzetméteres épület mintegy százötvenmillió forintból épül föl. A finanszírozás részleteiről *dr. Kovács László Attila,* a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze adott tájékoztatást:

– Az *Észak-alföldi operatív program* pályázatán mintegy százmillió forintos támogatást nyertünk a hatvanszemélyes gyermekintézmény építésére, a költségekből hiányzó egyharmadot pedig a Magyarországi Evangélikus Egyház biztosítja. Az új óvodában három csoportszoba lesz, a hozzájuk tartozó öltözővel, mosdóval, tornaszobával, egyéni fejlesztésre szolgáló helyiségekkel, egészségügyi, orvosi és nevelői helyiségekkel, raktárakkal, szertárakkal, melegítőkonyhával, a kor követelményeinek megfelelő felszereléssel és fejlesztőeszközökkel.

Az új evangélikus óvoda akadálymentes lesz, ami annál is inkább lényeges, mert pályázatukban fogyatékos gyermekek integrált nevelését is vállalták. Mint *Kocsisné Sárossy Emőkétől,* az óvodát is magában foglaló intézmény igazgatójától megtudtuk, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése már ma is gyakorlat, nem várnak vele az új épületre.

Reményeik szerint az új épületet már az új nevelési évben birtokba vehetik. Fokozatosan, csoportról csoportra haladva, ahogyan a feltételeket megteremtik. A fejlesztés mindenesetre két újabb óvónőnek és három dajkának is munkahelyet teremt Nyíregyházán.

– veszprémi –

HIRDETÉS

Megjelent a Keresztyén Igazság

A *Keresztyén Igazság* legújabb száma *Karner Károly* hetvenhét évvel ezelőtt írt igehirdetésével kezdődik, mely az eltelt évtizedekben semmit sem vesztett aktualitásából.

Folytatódik *A lutheri teológiáról mindenkinek* című sorozat, mely ez alkalommal az úrvacsora témáját járja körül.

A tanulmányok sorát *Isó Zoltán* írása nyitja, melyben a szerző a konfirmáció előtti úrvacsoravétel biblikus és lutheri teológiai alapjait tekinti át.

Érdekes és mélyen elgondolkodtató a néhai schaumburg–lippei püspök, *Joachim Heubach* tanulmánya arról, hogy melyek a lelkészi szolgálatra való felkészítés és felkészülés nélkülözhetetlen összetevői.

Ezt követi *Böröcz Enikő Ordass és Nagybörzsöny* című írásának második része.

Néhány hónappal ezelőtt volt *Liszt Ferenc* születésének 200. évfordulója. Az *Emlékezünk* című rovatban ezért róla ír *Wulfné Kinczler Zsuzsanna.*

Végül a folyóirat első felelős kiadójáról, *id. Kendeh Györgyről* készült emlékkönyvet ajánlja az olvasók figyelmébe *ifj. Zászkaliczky Pál,* a jelenlegi kiadó.

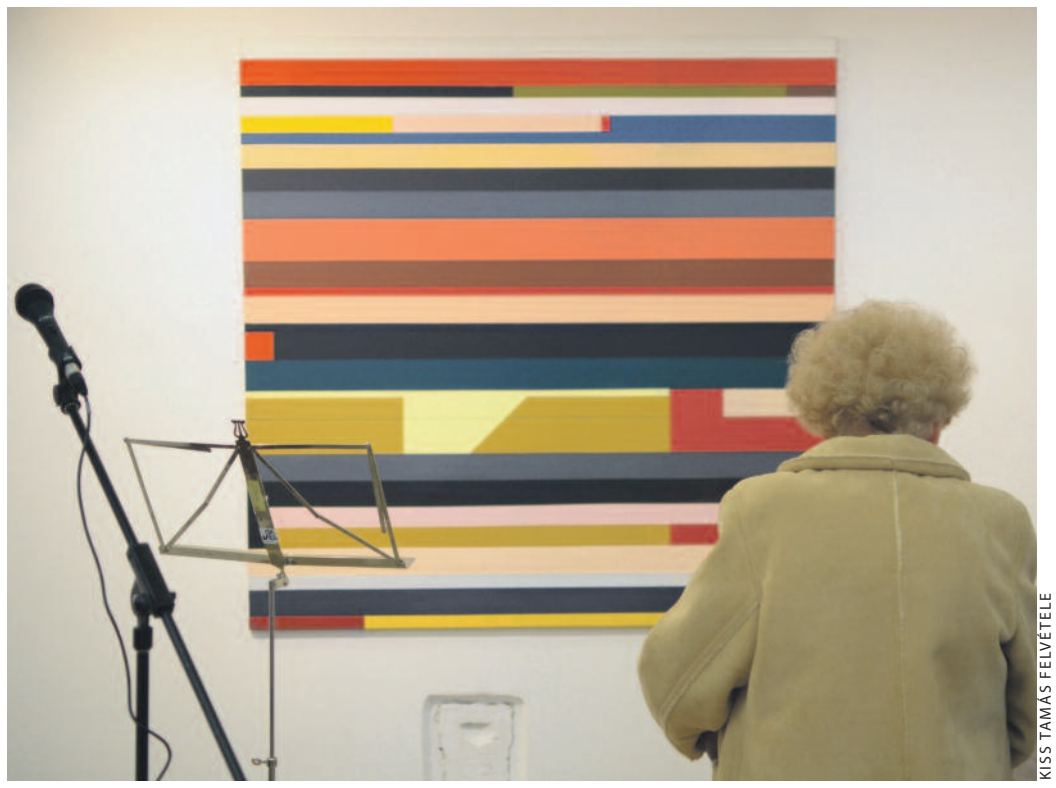

KISS TAMÁS FELVÉTELE

A templomépítő nagyapa emlékét idézték – az unoka tárlatán

Egyperces Konok – így határozhatnánk meg *Péteri Dóra* zenedarabjait, amelyeket *Konok Tamás* festményei ihlettek. Ezekkel nyílt és e darabokkal is zárult a békásmegyeri *I-Konok* című kiállítás, amelyről lapunk egyik korábbi számában már beszámoltunk.

A művész kiállítása a békásmegyeri evangélikus templomban és az Evangélikus Országos Múzeumban múlt kedden nyílt tárlata jó lehetőséget kínált arra, hogy a templomépítő nagyapáról, *Sándy Gyuláról* is megemlékezzen a gyülekezet.

Az „összegyülekezés napjának" március 14-i délutánján *Zászkaliczky Zsuzsanna* művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa méltatta Sándy Gyula munkásságát, bemutatva tervezett és meg is épített lutheránus templomait, amelyek a nemzeti formanyelv keresésének időszakában születtek. A historikus, elsősorban középkori jegyeket magukon viselő épületek a legkorszerűbb technológiával és szerkezettel készültek. A templomok tervein Sándy Gyula hitvallása, magyar és evangélikus identitása lépten-nyomon tetten érhető.

A művészettörténész előadását az unoka, Konok Tamás festőművész anekdotái, visszaemlékezései fűszerezték. A művész sokkal szívesebben beszélt a nagyapáról, mint a saját művészetéről, amelyet egy mondatba sűrítve ekképpen fogalmazott meg: nem a láthatót kell utánozni, hanem a láthatatlant megjeleníteni.

A békásmegyeri tárlat bezárt, az ennek alkalmával elhangzott beszélgetés azonban mégis kezdet volt. Konok Tamás emlékeire a nagyapáról, saját életútjáról, útkereséséről, párizsi éveiről még kíváncsiak vagyunk…

■ Veres Emese-Gyöngyvér

Láthatóvá tenni a láthatatlant

Interjú Konok Tamás festőművésszel

▶ Öröm olyan művészemberrel beszélgetni, aki nemcsak jóízűen tud anekdotázni, hanem érthetően és nagy lelkesültséggel mesél művészetéről, akinek a kérdezés nem faggatózás, hanem inspiráció, és aki nyolcvanon túl is hihetetlen életerővel és szellemi frissességgel alkot. *Konok Tamás,* akinak művei most az Evangélikus Országos Múzeum *Mikroludiumok II.* című kiállításán is láthatók, ilyen ember.

– Kedves Tamás, úgy emlékszem, először évekkel ezelőtt nagyapjának a kiállítása miatt találkoztunk.

– Anyai nagyapám *Sándy Gyula* építész volt. Rengeteg munkát vállalt, el sem tudom hinni – évekig velük egy házban laktunk a Toldy Ferenc utcában, de én sosem láttam őt pihenni vagy merengeni. Mindig csinált valamit: olvasott, rajzolt, dolgozott. Tanított a Műegyetemen, állandóan volt tervezési feladata, ezenfelül annyi társadalmi és egyházi megbízatása, vállalása, hogy felsorolni is sok lenne.

– Elég jól ismerjük a munkásságát. Ez köszönhető a 2005-ben kiadott emlékiratainak, a Magyar Építészeti Múzeumban őrzött hagyatéknak és annak a rengeteg fotónak, amelynek egy része épp az evangélikus múzeumban van. Mint például ez – a kedvencem – is a nagytarcsai templomról…

– Jaj, és képzelje, abban az autóban mi ülünk a szüleimmel, unokatestvérrel, nagynénivel. Rendszeresen mentünk ki megnézni nagyapám valamelyik építkezését, de az autó általában csak a városból kifelé működött. Haza, illetve a szerelőműhelybe rendre már ökrök vontatták.

– Milyen nagyapa volt Sándy Gyula?

– Nem volt szigorú. A keménységet nagyanyám vállalta, ő inkább cinkos volt. Amikor úgy ötéves lehettem, nagyon foglalkoztatott, hogy vajon hány méter ragasztó fér a Palmatex tubusába. Ki is akartam deríteni, és húztam-húztam a csíkot vagy hat helyiségen keresztül. Nagymama, amikor beleragadt az ebédlőben, nagyon megharagudott, és az áristomnak nevezett sarokba állított. Nagyapa viszont, akárhányszor elment mellettem, rám kacsintott, hogy ne féljek, nem végzetes a dolog. Egyébként is rendkívül életvidám, mozgékony ember volt. Rengeteget olvasott fel nekem – *Vernét, Madáchot. Az ember tragédiáját* fejből tudta, és sokszor hallottam is, ahogy a műteremben fennhangon mondja.

– Vajon a rajzolásban is ő indította el?

– Igen, feltétlenül. Bár volt egy másik fontos élményem is. Dédapám festő, rajztanár volt. Egyszer láttam nála egy képet, amelyen a király babérkoszorút helyez egy ifjú költő fejére. Ez rögtön nagy reményeket ültetett el bennem: nem baj, ha matematikából olyan gyenge vagyok, majd nagyszerű képeket festek, és akkor az iskolai egyensapkámra kapok egy babérkoszorút…

– Egyszer mesélte, hogy sokat nézelődött a nagyapa rajzasztala mellett.

– Első élményeim közé tartozik: még alig érem fel az asztalt, épp csak rálátok a készülő rajzra, és elképedve figyelem, ahogy a különböző vastagságú tollakból a tus folyik a papírra, gyönyörű, egyenletes nyomot hagyva maga után. Mondhatni, ez az első találkozásom a vonallal – amely később a festészetemben olyan meghatározó lett.

– Sosem segített a nagyapjának?

– Dehogynem, amint nagyobbacska lettem, és látta, hogy van a rajzoláshoz affinitásom, színezést bízott rám. A terveken például az oszlopkötegeket kellett színnel jelölni a könnyebb érthetőség végett. Szívesen csináltam, persze fel voltam háborodva, hogy csak húsz fillért fizetett naponta. Erre ő elmesélte, hogy fiatal építész korában *Steindl Imrénél* az Országház terveit készítő műteremben három nyáron át dolgozott teljesen ingyen!

– Azt már tudjuk, hogy dédapja festő, nagyapja építész volt. És kik vannak még a családban, akiken keresztül a művészet különféle ágaival találkozhatott? Hiszen egyszer azt mondta: „A gyerekkorom fölött a művészet kegyelme lebegett."

– Először is ott van anyai ágon ükanyám nagybátyja, *Ferenczy István* szobrász, akinek végrendeletét ma is őrzöm, rajta *Vörösmarty, Bajza, Toldy, Fáy András* aláírásával.

– Úgy tartjuk, hogy ő a magyar szobrászat megteremtője.

– Igen, csodálatos komponálású kis szobra a Magyar Nemzeti Galériában látható. Rómában készítette, *Thorwaldsen* műhelyében. A címe *Pásztorlányka vagy a szépmívesség kezdete.* Azt látjuk, hogy egy bájos leányka, akit elhagyott épp a pásztor szerelme, lekuporodik a földre, és a fövenybe rajzolja kedvesének profilját. És az arckép megelevenedik – a művészetbe élet költözik. Görögösen *Graphidion* ennek a műnek a címe – ennek tiszteletére egy sorozatomat is így neveztem el: *Graphidionok.*

– Mit tanult az édesapjától?

– Apám katonatiszt volt, ezért is kellett elemista koromban kis kitérővel Győrbe költöznünk, mert őt áthelyezték. Kiváló fotós volt, Magyarországon az első, aki színes diára fényképezett. Hatalmas hagyatékát őrzöm, több ezer képet. Emellett hegedült, vonósnégyesben, zenekarban rendszeresen koncertezett. Nekem is ő volt az első hegedűtanárom, aztán a győri konzervatóriumban folytattam.

– És hogyhogy nem muzsikus lett?

– A két világ, a zenéé és a festészeté egyaránt erősen vonzott. De úgy éreztem, a fellépésekkel járó stresszt rosszul viselném egy életen keresztül, nem beszélve a rengeteg gyakorlásról…

– Érettségi után rögtön bekerült a képzőművészeti főiskolára. Ki volt a mestere?

– Anatómiát *Barcsaytól* tanultunk, de *Bernáth Aurél* festőosztályába jártam. Mindent megtanítottak, amit a festésről tudnunk kellett. Akkoriban csak a természetelvű festészettel foglalkoztak, de ez egyáltalán nem baj, mert ennek jó ismerete nélkül nem lehet festő senkiből. Ez az alapja minden egyedi stílusnak, a tökéletes kimunkáltság.

– Az ötvenes évek légköre nem nehezítette meg nagyon az ott folyó munkát?

– Nem voltam forradalmár, nem volt puska a kezemben, de azon az első, 23-i felvonuláson ott voltam. Magasztos, nagyszerű érzés volt!

– Néhány év múlva aztán – akkor még nyilván nem tudta, mennyi időre – Párizsba távozott. Hogyan és miért?

– Először egy ösztöndíjat nyertem el. Megbabonázott az a világ. A rengeteg ember, a tömegközlekedés, a város gyomra – a vásárcsarnok közelében éltem –, az új építészet, a hétköznapok pezsgése. Úgy döntöttem, hogy maradok. Kinyílt előttem a világ. Itthon elég nyomasztó volt akkoriban a légkör – és nem csak politikai értelemben. A művészetben sem lehetett vagy nem volt szabad új irányokat keresni.

– És ott lassan a festészete is megváltozott.

– Igen, én úgy mondom, először „álomképeket" festettem. Transzparens tereket a városi enyészet gyakran valódi, kollázsként behelyezett elemeivel, és ebben a térben, mint egy háttér előtt, vonalas, szövevényes rajzok jelentek meg. Zürichben aztán megismerkedtem a konkrét művészettel, számos fantasztikus modern építésszel, egy egész más művészi szemlélettel, mint amelyben idehaza éltem. Ez aztán a fokozatos purifikációhoz vezetett, egyszerűbb megfogalmazáshoz, új térszemlélethez.

VERES EMESE-GYÖNGYVÉR FELVÉTELE

A szerző beszélgetőtársával

– Úgy tudom, murális megrendelései is voltak.

– És ezek a hatalmas, falakra tervezett munkák, reliefek még inkább hozzásegítettek egy erős absztrakcióhoz, ahhoz, hogy monokróm felületekben is tudjak gondolkodni. Persze kollázsokat is készítettem egy időben. Posztszürreális világuk, a különféle betűk, szövegrészletek, amelyeket grafikai látványuk miatt használtam föl, némileg ellensúlyozták a geometrizmust. Amely egyébként nem volt hagyományos értelemben szigorú.

– Egy remek kis stencilezett kiadványból, amely az Útmutató munkáimhoz *címet viseli, megtudhatjuk, hogyan kell a munkáit nézni, illetve látni is.*

– Számomra a szellemi alkotómunka hármas felépítésű: invenció, konstrukció, perfekció egysége. Az az a téranyagból induló ötlet, a forma, végül a vonal tökéletessége. Az invenció a képi, formai lényegre való rátalálást értem, ez érzékenységen, megérzésen is alapszik. Sokkal tudatosabb folyamat ennek formába öntése, a szerkesztés, a logikus rendezés maga. Minden munkámban törekszem a perfekcióra, a tökéletességre. Ebben egyébként lehet, hogy épp Sándy nagyapámra ütök…

– Művészetének alapja, célja, konstruáló és megkoronázó eleme a vonal. Létezik vonal egyáltalán?

– A vonal a legelvontabb dolgok kifejezése a vizualitásban, hiszen valójában a „mértani pontok összessége" nem látható. Persze festészeti értelemben mégis különféle vastagságú, irányú, csoportosítású – így akár ritmusokat kifejező – vonalakkal dolgozunk. Vonallal a képsíkhoz képest mélyülést, tereket lehet meghatározni, erőcsoportokat képezni, optikai elváltozásokat előidézni. A vonal a képeimen a változó, a szellemi tartalmak megnyilvánulása, míg az általuk határolt geometrikus alakzatok a fizikai, statikus világ hordozói. A kettő által meghatározott organikus struktúra az ideális emberi rend.

– „A rend a szabadság összhangzása" – ezt a honlapján lehet olvasni. Vagy hogyan is szól ez abban a kétsoros József Attila-töredékben, amelyhez egyszer egy munkáját választották illusztrációnak?

– „Ahol a törvény a rend, / mindig érzem a végtelent."

– Szóval a művészet több is, más is, mint a valóság utánzása?

– Meggyőződésem, hogy a festészetnek nem az a feladata, hogy a látványt utánozza, hanem hogy a láthatatlant láthatóvá tegye. Megragadja a lényeget, a rendet, a transzcendenciát. „Nem a való hát: annak égi *mássa* / Lesz, amitől függ az ének varázsa…" – mondja *Arany* a *Vojtina ars poétikájában.* Ebben bizony a Teremtőhöz hasonlít a művész: létrehoz valamit az anyagból, de abba lelket is kell lehelni.

– Így lesz végül művészete azzá, amit egyszer egy párizsi kiállításának vendégkönyvébe írt egy látogató: „Menekülés a végtelen térbe, de meggyökerezés a föld mélyébe."

■ Zászkaliczky Zsuzsanna

Jegyzetlapok

(Napló, 2012)

Napközben. Mire gondol a sok ember? A lepergő pillanatokat nézi, vagy a feladatát gondolja át? Vagy a pénzre gondol a legtöbb, avagy a gyűlölködésre?

Van-e néhány ember, aki a fölragyogó tavaszt csodálja, a madarak lázas készülődését? Van-e fiatal édesanya, aki szendergő gyermeke mellett verset olvas? Van-e még férfi, aki egy-egy évfordulón elsüllyedt gyermekkorát idézi föl: megtalálja becenevét, a nagy kert titkos zugait, az otthon sült kenyér illatát, az artézi kút hűs vizét?

Talán van egy ember. De a legtöbb fáradtan áll meg egy percre, azután rohan a dolga után.

* * *

Romániai népszámlálás. Olvasom a közzétett eredményeket: 1 millió 220 ezren vallották magukat magyarnak! Sok? Kevés? Riasztó szám ahhoz képest, hogy ötven-hatvan évvel ezelőtt 3 millióról beszéltünk. Erdély déli részén nem olyan nagy a fogyás. A középső megyékben vannak olyan falvak, ahol a negyven százalékot eléri.

A legfájóbb a helyzet a szórványtelepüléseken, sok az idős ember, és nem születik gyermek! És persze a vegyes házasságok is sokat elvettek. Megállíthatatlan a beolvadás. Végül ott van a nem nyilatkozó hatvanezer ember, az ő némaságuk is beszédes, el nem ítélhető vallomás.

* * *

Mózes Árpád. Az erdélyi nyugalmazott evangélikus püspök élete megpróbáltatásaira emlékezett. Hogyan fogták el Székelyzsomborban a milicisták, és vitték le a sötét pincébe.

Az 1956-os forradalom idején többedmagával írt egy memorandumot, az indította el véget nem érő kálváriáját. Az öntöttvas radiátorhoz verték a fejét, és azzal fenyegették, hogy halálra fogják ítélni. Öt hónapon keresztül várta a kivégzését, de végül tizennyolc év börtönre változtatták az ítéletét.

Kegyetlen volt és borzalmas – mondja. Később gátépítésre vezényelték, de a hit szava, a paptársak biztatása átmentette a legnehezebb napokon. Sokat köszönhetett *dr. Erdő János* református püspöknek, aki a pihenés szabad perceiben bibliaismeretre oktatta és angol nyelvre tanította.

A nyugalmazott püspök elérzékenyülve fejezte be emlékezését: szabadulása után másképpen látta a világot. Hálát adva Istennek lépett föl a szószékre, mindig érezve nem múló szeretetét.

* * *

Meghívás. Váratlan telefon délelőtt: barátom hív egy szépnek ígérkező hangversenyre. A templom zsúfolásig telve, a várakozás csendjében ismerős arcokat fedezek föl. Az előadás tökéletes, gazdag üzenet, könnyedség és mélység. A végén a gregorián fölülmúlhatatlan. Fölzeng a *Veni Sancte Spiritus (Jöjj, Szentlélek Úristen),* az igazi könyörgés, a megtalált hit, az éneklő mindenség. Egy mellettem ülő, itt-ott ezüsthajú nővel egymásra nézünk, szólni nem tudunk, de meghatottan összeér a kezünk.

* * *

Masat. Fellőtték az első magyar műholdat. Milyen érdekes, az egykilós doboz is kiváltott ellenvéleményeket. A kérdés persze jogos: miért költött egy kis ország sok pénzt arra, hogy néhány tudós a világűrrel levelezzen? Miközben ebből az összegből idős embereken lehetett volna segíteni.

Nekem nagyon tetszik az egész, a találó elnevezés, a vakmerő szándék. A Masat–1 nekivágott a mindenségnek! Suhan bátran, odakiált hegymagas rakétatársaknak: „Helló, öreg! De rozsdás vagy és csigalassú!" És iszkol tovább.

Fiatal tudós mondja: várhatóan másfél–három évig kering bolygónk körül, elnyújtott elliptikus pályán. Mivel nincs rajta pályamódosításra alkalmas hajtómű, folyamatosan veszít majd magasságából, végül belép a légkörbe, és elég. De addig robog, dolgozik, küldi az adatokat fiatal megépítőinek.

* * *

Üldözött. Lassan egy hónapja, hogy szomorúság, gyász fonja be óráimat. Gyertyát gyújtok, fiatalon meghalt apám és pap testvérem képe az asztalon. Kopott képeket nézek, megsárgult, töredezett leveleket olvasok az éjszakában.

Milyen érdekes az emlékezés: mikor azt hisszük, már mindent visszavettünk az időtől, váratlanul rég feledett szavak villannak föl. Szinte hallom az erdélyi öreg fogoly fájó üzenetét: „Szerencse: nem kellett, hogy üldöző legyek, inkább vagyok sokat szenvedett üldözött!"

■ Fenyvesi Félix Lajos

Az idő visszhangja

125 éve született Kassák Lajos

▶ Hajlíthatatlan férfi volt. Márványkemény. Sokan szerették bölcs nyugalmát, őszinteségét, és voltak, akik haragudtak morózussága miatt, meg hogy egész nap verset írna, festene, folyóiratot szerkesztene. A tizenhárom éves fiú lakatosinasnak szegődött, azután gyári munkásnak. Robotolt, és sztrájkot szervezett, az éjszaka csendjében *Adyt, Babitsot, Kosztolányit* olvasott. A szavak lázában élt; írt, és rövidesen ő maga is publikálni vágyott. Nyüzsgő mozgalom vette körül, és ő építette az újat, kísérletezett, új kalandokba vágott.

Kassák Lajos (Érsekújvár, 1887. március 21. – Budapest, 1967. július 22.) 1909-ben gyalog indult Párizsba. 1915-ben *A Tett* címmel megindította első folyóiratát; 1926–27-ben a *Dokumentum* című folyóirat szerkesztője. Az izmusok hatására született meg első verseskötete, az *Eposz Wagner maszkjában* (1915), majd a szemléleti váltások könyvei: *Máglyák énekelnek* (1920), *A ló meghal, a madarak kirepülnek* (1922). A dadaizmus határán mozgó vizuális kísérletei, kollázsai, architekturális kompozíciói képzőművészeti pályáját vezették be.

Itt azután megoszlanak a vélemények. Van, aki dicséri: „Kassák Lajos a 20. század művészetének nagy úttörője volt – írta *Michel Seuphor.* – Számomra ez a szó, Kassák, a bátorságot, a tiszta beszédet és különösen a szabadság szeretetét jelenti." *Nicolas Schöffer,* a kibernetika atyja így fogalmazott: „Példamutató élet, példamutató személyiség, nagy ember, nagy művész. Íme, ez Kassák Lajos." Kései emlékezésében *Korniss Dezső* élesen mond véleményt: „Kassák nem volt festő. Nagyszerű szerkesztő volt, s ahogy jól tudott lapot készíteni, úgy jól tudott képet is. Kassák megmaradt lakatosnak."

Valószínűleg nem tévedek, ha azt mondom, ez volt a legnagyobb erénye: megmaradt mesterembernek, akinél centiméternyi felesleg nincs, pontos minden. Ezt érzem verseiben, regényében, és ez a többlet emelte a legjobbak közé.

Törekvéseinek szintézise az *Egy ember élete* (1927–1935), Kassák önéletírása, legjelentősebb prózai alkotása, amelyet nyolc kötetben adott ki. Nemcsak a magyar irodalom egyik legkiválóbb műve, hanem a világirodalomnak is remeke.

A lassan elmagányosodó, az elégikus hangra váltó alkotóról a költő vall legteljesebben. A *Költemények, rajzok* (1958), a *Szerelem, szerelem* (1962), a *Vagyonom és fegyvertáram* (1963), *A tölgyfa levelei* (1964) a hétköznapi élmények őszinte vallomásai. Nekem a legkedvesebb az *Üljük körül az asztalt* címmel megjelent posztumusz könyve, 1964 és 67 között írt verseinek gyűjteménye. Mint egy prédikátor, úgy beszél a szó vallomástevő erejével. Egyes versek mintha biblikus példázatok lennének, profán hegyi beszédek részletei; az élethez ragaszkodás és az élettől búcsúzás fájdalmas énekei. Méltó epilógusa a százhuszonöt éve született költő hatalmas életművének.

FOTÓ: PIM – KASSÁK MÚZEUM

1922-ben

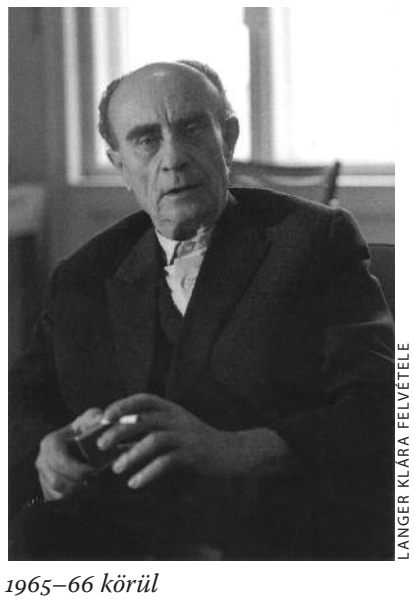

LANGER KLÁRA FELVÉTELE

1965–66 körül

Befejezésül álljon itt egy nyolcsoros: „Élt egy ember, / és keresztre feszítették. / Mindenki elfordult tőle, / de hajnalonként / halott jobbkarján / egy sárgarigó / fütyörészett / messzehangzón."

■ FFL

Saját darab idézte a Deák térieket 48-át

Igazán különleges alkalom volt a Deák Téri Evangélikus Gimnázium március 15-ei műsora, hiszen egy olyan drámát mutattak be, amely a hajdani gimnázium tanárairól és diákjairól szól, és amelyet a gimnázium egyik jelenlegi tanulója írt…

Március 14-én az *Inter arma silent Musae* címmel meghirdetett drámaíró pályázat győztesének, a 6. osztályos *Ittzés Ambrusnak* a színdarabját adta elő a gimnázium színjátszó köre. A darab főszereplői valamennyien valóságos személyek, történetük is valós dokumentumok alapján íródott. A felkészüléshez az Evangélikus Országos Levéltárban található anyakönyvek (köztük az 1847/48. és 1848/49. évi tanulói névsorok), iskolai értesítők, *Kánya Emília* naplója stb. szolgáltak, amelyek az iskolatörténet kutatása közben e cikk írójának kezébe kerültek a korábbi évek folyamán.

„Tett most a tanítás, nem betű, példa és nem könyv!" – ezzel a jelmondattal vitte tanítványait és tanártársait a forradalmi események forgatagába *Tavasy (Teichengräber) Lajos* (1814–1877), a Pesti Evangélikus Gimnázium igazgatója.

1848 szeptemberében Tavasy diákjaival Pest védelmi övezetén dolgozott, tanártársaival a nemzetőrség éjjeli őrjáratain vett részt, majd 1849. január 5-én beállt a honvédő hadseregbe. Honvéd századosként Temesvárnál tette le a fegyvert. Kényszerrel besorozták a császári hadseregbe, sokéves katonáskodás után szülőföldjére, a szepességi Iglóba vonult vissza.

Múltunk kötelez bennünket arra, hogy őrizzük az előttünk járó nemzedék emlékét. Ezt a célt szerette volna előmozdítani a drámaíró pályázat és az ennek eredményeképp megvalósuló ünnepi megemlékezés is. A mai diákok és tanárok megrendülve nézték végig a darabot, amely egészen különös kapcsot teremtett múlt és jelen között.

■ Zomboryné Bazsó Rozália *tanár, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium iskolamúzeumának gondozója, az Evangélikus Országos Levéltár levéltárosa*

A SZERZŐ FELVÉTELE

A Tavasy *című darab írója* Ittzés Ambrus *(6. oszt.), dramaturgja és rendezője* Korompayné Sebestyén Nóra *tanárnő volt, a szereplők pedig: Tavasy Lajos igazgató* – Varga Simon; *Batizfalvy tanító* – Trásy András; *Batizfalvyné* – Gilányi Fanni; *Clair Ignác tornatanár* – Herényi Bence; *Székács József püspök* – Jókay Miklós; *id. Balassovits Gyula* – Vági Levente; *ifj. Balassovits* – Béres Márk; *nagydiák* – Bakos Bendegúz; *kisdiák* – Ittzés Ambrus; *pest-budai polgárok* – Fodor Lili, Lombár Eszter, Perjési Lőrinc.

Ihászi megemlékezés

1849 júniusában a Marcaltő megtámadására siető *Schütte* osztrák tábornokot *Kmety György* és serege az ihászi pusztán megtámadta, s kétórai heves ágyútűzzel feltartóztatta, de végre is az osztrákok erős lovassága visszanyomta a magyar csapatokat Pápa felé.

Március 15-én, kora délután az ihászi csata egykori helyszínén is megemlékezés zajlott az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hősei tiszteletére. A marcaltői Kmety György Evangélikus Általános Iskola diákjai verses-zenés összeállítással emlékeztettek a dicső hősökre *(képünkön).*

Sandl Zoltán, a település polgármestere köszöntőjében kiemelte, hogy március 15-e boldog ünnepünk, mert a saját létünkért való küzdelmet, a közös ügyünkért való összefogást jelenti.

Oláh Emil alezredes, a Honvédelmi Minisztérium Protestáns Tábori Lelkészi Szolgálatának református tábori esperese ünnepi beszédében szintén arról szólt, hogy elődeink 1848. március 15-én példát mutattak az összefogásból. Többek között *Pap Gábor* – az ihászi csatában küzdő honvéd százados – is, aki a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke lett.

Az ünnepi rendezvény végén a jelenlévők nemcsak az 1973-ban felavatott ihászi obeliszknél, hanem a tavaly október elején állított Pap Gábor-emlékkőnél is elhelyezték az emlékezés virágait.

■ Kerecsényi Zoltán *felvétele*

Reménység a reménytelenségben

Vörösmarty Mihály (1800. december 1. – 1855. november 19.)

Március 15. alkalmából új állandó kiállítás nyílt a kápolnásnyéki *Vörösmarty Mihály Emlékmúzeumban.* A *„Hol reményben, hol bánatban”* című kiállítást – az évfordulót megelőző nap délelőttjén – *L. Simon László* költő, országgyűlési képviselő, a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) elnöke nyitotta meg. A szülőhely új állandó kiállítása arra vállalkozik, hogy bemutassa *Vörösmarty Mihály* életútját, és közben ráirányítsa a figyelmet arra, hogy költői világában föld és menny, áhított világ és valóság, kétségbeesés és remény, kétely és hit kettősségei mindig új meg új dimenzióban mutatkoznak meg. Emlékezésünk szűk keretei között csak Vörösmarty költészetének alaphúrjait pendíthetjük meg: a tragikumot, amelyből erő és szépség, sőt remény is árad. Alkatilag hajlamos volt a búskomorságra, és sorsa sem kedvezett neki. Nagy belső terheket hordozott; anyagi gondok között töltött ifjúkor, megözvegyült, szegénységgel küszködő édesanya… *Vörösmarty Mihályt* két szenvedélyes érzelem, a hazaszeretet és a szerelem tartotta hatalmában, amely több kínt, mint örömöt adott a költőnek fiatal éveitől az utolsókig.

■ Pátkai Róbert

Egyik végzete a haza szeretetének mély, személyes átélése volt. A hazafias gondolkodást apjától és a magyar íróktól szívta magába. Megismerte *Kisfaludy Károly, Berzsenyi Dániel* költészetét. Huszonnégy éves korában kapcsolatba került *Szemere Pállal, Toldy Ferenccel* és *Deák Ferenccel.*

Falun élve közel került a néphez; *János* öccse így emlékezett vissza: „…a népmondákat, meséket, nótákat különös figyelemmel hallgatta. (…) A kukoricafosztáskor és szőlőszüretekben nagy élvezettel volt.”

Az 1830-as évek elején megindult nemzeti függetlenségi mozgalmak feszült társadalmi légkörében cselekvőkedve megnövekedett, szenvedéllyel vetette bele magát a Magyar Tudós Társaság – a későbbi Magyar Tudományos Akadémia – munkájába. Javaslatot készített – Toldy Ferenccel – az akadémia szótári munkálataihoz, részt vett az 1832-ben napvilágot látott első akadémiai helyesírási szabályzat, majd a nyelvtan (*A magyar nyelv rendszere,* 1846) kidolgozásában, a *Magyar tájszótár* elkészítésében, magyar–német, német–magyar szótárt szerkesztett.

Élethossziglan összekapcsolódott lelkében és verseiben a haza és az emberiség ügye, hajtotta a nemzeti megújhodás vágya. Negyvenéves korára, a halott nagyokat is megelőzve, az ország első költőjének számított, akinek szavát leste a nemzet. Az irodalmi közvélemény Kisfaludy Károly halála (1830) után őt tekintette a magyar irodalom vezéregyéniségének. A magyar irodalmi élet központi alakja lett, *Petőfi* is hozzá fordult segítségért.

* * *

Költői pályájának első szakaszában (1823–27) a nemzeti öntudat ébresztőjeként értékelhetjük. Vörösmartynál a történelmi múlt tisztelete összefonódott a nemzeti függetlenség igényével. A húszas években erősödő nemzeti ellenállás felfűtötte alkotókedvét. Megszületett a *Zalán futása.* Hősi eposzának célja a nemesség felrázása, tettre sarkallása volt a múlt példájával. De mivel az 1825-ös országgyűlés sem váltotta valóra reményeit, ráébredt az igazságra: nem elegendő a múlt dicsőségének idézése – költészetét tehát bámulatos tisztánlátással a múltból a jelen felé fordította.

Ez a teljes azonosulás a haza ügyével, amelyet mindig az emberiség összefüggésében szemlélt, nem járhatott kétségek, fájdalmak, hullámzó érzések, nagy letörések nélkül. Gyötörte az ország sanyarú helyzete, nyomasztotta a történelmi körülmények terhe. Állandóan kísértette a nemzethalál látomása. Kínozta mindaz, amit nemzetében bajnak, hibának látott.

Szerepet vállalt a politikai küzdelmekben is. Kapcsolatba került *Széchenyivel, Kossuthtal, Wesselényivel.* 1848. március 15-ét *Szabad sajtó* című versével üdvözölte. *Eötvös József* vallás- és közoktatásügyi miniszter még ez évben felajánlotta neki a pesti egyetem irodalmi tanszékét, de nem fogadta el. Július 10-én a bácsalmási választókerület, Kossuth ajánlására, a költőt országgyűlési képviselőjévé választotta. 1849 júniusában, a Habsburg-ház trónfosztása után Kossuth a kegyelmi törvényszék közbírájává nevezte ki. Követte a kormányt Debrecenbe, Szegedre és Aradra.

A szabadságharc leverését követően osztozott a honi bujdosók sorsában, összetört testi-lelki állapotban élte át a nemzet gyászát. „Setét eszmék borítják eszemet. (…) Mi a világ nekem, ha nincs hazám?” – olvassuk az *Emlékkönyvbe* című versében.

A Széchenyi István fellépése nyomán megélénkült politikai élet, majd az 1832–36-i reformországgyűlés hatására figyelme egyre inkább a kor társadalmi és nemzeti küzdelmeire, a közélet problémáira terelődött.

Az 1836-ban írt *Szózat* fordulópontot jelentett pályáján: a múlt ösztönző példáit idézve buzdított, és igyekezett erőt adni a reformküzdelmekhez. A magyarság múltját az egész emberiség története részének tekintette. De – és ez a nagy dolog – hazafias költészetének minden borongásán, kétségbeesésén keresztültört régebben is, később is a nemzet talpra állására lelkesítő erő és a *remény a reménytelenségben.* A *Szózatban* egy jobb kor reménysége és a nemzet sírjának képe váltja egymást, de a költemény végkicsengése a tántoríthatatlan helytállásra való buzdítás: „Áldjon vagy verjen sors keze: / Itt élned, halnod kell.”

Bizonyos értelemben hasonlóság figyelhető meg a *Szózat* és a *Himnusz* között, hiszen mindkét költemény fő kérdése az, hogy kiérdemelte-e a magyarság a jobb sorsot. A *Szózat* szintén végigvezeti az olvasót a múlt eseményein, de csak a dicsőséget, a győzelmeket mutatja be konkrét képekben, a negatív dolgok, vereségek általánosabban jelennek meg. Míg *Kölcsey* a *Himnusz* középpontjába az Istenhez való fohászkodást helyezi, Vörösmarty mozgósít: a jobb sors elérése érdekében cselekvésre, munkálkodásra szólít fel. Ez a reformkor hangja, a nemzeti romantika jellemzője.

Egy évvel a költő halála előtt, 1854-ben, a krími háború idején keletkezett rapszódiája, *A vén cigány* a Bach-korszak borzalmai miatti kétségbeesését és vívódását tükrözi. Soraiban vad, tomboló fájdalom zokog: „Isten sírja reszket a szent honban”, a végén mégis megszólaltatja a jobb jövő reményét. Hirtelen abbahagyja az eszeveszett, keserű, gondűző mulatozást: „Húzd, de mégse, – hagyj békét a húrnak, / Lesz még egyszer ünnep a világon…”

Babits Mihály A férfi Vörösmarty című tanulmányában az őrült elme versének nevezte *A vén cigányt.* A költő valóban a költészet határáig jut el, a romantikus líra lehetőségeinek végpontjáig. Ez a végpont jelentkezik abban, hogy a vers negyven százaléka refrén, ellentmondva mindenféle poétikai szabálynak. Mindezt talán azért, hogy a refrén belevésődjék agyunkba, meg azért is, hogy reményt adhasson a reménytelenségben.

Valóban igaz, hogy Vörösmarty alkatilag hajlamos volt a szomorúságra, a lehangoltságra, és a sors sem kedvezett neki. Mégis, érdemes figyelemmel lenni arra, amit *Gyulai Pál Vörösmarty életrajza* című monográfiájában megfogalmazott: a költő mégsem volt az a merev, zord, kriptaszagú szobor – amilyennek sokszor egyoldalúan a tankönyvek mutatják –, aki egyebet sem tett, mint nemzete sorsán búsongott, vívódott. Volt egy vidám társasága, tagjai között például Deák Ferenccel, de főképp írókkal, költőkkel. Belőlük állt a hírneves pesti Csiga vendéglő törzsközönsége. Mulatoztak, vitatkoztak, de jártak vadászni is. Híresek voltak a szüreti mulatságaik.

Ezt a másik Vörösmartyt tükrözi a *Fóti dal,* a *Csongor és Tünde, A fátyol titkai* és több tréfás verse. Az igaz viszont, hogy a forradalom bukása után eluralkodott rajta a búskomorság, s ezt csak fokozta tüdőbetegsége, legjobb barátainak hiánya és egyre súlyosbodó anyagi helyzete.

* * *

A Vörösmarty életét átszövő másik tragikus érzés a szerelem. Húszéves alig múlt, amikor reménytelen vonzalom támadt benne *Perczel Etelka* iránt – ő annak a földbirtokosnak, *Perczel Sándornak* volt a lánya, akinek a családjánál az ifjú nevelősködött. Ez a seb évek múltán is sajgott. A lassan kialvó szenvedély emléke azonban folyvást megtermékenyítette Vörösmarty költészetét: „És neked, ki szívkihalva, / Élsz magadtól iszonyodva, / Kell-e még halál?” *(Az elhaló szerelem)*

Negyvenes éveiben aztán új szerelem ejtette rabul. A nála huszonhat évvel fiatalabb *Csajághy Laura* iránti ostromló vágyból szépséges költemények születtek. Kétesztendei várakozás után elnyerte az imádott lány kezét, de híres verse, *A merengőhöz* elárulja, hogy menyasszonya szívét nem kapta meg: „Hová merült el szép szemed világa? / Mi az, mit kétes távolban keres?” Sorsom te vagy – vallja meg Laurának.

Az ilyen mély, mindent odaadó érzés magában hordja a beteljesületlenséget – a magyar szerelmi líra gyönyörű darabjai születtek ebből a Vörösmarty életét átszövő tragikus érzésből.

* * *

Befejezésül néhány életrajzi adat: Vörösmarty Mihály 1800. december 1-jén született Pusztanyéken, elszegényedett katolikus nemesi családban. Apja, *Vörösmarty Mihály* gazdatiszt, majd bérlő, anyja *Csáty Anna.* Nyolc testvére volt.

Középiskoláit 1811-től a székesfehérvári ciszterciekénél, 1816-tól a pesti piaristáknál végezte. 1817-ben apja meghalt. A család nehéz anyagi helyzete miatt már a következő évben, tizennégy évesen, Perczel Sándor földbirtokos három fiának nevelője lett Pesten. Közben elvégezte a pesti egyetemet, 1826-ban letette az ügyvédi vizsgát. 1830. november 17-től az Akadémia rendes tagja. Rendszeres fizetést kapott.

1841-ben ismerte meg Csajághy Laurát, későbbi feleségét. Négy gyermekük született: *Béla, Ilona, Erzsébet* és *Mihály,* ez utóbbi kisgyemekként meghalt.

Vörösmarty betegsége 1853 őszén fordult komolyabbra. 1855. november 19-én halt meg Pesten, november 21-én temették el. Temetésén óriási tömeg vett részt, néma tüntetés volt ez a Bach-korszak ellen.

Deák Ferenc, aki gyámja is volt Vörösmarty gyermekeinek, országos gyűjtést indított özvegyen maradt felesége, Laura és hátramaradt árvái számára, ám a gyűjtést a hatalom betiltotta. Így Deák a maga jogán írt nyolcszáz személyes levelet: nem kéreget, hanem kér az erkölcsi kötelezettség jegyében. Sok pénzt gyűjtött össze, amellyel gondosan és tételesen elszámolt a gyámhivatalnak.

A reformkorszak legnagyobb nemesi költőjének, Vörösmarty Mihálynak a síremléke a Kerepesi temetőben áll.

A szerző az Egyesült Angol Nyelvű Evangélikus Egyház nyugalmazott püspöke (London)

Aradi relikviák

Kiállítás a Hadtörténeti Múzeumban

Március 15-én alig lehetett megtalálni az aradi relikviákból összeállított kiállítást, a válogatást az egykori Ereklyemúzeum kincseiből. Egy félig nyitott ajtó és az eltakart plakát nehezítette a látogatók tájékozódását a budai várbeli Hadtörténeti Intézet és Múzeumban…

Arad városa a magyar történelemben összekapcsolódott az 1848–49-es forradalom és szabadságharc fájó emlékeivel. Szerencse, hogy lelkes lokálpatrióták a 19. század végén létrehoztak egy közgyűjteményt. 1891. január 13-án megalakult a múzeumi bizottság, hogy őrizze és bemutassa a forradalom dokumentumait. A nagy áldozattal emelt múzeumépületet 1913-ban adták át, s 1948-ban, az évfordulón a kétezer-ötszáz darabos készlet legszebb, legféltettebb tárgyait mutatták be…

A Ceaușescu-diktatúra a sötét raktárak mélyére száműzte a hatalmas anyagot. Hosszú szünet után, az 1990-es évektől lehetett újból bemutatni. Egyre több helyen, új és új szempontok alapján láthattuk az értékes relikviákat.

Ezekből nyílt kiállítás március 13-án Budapesten, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum márványtermében *Volt egyszer egy múzeum – Válogatás az egykori Aradi Ereklyemúzeum kincseiből* címmel.

Görgey Artúr honvéd tábornok pisztolykészlete fogadja a látogatót. A mellette lévő vitrinben a III. zászlóaljban harcolók személyes tárgyait láthatjuk, de itt van *Szemere Bertalan* miniszterelnök tintatartója, távolabb Kossuth-bankók, aláírásklisé a bankjegy nyomtatásához. Bepillanthatunk a várbörtön hétköznapjaiba. Az asztalon *Somogyi József* hadnagy faragott sakk-készlete, *Knothy Ödön* bilincse, *Nagy József* felesége számára készített díszdoboza. A falon *Rákóczy-Parchetich Hugó* nemzetőr finom vonalú akvarellje a legtovább raboskodó *Virágh Gedeon* őrnagyról.

A terem közepén hosszú, keskeny vitrinben *gróf Vécsey Károly* tábornok relikviái: tányérja, zsebkendője, kitüntetései. Egy másik vértanú, *Leiningen-Westerburg Károly* portréja (*Barabás Miklós* alkotása), porcelánkészlete, *Kiss Ernő* csappantyús pisztolya (iparművészeti remeklés), opálgombjai díszöltönyéről…

Ritka tárgyakat láthatunk a benti szobában: *Kossuth Lajos* lőfegyvert rejtő sétapálcáját, házi sapkáját a turini számkivetésből. *Petőfi Sándor* nagyon szép, gyöngydíszes dohányzacskóját, *gróf Batthyány Lajos* sapkáját, díszfokosát, szemfedelének darabkáját. *Damjanich János* honvéd tábornok míves pisztolykészletét, csákója fehér tollát, mankóját, amellyel a bitófáig botladozott.

Az utolsó falfelület a kiteljesedett dráma. *Thorma János* festménye a kötél által kivégzett kilenc férfit mutatja. *Horváth József* alkotása a négy főbelőtt utolsó perceit álmodja a vászonra. A nép sóhajtását: „Elvégeztetett!”

És mi, kései utódok egy pillanatra megállunk. Fejet hajtunk gondolatban a megelevenedett múlt előtt. Bátor hőseink előtt, akik néhány órára most emberközelbe kerültek. Szinte halljuk az idő palánkja mögött búcsúszavukat, és látjuk biztató tekintetüket.

■ Fenyvesi Félix Lajos

A kiállítás május 21-ig tekinthető meg. A múzeum március 31-ig keddtől vasárnapig 10 és 16 óra, április 1-jétől 10 és 18 óra között tart nyitva.

Zenei polihisztor a zuglói orgonapadon

Portré Kéménczy Antal muzsikusról

Fiatal kora ellenére szokatlanul színes pályát tudhat maga mögött *Kéménczy Antal.* Orgonaművész, zongorista, egyházzenész, kántor. Ám a lista még így sem teljes, hiszen említésre, mi több, figyelemre méltó színpadi munkái is vannak. Több fővárosi és vidéki színházban dolgozik színpadi és zenekari zenészként, valamint zenei rendezőként. Komponál, hangszerel, korrepetitori feladatokat lát el, némely darabban ő a karmester. S nem mellékesen CD-ket jelentet meg, koncertkörútjain bejárta Európát, több alkalommal lépett fel Japánban is. Honnan ez a zenei talentum, s hogyan illeszkedik mindehhez az egyházzene iránti elhivatottsága? Egyebek mellett ezekről beszélgettünk a szerénysége, nyugalmat árasztó személyisége miatt gyülekezetében méltán közkedvelt muzsikussal.

– A bevezetőben szép hosszú listát sikerült összeállítanom tevékenységeiről. Melyik ezek közül az első?

– Mindegyiket szeretem, így nézzük inkább időrendben, vagyis ahogy a tanulmányaimat folytattam. Először a zongora szakot végeztem el a Zeneakadémián, diplomahangversenyem 2004-ben volt. Zongoratanulmányaim mellett jelentkeztem egyházzene szakra, majd ez utóbbi elvégzése után kezdtem neki orgonaművészi diplomám megszerzésének, ezen a szakon tavaly végeztem. A kántorsághoz azonban már korábbról kötődöm, hiszen egészen fiatalon kerültem a Dunamelléki Református Kántorképzőbe, ahol az oklevél megszerzése utána hat évig tanítottam is. 2007-től pedig a fóti Evangélikus Kántorképző Intézetben teszem ugyanezt orgonatanárként.

– Hogyan került erre a pályára?

– A családban nem volt zenész, bár édesanyám rendkívül szerette a klasszikus muzsikát. Valamikor, úgy hetedikes korom környékén – a viszonylag nehéz zongoradarabok játszása közben – született meg bennem az elhatározás, hogy ezzel az értékes zenével szeretnék foglalkozni. Így talán nem meglepő, hogy utam egyenesen a konzervatóriumba vezetett. Ebben az időben érkezett az első felkérés is: meghívást kaptam az isaszegi református gyülekezettől kántori szolgálatra, vagyis a kántori munkával már tizenkét éves koromban megismerkedtem.

– Az egyházzenei, klasszikus zenei irányultságot tehát értem, de hogy jön ehhez a színházi munka?

– A kiváló író-rendező, *Pintér Béla* keresett zongoristát a társulatához. Én egy barátom révén kerültem kapcsolatba velük, s mert megfeleltünk egymásnak, ott tevékenykedem lassan tíz éve. Szeretem ezt a munkát. Érdekes, állandóan különböző kihívásokat tartogat, hiszen nemcsak zongoristára van szükségük, hanem időnként hangszerelni is kell, de van, hogy segédkezem zenei illusztrációk vagy színdarabok zenéjének összeállításában, sőt néha még komponálni is szükséges. Az Operettszínházban és több vidéki színházban pedig mint első billentyűs vagyok állásban. Ez meglehetősen nehéz, felelősségteljes feladat.

Persze vannak az ember életében jobban és kevésbé szeretett feladatok – gondolom, ezzel mindenki így van –, de elvégezni mindegyiket el kell, mégpedig a lehető legmagasabb színvonalon. Összességében azért elmondhatom, hogy azzal foglalkozom, amit szeretek csinálni, és ez nagyon boldoggá tesz.

– Az európai turnék szinte természetesek a kontinensen élő, koncertező művész életében. De miként került Japánba?

– Ez is egy szerencsés véletlen következménye. Amikor Magyarországon turnézott egy japán kórus, zongorakísérőt kerestek a koncertjeikre. Akkori zongoratanárom ajánlott engem, én pedig szívesen vállaltam a felkérést. A koncertkörút olyan sikeresnek bizonyult, hogy a kórus vezetője meghívott Japánba, ahol több városban önálló koncerteket is tarthattam, illetve kurzust vezettem a tehetséges japán zongorista növendékeknek. Több mint hét éven keresztül rendszeres vendég lehettem az országban. Mostanra azonban sajnos – nem kis részben az ismert, tavalyi tragikus események miatt – ezek a programok megszűntek. De lehet, hogy egyszer majd sikerül visszatérnem abba a nagyon szép, távoli országba, ahol nagy örömmel fogadják az európai művészeket.

– Miként került kapcsolatba egyházunkkal?

– Feleségem, *Fekete Anikó* révén, aki szintén egyházzenész, és két éve már a Budapest-Zuglói Evangélikus Egyházközség megválasztott kántora. Mivel a szolgálatot együtt végezzük, az idők folyamán kialakult egy egészséges munkakapcsolat, munkamegosztás közöttünk. Az istentiszteleteken Anikó irányítja az énekkart, nekem jut az orgonapad.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nagy öröm továbbá, hogy templomunkban már évek óta rendezhetünk koncerteket. Ezeknek a zuglói zenés esték elnevezésű együtteleknek a célja – szakrális tartalmuk mellett – a zeneirodalom sokszínűségének megismertetése és a fiatal, tehetséges zeneszerzők nekünk komponált egyházzenei műveinek bemutatása kiváló, híres művészek és együttesek interpretálásában.

– Templomi munkájukhoz kapcsolódva gyakran szerepelnek – úgymond – amatőrökkel. Gyülekezeti tagokkal, akik hangszeren tanulnak, jó hangú, ám nem okvetlenül tanult zenészekkel. Önöknek, profi muzsikusoknak nem zavaró ez?

– Egyáltalán nem. Természetesen ha mondjuk CD- vagy rádiófelvételre hívnak, akkor képzett zenészekkel kell együttműködni, de a gyülekezeti munkában nagy öröm nem képzett, de annál lelkesebb fiatalokkal dolgozni. Ráadásul így lehet a legjobban nevelni ezt a generációt az értékes, szép zene befogadására és liturgikus tételeink megismertetésére. Sokszor hangszeres művek előadásával is megajándékozzuk gyülekezetünket – remélem, sokak örömére.

– Az eddigiekből úgy tűnik, meglehetősen sokat dolgozik. Hogyan tud kikapcsolódni, regenerálódni?

– Valóban sok feladatom, elfoglaltságom van, s igyekszem eleget tenni mindnek. Ennek persze ára van: kevesebb idő jut az örömzenélésre, vagyis arra, hogy csupán kedvtelésből tanuljak meg számomra kedves darabokat. A sok tennivaló miatt arra kell szorítkoznom, hogy mindig csak az aktuális vagy az azt követő feladatokra készüljek, arra viszont intenzív munkával – akár orgonahangverseny, zongorakoncert vagy színházi előadás. Mindez azt eredményezi, hogy – például egy-egy nagyobb koncert előtt, ha a helyzet úgy kívánja – akár öt-hat órát kell gyakorolnom naponta az egyéb feladatok mellett.

Ennek ellenére, ha akad egy kis szabad időnk, szívesen megyünk ki a természetbe, de a hosszabb utazások – mivel már eddig is elég sokfelé volt alkalmam megfordulni – kevésbé vonzanak. Ami másoknak a napi rutin, az nekünk külön öröm. Vagyis hogy otthon lehetünk, és szeretetben élhetjük normális, hétköznapi életünket.

– Mik a tervei az elkövetkező időszakra?

– Szeretnék mindig felkészülten eleget tenni a „rendes polgári foglalkozásomból", a színházi munkából adódó feladataimnak. Másrészről nincs okom panaszra, idénre is bőven van felkérés koncertekre, fellépésekre.

Fontosnak tartom, hogy Anikóval együtt továbbra is gondtalanul végezhessük egyházzenei munkánkat, amellett hogy szervezzük, rendezzük, irányítjuk a koncertsorozatot. Ebben gyülekezetünk lelkészei nagy segítségünkre vannak, hiszen minden egyházzenei és koncertötletünket támogatják.

A magánéletünkben pedig most jutottunk el oda, hogy egyre többször felvetődik, hogy lassan készülni kellene a nagy örömmel várt szülői feladatainkra.

■ Gyarmati Gábor

Déli KINCS

– avagy kerületi ifjúsági napot csináltunk

Verőfényes napsütés, tavaszi szél, szombat, „hírös város az Alföldön"... Egyházunk déli kerületének ifjúsági napjára került sor március 10-én Kecskeméten. Mind a százhetven ember „belerakta" a szervezésbe, a jelenlétbe, amit csak tudott, hogy a gyülekezeti ifjúsági csoportok találkozója hagyományteremtő rendezvény lehessen ezen a tavaszi napon.

SZEMEREY BENCE FELVÉTELE

Lelkes, fiatal teológusok segédkeztek egyházunk gyermek- és ifjúsági osztálya munkatársainak a program lebonyolításában. A házigazdák – *Kis János* és *Hulej Enikő* helyi lelkészek – is mindenben rendelkezésre álltak, a szervezők rengeteg segítséget kaptak tőlük. S persze kihagyhatatlan a tudósításból az is, hogy a kerületben szolgáló lelkészek, egyházi munkatársak többsége is láthatóan örömmel tett meg mindent az ügy érdekében, kísért el a találkozóra kicsiket és nagyokat.

A napot a *Szélrózsa Band* tagjai foglalták keretbe, hiszen az indulásnál ők vezették a közös éneklést, a nap végén pedig koncerttel örvendeztették meg az ifjúságot. A találkozó nyitányaként *Gáncs Péter,* a kerület püspöke köszöntötte az egybegyűlteket, majd Kis János áhítata szólította meg a jelenlévőket. „Kerülj erre, ülj ide, atyámfia" – hangzott a nap igéje, melyben ki-ki felhívást kapott arra, hogy Isten mellé telepedjen, mint ahogyan a gyermek a szülei mellé ül, hozzájuk ragaszkodik.

Sok humorral, mókával s egyben komolysággal, tanulságokkal is fűszerezett interaktív előadásban lehetett részük a fiataloknak ezután: *Róka Szabolcs* ének- és mesemondó Zöld Péter történetét hozta el. Igazán mozgalmas volt a szervezők kiötlötte vetélkedő. Miután a résztvevőkből tizenegy – nagyon lelkes – csapat alakult, útnak indultak, hogy minél több információt gyűjtsenek össze Kecskemétről, illetve a város egy-egy épületéről.

Az ebéd elfogyasztása után a *Keresztmetszet* együttes koncertjét élvezhették, majd a már sokszor beharangozott „lakatparti" következett. Nagyon jó volt látni, hogy a résztvevők, amint birtokba vették kulcsukat vagy lakatjukat, rögtön keresgélni is kezdték párjukat/párjaikat (hiszen olykor több is akadt). A keresgélés jó alkalmat adott az ismerkedésre – éppen ez volt a cél –, illetve arra, hogy a fiatalok lássák: a gyülekezetekben működő sok-sok maroknyi csoportból egy nagy csapat alakulhat, amely mintegy családként ölelheti körbe a tagjait.

Nem maradhatott ki a nap programjából a tombolahúzás izgalma sem. A résztvevőknek a nevüket és a gyülekezetük nevét kellett papírra írva bedobniuk egy dobozba, és a „szerencsések" gyülekezetük ifjúsági csoportjának nyerték a tombolatárgyakat képező gitárt és a társasjátékokat.

Az ifjúsági nap Gáncs Péter útra bocsátó áldásával zárult, egyúttal azzal a reménnyel, hogy az itt egybegyűltek a nyári Szélrózsán ismét találkoznak, és hogy jövőre újabb *déli KINCS-et* találhatnak az egyházkerületben.

■ GKL

FOTÓK: SOVER RENÁTA

HIRDETÉS

Dietrich Buxtehude Membra Jesu Nostri című művét adja elő a kőbányai evangélikus templomban március 30-án 18 órakor az *Abel Concerts.* Énekes szólisták: *Baráth Emőke, Szappanos Edit, Gavodi Zoltán, Kálmán László, Blazsó Domonkos.* Hegedű: *Bozzai Balázs, Kertész Ágnes;* viola da gamba: *Regős Júlia, Szászvárosi Sándor, Ölveti Mátyás;* violono: *Schweigert György;* orgona: *Dinyés Soma.*

Meghívó

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt az EKE közösség tavaszi csendesnapjára, amelyet március 31-én, 10 és 16 óra között tartunk a nyírtelki evangélikus templomban (Nyírtelek, Tokaji út 52.). A nap témája: *„Mert nem félelemnek lelkét adta nékünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét."* (2Tim 1,7)

Frissítőről a helyi gyülekezet gondoskodik, ebédet mindenki hozzon magával. Alkalmunkkal kapcsolatban az EKE Alapítványnál lehet érdeklődni. Tel.: 1/332-7063; e-mail: ekeal@freemail.hu.

BRAZÍLIÁBÓ

▶ A Bibliatársulatok Világszövetségének (United Bible Societies) vezetőképző akadémiája Brazíliában működik. Ennek előbb hallgatójaként, majd oktatójaként az elmúlt két évben hatszor jártam a dél-amerikai országban. Egyik sem volt turistaút, mindig nagyon szoros menetrendhez, időbeosztáshoz kellett igazodnom, ezért magamtól nem is gondoltam volna arra, hogy a szó hagyományos értelmében „élménybeszámolót" írjak ezekről az utakról, mígnem az *Evangélikus Élet* általam szeretve tisztelt főszerkesztője erre fel nem hívta a figyelmem. Valóban, e hat alkalom során ez a különleges ország erős benyomást tett rám – bízom benne, hogy az ártalam rajzolt szubjektív kép a tisztelt olvasók érdeklődésére is számot tarthat…

■ Pecsuk Ottó

Az elmúlt évtizedek egyik legfontosabb jelensége gazdasági, kulturális és vallási értelemben egyaránt a déli és északi félteke országainak végletes elkülönülése egymástól, eltérő fejlődésük és lehetőségeik. Mközben gyakran beszélünk globalizációról, elfelejtjük, hogy a világméretű egységesülés mellett megfigyelhető egy ennél talán sokkal fontosabb jelenség is: a déli és az északi félteke országainak szembenállása.

Globális dél, globális észak

Sokak szerint a háttérben leginkább demográfiai jelenségek állnak: az északi államok népessége csökken, vagy a nagyszámú déli bevándorlással együtt is legfeljebb stagnálást mutat, míg a dél országaiban robbanásszerű a népesség növekedése minden évben. Ennek természetes velejárója az anyagi-gazdasági elmaradottság, amelyet a történelmi örökség és a világgazdasági folyamatok csak súlyosbítanak.

Eltérőek az érdekek is: északon már kifogytak, délen pedig még kiaknázatlanok a források, a nyersanyagok; északon pénz van, délen pedig tőkehiány. Észak és dél szembenállása természetesen következik ebből a helyzetből.

Vannak azonban érdekes kivételek e szabály alól, és Brazília éppen ilyen. Bár vitathatatlanul a déli félteke országa, a világ nyolc legerősebb gazdasága között tartják számon, számos mezőgazdasági termék (banán, kakaó, kávé, cukornád) legnagyobb exportőre, és ma már olyan ipari húzóágazatokban is meghatározó, mint az autóipar vagy a repülőgépalkatrész-gyártás. Hatalmas ország, mintegy kétszázmillió lakossal, a dél-amerikai kontinens nagy részét elfoglalja, gazdasága pedig a földrész gazdasági potenciáljának majd a felét adja.

A szegények és a gazdagok közötti különbség itt is kiáltó, ahogyan a dél országaiban általában, ám a dübörgő gazdaság lassan, de biztosan teremti meg a felemelkedés lehetőségét azok számára, akik dolgoznak. Munkahelyek pedig vannak. Az országot kelet–nyugat és észak–dél irányban behálózó autópályákon végeláthatatlan sorban, két sávban egymást érik a dübörgő kamionok, üzemanyagínség nincs, a helyben gyártott autók többsége (és a helyi anekdota szerint a sofőrök is) a bőven rendelkezésre álló cukornádpálinkával működnek. Még a legszegényebbek között is általános az optimizmus az ország gazdasági lehetőségeit illetően: hisznek abban, hogy Brazília a felemelkedés és a jólét útját járja, és csak idő kérdése, hogy a tiszteletet parancsoló makrogazdasági mutatók éreztessék hatásukat az egyének életében is.

Számunkra különös tanulságokat jelenthet az, amit brazil kollégáimtól hallottam a 2000-es évek elején Brazíliában fellépő recesszióról: az akkoriban hivatalba lépő, ma már szinte legendás *Lula da Silva* elnök azt ígérte polgárainak, hogy csökkenti az adókat, s cserébe csak annyit kért, hogy a braziloknak legyen bizalmuk a jövőben, és növeljék a fogyasztásukat. „Együtt kijuthatunk a recesszióból!" – ígérte, és így is lett. A mai Brazíliában már nyoma sincs az Európát napjainkban megbénító gazdasági válságnak.

Feketék, fehérek, sárgák, indiánok – és az összes lehetséges változat

Brazília népességének jelentős része európai bevándorlóktól (portugáloktól, németektől, olaszoktól, spanyoloktól és kelet-európaiaktól) származik, ugyanakkor nem kis hányadát a kevert népcsoporthoz tartozók – indiánok, feketék és európaiak utódai – teszik ki.

Bár ez a kép akár még emlékeztethetne is sok más kevert lakosságú országra, például az Egyesült Államokra, döbbenetes tény, hogy Brazíliában mindig is ismeretlen volt az etnikai feszültség és a fajgyűlölet. A brazilok nagyon büszkék az országukra és arra, hogy ők ennek a nagyszerű, nagylelkű, békés és befogadó országnak a polgárai.

A korábban említett gazdasági aránytalanság gazdagok és szegények, városlakók és az Amazonas mentén élő őslakosság, a városi polgárság és a favellákban – vagyis a dél-amerikai nyomornegyedekben – élők milliói között természetesen gerjeszt feszültségeket, ezt nyilván nem is lehetne tagadni. Ennek egyik legszembetűnőbb jele – erre minden Brazíliába készülő utazó figyelmét felhívják – a kirívó méreteket öltő bűnözés, főként Rio de Janeiróban. Ugyanakkor az országban mégsem érezni azt a gazdasági eredetű elkeseredettséget, amelyet Európa számtalan szegény országában.

Nem tudom, hogy mennyire szolgálhat magyarázatul erre az ellentmondásra, de sehol másutt nem tapasztaltam még ilyen lelkesedést és szervezettséget az állami és civil (főként egyházi) szervezésű szociális programok terén. A gazdagok mintha tisztában lennének azzal a bibliai igazsággal, hogy gazdagságuk a szegények iránti szolidaritásuktól és végső soron a szegények „áldásától" és imádságaitól függ. Ez a – megítélésem szerint – transzcendens eredetű éthosz áthatja a brazilok kiterjedt társadalmi programjait, amelyeknek nyomait mindenütt, a városokban és a legeldugottabb, csupán néhány folyóparti kalyibából álló faluban is látni lehet.

A „holisztikus" megközelítés egyik tanulságos példája a Brazil Bibliatársulat *Fény az Amazonason* programja. Ennek lényege az a felismerés, hogy a Biblia terjesztése csak úgy történhet „értelmes" módon (a bibliatársulati munka egyik alapszabálya), ha előtte bizonyos kiáltó szociális hiányosságokat orvosolunk. Egy éhező és a szennyezett ivóvíztől felpuffadt hasú kisgyerek kezébe nem adhatunk gyerekbibliát, és nem mehetünk tovább, mintha jól végeztük volna a dolgunkat.

A Brazil Bibliatársulat két hajót tart fenn az Amazonason, amelyek önkéntes orvosokat, nővéreket, ügyvédeket, tanítókat visznek magukkal a civilizációtól elzárt indián településekre. Gyakran állami alkalmazottak is velük utaznak, ők veszik számba az egyébként „láthatatlan" lakosságot, személyi okmányokat készítve a számukra és felvilágosítva őket állampolgári jogaikról. A bibliatársulat és az állam együttműködésének kézzelfogható jelei a víztisztító berendezések és az alapvető könyvekkel felszerelt isko-

Nappali szoba egy indián asszony kunyhójában

Piactér, Belem, az Amazonas torkolatánál

HOGYAN VÁLTOZTATJA MEG ISTEN A VÁROSI BŰNÖZÉST?

Transform

Imádkozó keresztyén rendőrök

▶ A déli félteke legnagyobb, bő húszmilliós metropolisa, São Paulo címerén és zászlaján ez a jelmondat olvasható: *„Non ducor, duco" – „Nem vezetnek meg, én vezetek."* A Pál apostolról elnevezett világvárosban vannak, akik nagyon is értik ezt a kereszt jelével kiemelt mondatot, és igyekeznek eszerint élni, dolgozni, szolgálni és védeni. Például a rendőrök között. Merthogy a világváros rendőreinek egy része korrupt vagy érintett a drogkereskedelemben. Másik részük valóban a rend őre – ők évek óta arra kérik szolgálatkezdéskor és -befejezéskor Istent, hogy segítse őket a város közbiztonságán, jólétén munkálkodni. És egyre érezhetőbb a változás, amelyről már filmek is készültek. Mi több, a jelenség mára fogalommá lett: mint *transformação Brasilt,* brazil változást emlegetik.

Egyre több a profi és imádkozó rendőr

Egy közel húszmilliós városban nyilvánvalóan a bűn és a bűnözés is koncentrálódik. Szembetűnő viszont, hogy az utóbbi években a gyilkosságok aránya 52-ről 10,64%-ra csökkent. Brazília 556 nagyvárosa közül ezzel São Paulo sikeresen „letornázta" magát a 492. helyre.

Az Informaçaõ Tecnológica Latino Americana nevű intézmény vizsgálatai szerint a csökkenés 1999-ben indult meg. Ez a jó eredmény részben a profi rendőrségnek, a lakosság és a rendvédelem hatékonyabb együttműködésének, nem utolsósorban pedig a világszerte feltűnést keltő, egyre nagyobb létszámban imádkozó városi rendőrállománynak köszönhető.

A *YouTube-on* is látható rövidfilm kockái meggyőzően mutatják az imában elmélyült, szolgálatra készülő rendőröket, akik a világ legnépesebb helyi rendőrségét alkotják. Több mint százezer tagja van az állománynak csak São Paulóban. Sokfajta speciális szolgálatuk működik (légi egységek, lovas rendőrök, terroristaellenes egységek, forgalmi torlódásokat és pánikot szakszerűen kezelő különítmények s egyéb, speciális alakulatok).

DVD-film a változtató erőről, a változás lehetőségéről

A Sentinel-csoport stúdiója videofilmet forgatott az állomány imádkozó tagjairól, parancsnokairól, felkészítésükről. A *Force for Change (Változtató erő)* című rövidfilm a São Pauló-i rendőrséget két oldalról veszi szemügyre. Először a korrupciótól erősen befolyásolt vezetés volt tagjait mutatja be. Olyan rendőröket, akik drogdílerek és gengszterek „haverjai" voltak, de „bebuktak". A megvesztegethetőség, a hivatali helyzettel való visszaélés, sőt a „hivatalból elkövetett" gyilkosságok miatt ezek tekintélye természetszerűleg nagyot zuhant.

És olyanokat is mutat a film, akiknek elegük lett ezekből a viszonyokból, s végül önbíráskodásba kezdtek. Ők is szembe találták magukat az igazságszolgáltatással.

Új arculat – itt már csak Isten segíthet…

Ám a film bemutatja az érem másik odalát is. Új arculatot és arcokat rögzít, nyomon kíséri a változtatásokat, amelyekre 2003 óta fokozatosan került sor. Végső csüggedésükben a rendőrök egy része ugyanis Istenhez fordult, s kérte, hogy avatkozzon be a város és a rendőrség sorsába.

A film a nyilatkozók révén bemutatja, hogy Isten meghallgatta az imákat, s a várost lépésről lépésre formálja – a rendőrséggel az élen. Ezt a São Paulo különböző részein szolgálatot teljesítők ugyanúgy megerősítik, mint más városok rendőri vezetői. Imameghallgatásról, változásokról, megbocsátásról, újrakezdésről hallunk egyenruhás nők és férfiak szájából.

Transformação Brasil

Az utóbbi években a kontinensnyi országban szinte mindenki hallott már a *transformação Brasilról,* azaz a brazil transzformációról, változásról, megtérésről. Ezt a Sentinel-csoport tagjai segítik iskolákban, pszichológiai tréningeken.

De nem pusztán pszichológiai-mentális módszerről van szó – imádság is kell hozzá, amelyhez hetvennégy mozgékony, utazó imacsapatuk, illetve ezerkétszáz egyházi kötődésű házi imacsoportjuk van. A transzformációs szolgálatot a huszonkétezerötszáz tagú Nemzeti Pásztori Társaság is teljes mellszélességgel támogatja. A rendőrségi állományban bekö-

L JÖTTEM...

lák, amelyek megléte után már valóban értelmes programnak tekinthető a Biblia kézbe adása és a bátorítás, hogy az őslakosok ismerjék meg a Szentírás üzenetét.

Isten gyülekezetei

Meggyőződésem, hogy mindennek egyetlen közös pontja van, ez pedig a kereszténység. Kicsit talán hangzatosnak tűnhet, de komolyan gondolom. A brazilok számára a hit mindenütt jelen van, az élet minden területét meghatározza, egyéni és társadalmi szinten egyaránt. Bár hivatalosan a katolikus a többségi felekezet (nagyjából olyan arányban, mint nálunk), ez a kép folyamatosan változik, ahogyan a különféle szabadegyházak és karizmatikus közösségek szinte hetente megkétszerezik követőik számát.

A karizmatikus vallásosság mintha a brazil néplélek része lenne, még a katolikus közösségek is alapvetően karizmatikus beállítottságúak, ugyanígy a „hagyományos" protestánsok, az evangélikusok vagy a presbiteriánusok is: amelyik felekezet élni akar – nem pedig elidegenedni a brazil emberektől –, az nyit a Lélek felé, és olyan istentiszteletet alakít ki, olyan teológiát folytat, amelyben a karizmatikus elem meghatározóvá válik.

Az utcákon járva minden sarkon láthatunk egy-egy imaházat: garázsban, magánházban, bolthelyiségben, tornateremben vagy kimustrált autószalonban, mindegy, csak legyen egy hely, ahol imádhatják Jézus Krisztust, és betöltekezhetnek az ő Lelkével.

A legnagyobb protestáns felekezet az amerikai kontinensen rendkívüli népszerűségnek örvendő „Isten Gyülekezete" (Assembleia de Deus), amely Brazíliában futótűzként terjed, városi és vidéki közegben egyaránt. A legnagyobb gondot talán a lelkipásztorok képzésének megoldatlansága és ebből fakadóan a teológiai tájékozatlanság jelenti ezekben a közösségekben: olyan gyorsan jönnek létre az új vallási csoportok, hogy a vezetéssel megbízott személyeknek szükségképpen minden bibliai vagy teológiai előképzettség nélkül kell lelki vezetővé válniuk. Így a közösség gyakran egy kedvenc bibliai ige vagy éppen annak félreértése köré szerveződik. Ez sokszor konfliktusokat teremt, akadálya az egyházak közötti közeledésnek, és persze újabb és újabb közösségek kialakulásához vezet.

Mindez azonban – úgy tűnik – nem gátja Brazíliában az evangélium terjedésének. Az Amazonas mentén élő emberekben éppen ilyen erős a vágy Isten igéje iránt: a hajóból látható, hogy két-három viskót a folyó partján mindig egy-egy „Gyülekezet" feliratú kunyhó követ, jelezve, hogy itt valószínűleg nem értenék a „Hány család kell ahhoz, hogy eltartson egy lelkészt?" típusú kérdéseinket.

Misszió vagy biznisz?

A Brazil Bibliatársulat Dél-Amerika legnagyobb biblianyomdáját tartja fenn, évi kétmillió példányos termeléssel, sőt 2011-ben ünnepelték a náluk nyomtatott százmilliomodik Bibliát. Ellátják az egész déli kontinenst, de Afrikába és az Egyesült Államokba is szállítanak. Mintegy ötszáz alkalmazottjuk van, így nálunk már óriáscégnek számítanának, de Brazíliában is jelentős gazdasági erőt képviselnek.

Evangélikus templom és gimnázium São Paulóban

Az általuk vezetett szociális programokat már említettem, de fontos kiemelni azt a – számunkra talán furcsa – szemléletet, amely áthatja a szolgálatukat: *Rudi Zimmer,* a Brazil Bibliatársulat vezetője sokszor hangsúlyozta, mennyire elválaszthatatlan számukra a misszió és a gazdasági tevékenység. Az utóbbi nélkül nem tudnák végezni az előbbit, vagy csak nagyon kiszolgáltatott és így kiszámíthatatlan módon.

A Biblia nyomtatása és eladása (megfizethető áron és azoknak, akik megengedhetik maguknak) megteremti az anyagi lehetőséget arra, hogy elvihessék az evangéliumot azokhoz, akik még nem hallottak róla, és nincs is módjuk arra, hogy Bibliát vegyenek maguknak. A misszió nincs ingyen, mindig pénzbe kerül valakinek – figyelmeztet a brazil főtitkár –, aki misszióba kezd, annak először azt kell felmérnie, honnan lesz ehhez elegendő pénze. Olyan ez, mint a toronyépítés példázata (Lk 14,28 kk.).

Ezzel a gondolattal vissza is értünk ahhoz az észrevételhez, hogy a brazilok számára az evangélium átjárja az élet és a valóság egészét. Záró illusztrációm legyen az a milliomos riói benzinkút-tulajdonos, aki arra kérte a Brazil Bibliatársulatot, hogy készítsenek neki olyan Bibliát, amely egy dollárba kerül, mert ő fogadalmat tett, hogy minden nála tankoló autósnak ajándékba ad egy Szentírást. Csak ő egyedül évi 25-30 ezer Biblia terjesztéséért „tehető felelőssé" Rio de Janeiro államban, és már majd egy évtizede kitart a fogadalma mellett… Gazdag keresztények nálunk is vannak, de el tudunk-e képzelni akár csak hasonló történetet Magyarországon?

Benyomások

Nyilván lehetetlen néhány rövid pontban összefoglalni egy országról szerzett benyomásainkat. És persze az általánosítás veszélye is kísért ilyenkor. Ezért zárom beszámolómat egy vállaltan szubjektív megjegyzéssel: Brazília bennem azt a reményt keltette életre, hogy a keresztény hitnek hatalmas jövője van. Míg Magyarországon élve vagy Európában utazva egyre erősödik bennem a kisebbségi érzés, hatalmába kerít egy nyomasztó látomás: „az evangélium visszaszorulóban van", mintha az, amiben hiszek, amire feltettem az életemet, *nem lenne releváns,* addig az olyan országok, mint Brazília, felszabadítóan hatnak rám. A kereszténységük persze nem pontosan olyan, mint amit én értek rajta, de ez biztosan nem baj, hiszen Pál apostol vagy a jeruzsálemi szentek gyülekezete sem úgy élte meg a hitét, ahogyan én.

És ez nagyon jól van így, mert *„bár a szívünk elítél, Isten mégis nagyobb a mi szívünknél, és mindent tud"* (1Jn 3,20).

A szerző református lelkész, a Magyar Bibliatársulat főtikára

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Bibliák Dél-Amerikának – a Brazil Bibliatársulat nyomdája

ação Brasil

az „Isten-faktor" pozitívumairól

vetkezett minőségi változás, amely a belső megújuláson, újjászületésen alapszik, jó részben az ő munkájuknak köszönhető.

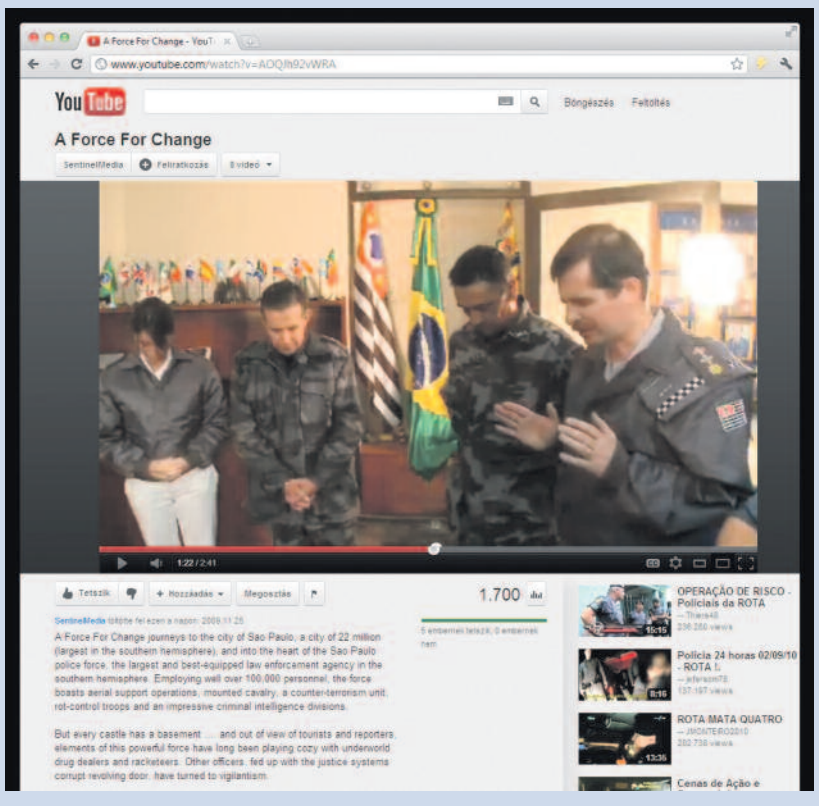

Változás a szívben – „fakabátból" emberséges szerv

Joel Rocha hadnagy és *Terra* kapitány, miután látta a sok hajléktalant, a piszokban, nyomorban, dobozokban élő embereket, elkezdtek imádkozni. Ima közben kapták a sugallatot a „közösségi rendőrségről".

Hogyan lehet „fakabátból" emberséges „szerv"? *Robson Melchior* rendőrségi lelkész erre a választ sok tapasztalata nyomán így fogalmazza meg: „Az a rendőr, akinek a szívében békesség van, közösségében és körzetében is békességre törekszik. Aki meg békétlen belülről, az csak zűrzavart okoz, s kényelmetlen az állománynak is."

Terra kapitánynak segítségére jött a Keresztyén Rendőrtársaság is, melynek a világvárosban ezerötszáz tagja van. Valóságos imahadjáratot folytattak a gyilkosságok számának csökkenéséért – mondja *Osvaldo Sorge* főhadnagy. És nem eredménytelenül.

Divatba jött az „Isten-faktor" – tananyag még a rendőr-akadémián is

A rendőrszívekben végbement radikális, minőségi változásról, az ima erejéről és az ennek következtében hatékonyabbá váló rendőri munkáról *George Otis* két DVD-t is készített. Ma már gyakran előfordul, hogy lelkészek és rendőrök együtt látogatják meg a krízisben lévő családokat és a bűnözéstől leginkább sújtott területeket. „Sokak életét megszabadította az Úr a drogtól és a bűnözéstől" – magyarázza *Lucia da Silva Vera.*

Az eredmények meggyőzték a brazil rendőri vezetést, hogy a legmagasabb szinten is foglalkozzanak „a brazil módszerrel". A világváros rendőr-akadémiáján hivatalos tantárgy lett a bibliaismeret, az egyházismeret, valamint a közösségépítés pásztori és rendőri módszereinek a kölcsönhatására épülő gyakorlati képzés. A film rendezője, Otis megjegyzi: „Divatba jött az Isten-faktor, jogászok is érdeklődnek iránta."

Sorge hadnagy így összegezi pozitív tapasztalataikat: „Hiszem, hogy Isten képes megváltoztatni a kis és nagy történelmet. Képes megváltoztatni embereket, átformálja a szíveket. És nemcsak hiszem, hanem már tudom is a saját életem változásaiból" – mondja szinte hitvalló meggyőződéssel és egyértelműen a brazil rendőrség imádkozó, „transzformált" tagja.

A filmrendező még hozzáteszi: „Ha csak ennyi lenne az Isten-faktor hatása, már megérné komolyan venni. De ennél sokkal nagyobbak, életekkel és pénzzel is mérhetőek pozitív hatásai…"

■ Dr. Békefy Lajos

Sebészet, *sebészet*

A kanyarban kissé nekikoccanunk a falnak, a beteghordó bocsánatot kér, majd betol az előkészítőbe. A mennyezetlámpák s pár felirat alapján sejtem csak, hogy merre járunk a kórházlabirintusban. Fehér csempe mindenütt, halványzöld ruhások sürgölődnek, finom fémcsörgés, aztán letesznek a fejem mellé valami feketét. Pár percet várnunk kell a főorvos úrra – mondja fölém hajolva egy maszkos-szakállas arc –, a nővérke addig majd szóval tartja. Megtudom, hogy egy közeli faluból jár be, a férje hozza-viszi mindennap, de busszal is csak fél óra lenne. Kedvesen cseveg, csacsog, már alig figyelek rá. Egy harminc évvel ezelőtti műtő jelenik meg váratlanul emlékezetem vetítővásznán.

Késő este, Erdélyből hazafelé jövet, még időzök kicsit a határ menti városkában. Gyermekkori barátaimnál ért utol a telefon, mennék már vissza, nagyapámat kell bevinni a kórházba, mert kizáródott a sérve. Mentőt hiába hívnak, nincs benzin, a családban meg páros rendszámú autók vannak, e hétvégén pedig csak a páratlan „jár". Meg sem kockáztatják, mert milicek őrzik a faluból kivezető egyetlen utat. Nyergelj, fordulj, s már indulok is!

Miért altatnak el, nem értem, csak féldiónyi tumor van a nagyujjamon, helyi érzéstelenítéssel is lehetne. Huszonöt perc lesz – mondja a közben megérkező főorvos, s már teszik is arcomra azt a fekete valamit.

Az első ülést hátrahajtva, dunyhával jól kipárnázott fészket készítünk nagyapámnak. Bármilyen óvatosan kerülgetek is a pár kilométernyi kátyús úton, fel-felnyög. Katonadolog, sziszegi. Egyből a műtőbe viszszük. A főorvos magyar, egy szál nővérke asszisztál. Nem tudnak érzésteleníteni, mondják, nincs injekció, csak egy spray-vel fagyasztanak, helyileg. Kint, a jéghideg folyosón szívfájdító hallgatni a jajgatását! Közben néném rendezkedik a kórteremben, dunyha s párna be, meg még egy pléd is, mert nincs fűtés, az ablakok is pokrócokkal vannak szigetelve.

Ébresztő, uram, hallom a már ismerős maszkos-szakállas hangját, végeztünk! Tudja, hol van, hogy érzi magát? Mondom, hogy minden rendben, s már tolnak is ki a műtőből. A folyosó nagy óráján látom, hogy negyvenöt perce vagyok úton. A kórteremben mackós beteghordóm barátságosan felnyalábol, s áttesz az ágyra. Jobb lenne egy szépasszonyt ölelgetni – ugratom. Igen, csak nem ebben a súlycsoportban – riposztoz.

Nagyapám falfehér, mikor kihozzák, a fájdalom torzzá gyúrta arcát. Megsimogatom, borostái szinte szúrnak. Elhelyezzük az ágyon, néném bebugyolálja, s lábtól leül egy székre. Csöndesen imádkozik. Most látom, többek mellett is virraszt valaki.

Mikor e sorokat írom, sebem már begyógyult. Nézem a heg ívelt vonalát, s a rég porladókon tűnődöm. Meg a kórházakon…

■ Ozsváth Sándor

T. Ágoston László

Emma, a böjti szél

Az idén korán lesz húsvét. Még ki se hűlt a kiszebábukat égető farsangi láng pernyéje, máris zúgni kezdtek a böjti szelek.

No igen – mormogta magában Dobrai, aki életének egy szakaszában idegenvezető is volt, így meg kellett tanulnia, mi az a húsvét, a farsang meg a kiszebábu, amelyet egykor szalmából kötöttek egy botra, s elégették a téltemető farsangi felvonuláson. – Kíváncsi lennék rá – morfondírozott tovább –, hogy a lakótelep harmadik emeletén hányan tudnák elmagyarázni, mi is az a húsvét, meg miért böjti a böjti szél…

Pedig sokuknak még a nagyanyja is sokszoknyás parasztlányként várta a szíve választottját húsvét hajnalán a pitvarajtóban, hogy maga festette hímes tojással kedveskedjen a locsolóinak. Manapság már ez is nyuszitojás… A locsolkodás meg nem egyéb, mint ok az ivásra. Jól berúgnak a műtrágyából erjesztett kannás bortól, laposra verik egymást, és vége a húsvétnak. Ha mondaná, tán el se hinnék, hogy egykor a templomba hívó harangszóig tartott a locsolkodás. Legföljebb visszakérdeznének: „Mi a fene, aztán tökrészegen mentek a templomba?" A böjtöt legföljebb éhségsztrájknak neveznék, de hogy ehhez ki csinálja a szelet?…

Igen, azok az emberek hitték, hogy a templom Isten háza. És azt is hitték, hogy Isten akarata mindenek fölött való. Manapság már nem korszerű az efféle gondolkodás. Nem hát, hiszen a rádió meg a tévé egész nap azt harsogja, ezt hirdetik az óriásplakátok meg a bulvárlapok reklámjai: vegyél, vegyél, vegyél! Valósítsd meg önmagadat, mert megérdemled! Egyszer élsz, most szerezz meg mindent, amit szemed-szád kíván, mert amit ott hagysz, megszerzi előled más, és soha többé nem lehet a tiéd. Te légy a legszebb, legokosabb és a legerősebb! Hajts mindent és mindenkit a hatalmad alá, és taposd el kegyetlenül, akinek ellenvéleménye van!…

– Látom, már megint belebúsultál a világba – szólalt meg az ablak előtt némán ácsorgó Dobrai mögött a felesége. – Meghallgatod a rádióban a híreket, és azt hiszed, itt a világ vége. Jobban tennéd, öreg, ha sétálnál egyet a parkban, és kiszellőztetnéd a fejedet. Talán még találkozhatsz is valami régi cimboráddal… Azt hiszed, a mi generációnk jobb volt ezeknél? A fenét, csak a saját hülyeségeit könnyebben megbocsátja az ember.

– Igazad van, Juliskám – fordult meg a férfi –, de hát tudod, hogy az ember mindig jobbat várna, és duplán bosszantja, ha látja, hogyan követik el az utána következők azt a hibát, amit már neki se lett volna szabad elkövetnie.

– Sakkozhatnál egyet Pali barátoddal…

– Nincs itthon, a fiával bütykölnek valamit a kocsin.

– Akkor sétálj el a Tescóba, hozz egy palack üdítőt.

– Tudod, hogy utálok vásárolni, meg zavarnak az árkád alatt ücsörgő, kolduló hajléktalanok. Amikor kipakol az ember a kocsiból, mindig odajön valamelyik, hogy majd ő visszatolja a helyére. Hát persze, mert benne van a százas…

– Ne dohogj, öreg, mert úgy maradsz!

– Rendben van, megigazítom a másik szobában az ablakzárat, nehogy benyomja a szél. A tízórai hírekben mondták, hogy Ausztria felől valami orkán közeledik.

– Jó, hogy nem tornádó – ingatta a fejét hitetlenkedve az asszony. – Miket nem mondasz… Jönnek a böjti szelek, mint minden évben húsvét előtt.

– Biztos igazad van – hagyta rá a férfi –, csakhogy mostanában, mióta ezt a globális fölmelegedést emlegetik, háztetőket sodornak le meg fákat csavarnak ki tövestül az effajta szellők. Olyan vidékeken tarolják le az erdőket meg rombolják földig a városokat, ahol korábban hírét se hallották se a hurrikánnak, se a tornádónak. Biztos, ami biztos, megnézem azt az ablakot.

Megnézte. Bütykölt rajta vagy fél órát, míg a felesége be nem szólt a szobába:

– Gyere, Janikám, mert tényleg kihűl az étel, aztán megint morogsz majd miatta!

Most nem morgott. Szó nélkül letette a szerszámot, illedelmesen megmosta a kezét, asztalhoz ült, és mindent megevett, amit elé tett az asszony. Megitta rá a hosszúlépését, és elnehezültek a szempillái.

JEAN-FRANÇOIS MILLET: ORKÁN

– Látom, elbágyadtál, mint a böjti napsugár – mondta az asszony mosolyogva. – Gyere, tedd le magad a heverőre, betakarlak. Szundíts egyet!

Arra ébredt, hogy a felesége rázogatja a vállát.

– Gyere már, segíts! Megjött a vihar, és benyomta azt a nyomorult ablakot. Még szerencse, hogy be volt húzva a függöny, nem verte ki az üveget.

Az álomtól bódult fejjel indult a szomszéd szoba felé. Nyitotta volna az ajtót, de nem engedett. Aztán meg hirtelen felpattant a zár, s szinte beesett a helyiségbe.

Úgy nézett ki a szoba, mint a rosszul sikerült amerikai thrillerekben az ügynöké egy alapos házkutatás után. A bútorok felborogatva, a padlón széttört üveg-, cserépdarabok, s a nyitott ablakon keresztül a hátsó falig hordta a szél a felkavart avart meg az esőcseppeket.

– Te jóságos Isten! – állt meg a szoba közepén szétterpesztett lábakkal. – Mit lehet ezzel kezdeni? Földrengés van, vagy mi a fene? Valahogy csukjuk be az ablakot! Várj, azzal a léccel betámasztom… A vizet is föl kell szedni a parkettáról, mert fölpúposodik. Vigyázz, söpörd föl a cserepeket, mert még összevagdossa a kezedet! Hát ez meg mi a fene? – szedett föl a padlóról egy jókora darab tetőfedő kátránypapírt.

Aztán kinézett az ablakon, és szinte földbe gyökerezett a lába.

– Nézd már, Juliska! A Horváthék háza tetejét megkezdte a szél. Csak úgy dobálja le róla a kátrányborítót…

– Nemcsak a papír az, Janikám, hanem oda nézz! Deszkával együtt viszi az egészet. Emlékszel? Amikor fölrakta a tetőfedő, azt mondta, ez százszor biztosabb, mint a cserép. A Batáék fenyőfáját meg tövestül kicsavarta. Még szerencse, hogy a kerítésre dőlt. Istenem, micsoda kár – zokogta. – Egy élet munkája vész el percek alatt.

– Azt a hatalmas fát? Van vagy ötvenéves… Ha az kidőlt… Úgy ám…Nemcsak a kerítést ütötte agyon, hanem a villanykarót is. Nézd meg, van-e áramunk!

Az asszony felkattintotta a kapcsolót, és halkan, megadóan mondta:

– Nincs villanyunk. Se nekünk, se az utcának.

– Akkor pedig fűtésünk sincs – tette hozzá a férfi –, mert áram nélkül a cirkó se működik. Hiába van gáz, a keringetőszivattyú nem dolgozik. Hívd föl az elektromosokat, tudd meg, mikor lesz újra áram. Én meg fölmegyek a padlásra, megnézem, maradt-e a tetőn cserép.

Maradt. Csodával határos módon, hiszen a környező házak tetején szinte mindenütt bekandikált a nap, vagyis becsorgott a szélverte eső, de náluk csak alig néhány cserepet lazított meg a vihar. Néhány rossz lábossal fel lehetett fogni a becsorgó vizet.

A telefon viszont állandóan foglaltat jelzett. Másfél órába telt, mire beleszólt a kagylóba egy fáradt női hang, sokadszor ismételve a száraz szöveget: „Sajnos nem tudom, asszonyom, mikorra áll helyre az áramszolgáltatás. A vihar nagyon sok helyen megrongálta, letépte a vezetékeket. Minden szerelőnk a helyreállításon dolgozik."

Később a kis elemes zsebrádióból tudták meg, hogy nemcsak az ő városukban pusztított az Emma nevű hurrikán, hanem az egész országon, sőt szinte egész Európán átrobogva házakat rombolt le, erdőket tarolt. Volt, ahol óránként kétszáz kilométeresnél is nagyobb sebességgel tombolt. Romok, sebesültek, halottak jelezték az útját. Valahol egy kamiont is lesodort az útról.

Hmm… – gondolkodott el Dobrai. – Sose hallottam még az Emma nevű hurrikánról. Európában meg egyáltalán nem szokott ekkora erejű szélvihar támadni.

– Sok mindenhez hozzá kell szoknunk vénségünkre, Janikám, de elsőként azt kell kitalálnunk, hová tettük a karácsonyi gyertyákat, mert a sötétben még eltévesztjük a szánkat.

– Az ám, meg előkotorni valami meleg takarót, mert fűtés nélkül megfagyunk az éjjel.

– Látod, most tudjuk csak, milyen kár volt kidobni szegény anyám libatollas dunnáját. Az alatt a fűtetlen szobában is melegben volt az ember.

– Késő bánat eb gondolat – ölelte át a nejét a férfi. – Azt hittük, ebben a modern világban nem fordulhat elő velünk ilyesmi, és látod, elég egy egyszerű áramszünet, máris felborul az egész jól szervezett, összkomfortos életünk.

– No, vége a filozofálásnak, a tettek mezejére kell lépnünk, mielőtt teljesen kihűl a lakás. Felhívom Panniékat. Náluk központi fűtés van a lakótelepen. Ott alszunk az éjszaka, aztán majd holnap eldöntjük, hogyan tovább.

Ezzel már ugrott is a telefonhoz, s tárcsázta a nővére számát. Miután kölcsönösen elsajnálgatták egymást meg ezt az egész hurrikán verte világot, Juliska megkérdezte, hogy aludhatnának-e náluk az éjszaka, mert az áramszünet miatt náluk leállt a fűtés.

– Gyertek, csak gyertek, szívesen látunk benneteket – mondta a nővére.– Hanem ha van gyertyátok, azt hozhatnátok, mert nekünk csak elemlámpánk van. A gyerekek kidobták a régi karácsonyfadíszeket. A kínai piacon vettek égősort, de kiderült, hogy zárlatos, így aztán a fával együtt kukába került az egész.

– Állj meg, vándor! – szólt közbe a férfi. – Ha ott sincs áram, akkor a lift se jár. Hogyan mászunk föl a fájós lábainkkal a sötét lépcsőházban a nyolcadik emeletre?

Mivel erre a kérdésre egyikük se tudta a választ, a félig égett karácsonyi gyertyák fényénél előkeresték a szekrény mélyéről a gyapjúpulóvereket meg a színehagyott, régi plédeket, és vacsora után úgy bújtak össze az ágyban, mint hajdan a mézesheteikben. Mármint hogy olyan szorosan, csak a ruha volt több rajtuk…

– Különös, hogy épp ma jutott eszembe – motyogta a férfi az álláig húzva a takarót.

– Mi, te vén filozófus?

– Hát a húsvét meg a böjti szelek. Idegenvezetőként meg kellett tanulnom a különböző farsangi meg böjti népszokásokat, a templomok meg a kegyhelyek történetét. A legmélyebb álmomból ébredve is úgy fújtam bármelyiket, mint a vízfolyás.

– Az volt a dolgod, azért fizettek…

– Így igaz. Nem is ez az én gondom, hanem az, hogy csak elhadartam, felmondtam a leckét, és eszembe se jutott, hogy egy misztériumról beszélek, a teremtő és a teremtett kapcsolatáról.

– Nem papnak szerződtél vagy prófétának, hanem idegenvezetőnek. Azt se te határoztad meg, miben kell hinniük az embereknek…

– Hát éppen ez az. Csak mentem a magam feje után, és nem láttam tovább az orromnál. Kellett a pénz a gyereknek cipőre, ruhára, házfelújításra… Emlékszem, egyszer kommunista szombaton vezettem egy csoportot a bazilikában. Ezek meg kiirtják az őserdőket, pocsolyává szennyezik a tengereket, és lassacskán eltűnik fölülünk a nap meg a hold, annyi körülöttünk az űrszemét. Aztán csodálkoznak, ha egyszer csak megjelenik az Emma, és elsöpri a házaikat.

– Gondolod, hogy Ő ütött az ember kezére?

– Nemcsak gondolom, Juliskám, biztos vagyok benne. Ők is tudják, csak nem akarják elhinni. Úgy képzelik, addig még becsaphatják, míg nekik van szükségük rá, pedig az óra csak az ember idejét méri. Ezért ilyen harapós a böjti szél.

– Böjti szél karácsonyról maradt, félig égett gyertyákkal.

– És egy kéz, amelyik megállítja a házunk előtt… Lehet, hogy ezután mindig Emma után következik a virágvasárnap?

Miért (avagy kinek) vagyunk hálásak?

Az Egyesült Államokban minden év novemberében ünnepeljük a hálaadás hivatalos napját, habár tökéletesen tudjuk, hogy egész évben bármikor hálát adhatunk. Az ilyen ünnepekben az az egyik legjobb dolog, hogy sajátosan arra sarkallnak, hogy egy picit megálljunk, elgondolkozzunk, és emlékezzünk arra és azokra, amiért és akiknek hálásak vagyunk.

Ha az áldásként felfogott dolgainkra gondolunk, jellemzően anyagi természetűek jutnak eszünkbe, mint például az *otthon, étel, ruházkodás, jövedelem, munkahely, egészség.* Gondoltunk azonban már valaha is arra, hogy azok felé forduljunk köszönettel, akik életünkre pozitív hatással voltak?

Mikor ilyen személyekre gondolok, rájövök, hogy meglehetősen hosszú a listám. Szerepelnek rajta a szüleim; egy nagybácsi, aki szinte apaszerepet töltött be az életemben, főleg tizenéves koromban és az egyetemi évek alatt; jó néhány tanár és professzor, különösen pár olyan, akik pályám legfontosabb döntéseiben vezettek, irányítottak.

Aztán ott vannak azok, akik vállalták a kockázatot, hogy újságjuknál szerkesztőként alkalmaznak, elindítva ezzel újságírói pályafutásomon. És azok is, akik felkértek, hogy csatlakozzam a CBMC *(www.cbmcint.org)* csapatához, mely mind hivatásom szempontjából, mind lelkileg, szellemileg áldásnak bizonyult. A CBMC-nél végzett munkámnak köszönhetően egyrészt megvalósíthattam céljaim, hogy újságcikkeket és könyveket írjak, másrészt eljutottam abba az életemet megváltoztató fejlődési szakaszba, hogy másokat mentorálhattam, külön-külön, egyénileg foglalkozva velük.

A CBMC csapat tagjaként eltöltött húsz évem során részt vehettem konferenciákon, ahol más hivatásos íróktól és szerkesztőktől tanulhattam. Ráadásul barátságot kötöttem jó néhány olyan emberrel, akiket csodálni kezdtem, amiért egyszerre tudnak elhivatottsággal dolgozni – és egyben Istent is szolgálni. Ezzel megmutatták, hogyan kell sikeresen párosítani a hitet és a hivatást, bebizonyítván, hogy a kereszténység és a munkahelyi dolgok nem zárják ki egymást, és hatékonyan tudnak egymással működni anélkül, hogy kompromisszumokat kellene kötni.

Kik azok, akiknek különösképp hálásak vagyunk – azok, akik kitörölhetetlen nyomot hagytak az életünkben, azzá formálva ezáltal személyiségünket, akik ma vagyunk?

Íme néhány egyéb javaslat, melyet a Biblia a hálaadással kapcsolatban említ.

Legyünk hálásak mindenért. Köszönetet kifejező szavaink gyakran csak a „jó dolgokra" irányulnak – olyanokra, melyek boldoggá tesznek bennünket. Életünk során azonban találkozunk kihívásokkal, csapásokkal is – ezek viszont hozzájárulnak belső fejlődésünkhöz, tehát értékesek, nem lebecsülendők. *„Mindenkor örüljetek (...), mindenért hálát adjatok..."* (1Thessz 5,16.18)

A hálaadásnak nincs határa. Akik hisznek Jézus Krisztusban, mindenféle szempontból bízhatnak benne. Nem kell félnünk a jövőtől, biztos, hogy az Úr gondoskodik szükségleteinkről, és vezet bennünket, ha bármilyen problémával kerülünk szembe vagy szükséget szenvedünk. *„Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt..."* (Fil 4,6)

Mindig tudjuk, hogy legfőképp kinek tartozunk köszönettel. Amikor kifejezzük a hálánkat, vannak, akik másként vélekednek: el is mondják, hogy a jó szerencsének, a sorsnak vagy a véletlennek tulajdonítják, ami történt. A Biblia tanítása szerint azonban az Úr vezérli lépteinket, és méltó arra, hogy hálát adjunk neki, és dicsérjük. *„Menjünk eléje hálaadással, ujjongjunk előtte énekszóval!"* (Zsolt 95,2)

■ Robert J. Tamasy

Forrás: Monday Manna

A múlt adósságai

Dr. Ecsedy Aladár református lelkész 1943-ban előadást tartott Nyíregyházán a múlt adósságairól. Az előadás anyaga *A holnap felé* című kiadványban jelent meg. Először 1945-ben olvastam, és akkor nagy hatással volt rám. Most újra olvasom, és érzem, mondanivalója ma is időszerű. Ecsedy két igével kezdte előadását: *„Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek..."* (Róm 13,8), illetve: *„Mi, erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenek gyengeségeit hordozzuk, és ne a magunk kedvére éljünk."* (Róm 15,1)

Mindkét igében adósságról van szó, vagyis tartozásról. Az ember általában nem szívesen hall arról, hogy tartozik. Az adósság bántó és kellemetlen. Különösen kellemetlen, amikor régi adósságról, a múlt adósságáról van szó. Mint ahogy a régi dolgok elévülnek, úgy szeretnénk, ha ez így lenne a múlt adósságaival is. Szeretnénk elfelejteni és elfelejtetni őket.

A valóság azonban az, hogy a múlt adósságát sem elfelejteni, sem elfelejtetni nem lehet. Előfordul, hogy egy ideig feledésbe megy, azután egyszer csak kiderül a teljes valóság. Dávid arra kéri Istent, hogy ifjúságának vétkeiről és az ő bűneiről ne emlékezzék meg, de ugyanakkor nagyon jól ismeri bűneit. Nem felejtette el, megelevenednek előtte, és pontosan tudatában van annak, hogy ezek a bűnök Isten előtt is nyilvánvalóak.

Vannak emberek, akik úgy érzik, hogy sikerül a múlt bűneit elfelejteni és elfelejtetni egy egész életen át, s mármár abba a hitbe ringatják magukat, hogy bűneik nem érik utol őket, megmenekülhetnek. Nem számítanak arra, hogy a halál pillanatában rájuk zúdulnak bűneik, számot kell adni róluk: *„Bizony, mondom néked, ki nem jössz onnan, amíg meg nem adod az utolsó fillért is."* (Mt 5,26)

Rettenetes dolog az adósság. Még rettenetesebb a bűn adóssága. Hiába menekülünk előle, hiába költözünk miatta más vidékre, hiába keresünk új környezetet, nem rázhatjuk le magunkról adósságunkat, mert követ mindenhová. Ha pénzről van szó, az adósnak lehet egy olyan titkos gondolata, hogy hátha meghal a hitelező, és akkor megszűnik a követelés. Bár az ilyen reménység is hiú, mert a lelkiismeret vádjaitól nem szabadul meg a lélek – másfelől meghalhat ugyan az ember, akinél eladósodtam, de a bűnt gyűlölő, az igazságos és a bűnt megbüntető Isten nem hal meg soha.

Nézzük meg az első igében említett adósságunkat. Az egyik fenyegető tartozásunk: egymást szeressétek! Cselekedtük-e mi ezt? Cselekedtük-e úgy, ahogy Isten kívánja tőlünk? Valljuk meg, ha semmi más adósság nem terhelne is bennünket, nagyon terhel az, hogy nem szeretjük egymást, vagy legalábbis nem eléggé, avagy nem úgy, ahogyan az Isten akarja.

A második igénk arra figyelmeztet, hogy hordoznunk kell az erőtlenek erőtlenségeit, és nem szabad magunknak kedveskednünk. Vajon cselekedjük-e mi ezt? Óh, mennyire szeretünk mi magunknak kedveskedni! Jusson eszünkbe az Ige szava, és ébredjünk rá adósságunkra! Tartozunk azzal, hogy az erőtlenek erőtlenségét hordozzuk. Azt várjuk, hogy hozzánk mindenki kedves legyen, bennünket szolgáljon ki. Jusson eszünkbe, hogy gyakran kizárólag magunknak kedveskedő emberek vagyunk csupán!

Nem kis dolog az erőtleneket hordozni, a beteg lelkületű keresztyéneket gondozni, erősíteni, de tartozunk vele. Amíg nem késő, nézzünk végig adósságaink lajstromán. Ne halogassuk őket halálunk órájáig, hanem addig, amíg tart a kegyelem ideje, igyekezzünk adósságunk megfizetésére! Mikor azt látjuk, hogy adósságunk rendezésére teljesen képtelenek vagyunk, akkor forduljunk Jézushoz! Jézusunk ad egyedül lehetőséget arra, hogy múltunk minden adósságát teljesen és tökéletesen elrendezzük.

Ne keressünk olyan szabadulást, amely megcsal, jusson eszünkbe az ige: *„Csalódik, aki lovaktól vár segítséget, mert nagy erejük nem ment meg."* (Zsolt 33,17)

Énekeljük boldogan a 138. Hallelujah-énekünk 4. versét, amely meghatározza teendőnket: „Csak Jézus az, aki segíthet, / Üdvöt nem ad más, csakis Ő, / (...) / Mit késel? Nincs már sok idő! / Óh, bízd magad e kegyelemre, / Mely gazdagon árad feléd, / Váltságát tedd a magadévá, / Hidd el, számodra is elég."

Én már megtettem, boldogan ajánlom: tedd meg te is!

■ Szenczi László

HETI ÚTRAVALÓ

„Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért." (Mt 20,28)

Böjt ötödik hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi az igazi főpap szolgálatát állítják elénk. Ő föláldozta magát érettünk, helyettünk, miattunk, hogy mi el ne vesszünk bűneinkben, hanem a belé vetett hit által elnyerjük az örök életet. „Jézus Krisztus az engesztelés a mi bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is." (1Jn 2,2; LK) Ez a szenvedés-, passió- vagy feketevasárnap kérése és kérdése: *Judica!* „Ítélj meg engem, Istenem, oltalmazd ügyemet a gonoszokkal szemben! / Miért kell gyászban járnom...?" (GyLK 705,1.3) Ez meg a Zebedeus fiainak kérése az uralkodásról: Jézus két oldalán szeretnénk ülni a mennyben! Jézus válasza a miniszteri szolgálatról: *„...aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok; és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája."* (Mk 10,43–44) Személyes indoklását lásd heti igénkben. A Melkisédek rendje szerinti örök főpap, *„jóllehet ő a Fiú, szenvedéseiből megtanulta az engedelmességet, és miután tökéletességre jutott, örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki."* (Zsid 5,8–9) Mivel az örökre tökéletes Fiú *„önmagát adta áldozatul", „ezért üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkor él, hogy esedezzék értük."* (Zsid 7,27.25) „Krisztus azzal, hogy pap, Istent Atyává teszi, magát pedig Urunkká. Csak egyszer áldozta fel magát. Maga a pap is, meg az áldozat is. Oltára pedig a kereszt. Drágább áldozatot nem adhatott az Isten, mint mikor magát odaadta, és elemészti magát a szeretet tüzében"– vallja *Luther.* Ez Jób hitvallása az ő „tolmácsolásában": „Tudom, hogy az én Megváltóm él, és ezután feltámaszt a porból. Akkor majd bőrömmel vesz körül, és testemben meglátom az Istent." (Lásd Jób 19,25–26; Biblia magyarázó jegyzetekkel, 588. o.) Jézus főpapi áldozata nagyobb az ószövetségi áldozatnál, mert ő tulajdon vérével örök váltságot szerzett nekünk: *„Így tehát új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét."* (Zsid 9,15) Pál a megfeszített Krisztust hirdeti nekünk *„...a Lélek bizonyító erejével; hogy hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék."* (1Kor 2,4–5) Urunk áldozata egyszer s mindenkorra érvényes, *„mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszenteltetket."* Általa Isten új szövetséget kötött népével (lásd Jer 31,33.34). *„Ahol pedig a bűnbocsánatról van szó, ott nincs többé bűnért bemutatott áldozat."* (Zsid 10,14.18) János láthatta az Isten Bárányát a Jordán partján és a Sion hegyén is, ahol a győzelmes Bárány kíséretének vére árán megvétetett tagjai *„új éneket énekelnek a trónus előtt, a négy élőlény és a vének előtt"* (Jel 14,3). Kezdjük el most: „Mily csodás szeretet! // És értem ő, az Úr szolga lett. // Őt, Isten Bárányát zengi új énekem, / Őt áldja megváltott életem." (EÉ 386,1.2–3)

■ Garai András

HIRDETÉS

Sulyok Imre-centenárium

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tisztelettel meghívja Önt és családját volt kántora, *Sulyok Imre* zeneszerző és orgonaművész születésének 100. évfordulója alkalmából tartandó megemlékezésre és hangversenyre, amelyet március 31-én, szombaton rendezünk a kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében és templomában (1114 Budapest, Bocskai út 10.).

A centenáriumi délután programja:

16.30: Megemlékezés pályatársakkal.

Felkért beszélgetőpartnereink: *Trajtler Gábor* lelkész, orgonaművész; *Mező Imre* zeneszerző, Liszt-kutató; *Bence Gábor* egyházzenész, karnagy. A beszélgetést *Pál Diana,* a kelenföldi gyülekezet orgonista kántora vezeti.

18.00: Emléktábla-avatás és hangverseny.

A hangversenyen közreműködik Trajtler Gábor és Pál Diana (orgona), valamint a kelenföldi evangélikus gyülekezet ének- és zenekara Bence Gábor vezetésével.

HIRDETÉS

Pünkösdi rajz- és imádságpályázat gyermekeknek

A Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztálya rajz- és imádságíró pályázatot hirdet az *Áldott szép pünkösdnek gyönyörű ideje – Pünkösd ünnepe* témakörben.

A gyermekek öt korosztályban pályázhatnak: óvodások, 1–2., 3–4., 5–6., 7–8. osztályosok.

A rajzok mérete A/4-es legyen, készítésükhöz színes ceruza, filctoll, zsírkréta vagy festék használható. Az imádságok tetszőleges terjedelemben készülhetnek, olvasható formában kérjük beküldeni őket. A rajzok és imádságok hátulján szerepeljen a mű címe, a pályázó neve, életkora (osztálya), lakcíme, gyülekezetének, illetve oktatási intézményének neve.

A pályázó gyermekek legfeljebb három rajzot és három imádságot küldhetnek be, a pályázatok beérkezési határideje: *április 27. (péntek).*

A munkákat a következő címre várjuk: *MEE Gyermek- és Ifjúsági Osztály, 1450 Budapest, Pf. 21.*

A pályázat eredményét honlapunkon május 4-én tesszük közzé. A beérkezett pályaművekből összeállított kiállítást május 12-én Piliscsabán, az országos evangélikus gyermeknapon tekinthetik meg az érdeklődők. Az egyes korosztályokban az első három helyezett részesül díjazásban. Az ajándékok átadása is a gyermeknap keretében történik.

Szeretettel várjuk a rajzokat és az imádságokat!

PALACKPOSTA

Az Igazi

„Nézd, vége van a télnek, elmúlt az esőzés, elment. Megjelentek a virágok a földön, itt az éneklés ideje, gerlebúgás hangzik földünkön. Érleli első gyümölcsét a fügefa, és a virágzó szőlők illatoznak. Kelj föl, kedvesem, szépségem, jöjj már!” (Énekek éneke 2,11–13)

Itt a tavasz! A napsütésben vidámsággal telik meg a szívünk. Reggelenként a hála érzése tölti be lelkünket, hogy a világosság ismét győzött a sötétség felett. A simogató napsugarak incselkedése közepette könnyebb pozitív lelkülettel indulni az iskolába, a munkahelyre vagy a kertbe, valami újat kezdeni, remélni, hinni.

A tavaszi zsongás a keresés és várakozás időszaka is egyben. A madarak lelkesebben csiripelnek, a lányok és a fiúk szerelemről ábrándoznak. Az ifjak esküvőre készülnek, az idősek pedig őszinte szeretettel és nosztalgiával gondolnak vissza életük tavaszára.

Valahol mindannyian az igazit keressük egész életünkben, és várjuk, hogy találkozzunk vele. Ha pedig már megtaláltuk, akkor hálás szívvel emlékezünk vissza a megtalálás örömére. Miért? Mert nincs is nagyobb boldogság, mint amikor rátalálunk az igazira, és megéljük a szerelem viszonzását.

Talán furcsán hangzik, de a böjti idő is egy ilyen találkozásra készít fel. Böjtben a fokozott önvizsgálat eszközével élve és a lelki gazok kigyomlálásával ékesíthetjük fel bensőnket a közelgő nagy találkozásra. A böjt nemcsak rávezet minket a nagyheti eseményekre, hanem különösen értékes idő lehet számunkra, csakúgy, mint amikor nagy gonddal ruhát választunk, frizurát készítünk és egyéb kellékekkel, kiegészítőkkel csinosítjuk magunkat egy randevú előtt.

Készülődésünk annak a Jézus Krisztusnak szól, akinek hozzánk való ragaszkodását a Szentírás ezzel a szép szimbolikával fogalmazza meg: vőlegény ő, aki eljegyezte egyházát és benne téged is magának. Böjtben az Igazira várakozás lázában éghetünk tehát, a vőlegény érkezése pedig már csak napok kérdése.

Jól fontoljuk meg ezért, hogyan készülünk, nehogy úgy járjunk, mint a balga szüzek, akiknek elfogyott az olajuk, és lemaradtak a vőlegény érkezéséről (Mt 25,1–13). Legyen várakozásunk és készülődésünk gondos és örömteli, mert az Igazi érkezik. Az Igazi, akinek a szeretetétől és szerelmétől még a híres *ásó, kapa, nagyharang* sem választhat el bennünket. Aki irántunk való szerelmét saját életével és vérével pecsételte meg.

Ha e mély isteni szeretetre rezonál a mi szívünk is, akkor a saját böjti sóhajunkká lehet az ige szava: *„Kelj föl, kedvesem, szépségem, jöjj már!”*

■ Agod Anett

Névjegy: Agod Anett
Szegeden születtem és végeztem tanulmányaimat, 2009-ben jogi diplomát szereztem. 2006-ban párhuzamosan beiratkoztam az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. Jelenleg a Cinkotai Evangélikus Egyházközségben töltöm az utolsó, a hatodévemet. Augusztus óta boldog házasságban élünk férjemmel, *László Virgillel,* aki a budavári gyülekezetben hatodéves.

MERÍTS!

„Örömmel merítek a szabadulás vizéből”

Szeretem a Balatont, és szeretem a Szélrózsát; 2012 nyarán pedig találkozni fog a Balaton a Szélrózsával. Ígéretesen hangzik, nem?

Ahogy előző év őszén a fonyódligeti part végtelen hosszúnak tűnő platánsorán legeltettem a szemem, próbáltam ott, a helyszínen is elképzelni, hogy a víz értékhordozó, ihletadó, Szentlélekre mutató eszköz lesz a kezünkben a 2012-es országos evangélikus ifjúsági találkozó során. A Szélrózsa ugyanis itt lesz, a fonyódligeti ifjúsági táborban, ezen a parton; és itt fog terpeszkedni ez az irdatlan nagy vízfelület, és nemcsak helyet követel magának, de meg akar szólalni, és még a színpadra, az azon felállított alkalmi oltárra, sőt még a szószékre is felkapaszkodik.

Egy bibliai mondás – a címként olvasható ige: *„Örömmel merítek a szabadulás vizéből”* (Ézs 12,3) – bukkant fel a gondolataimban, amikor eltöprengtem a víz hatalmáról és jelentőségéről. Azóta „ízlelgetem, szopogatom” ezt a mondatot – ahogy *Luther* mondta –, és attól kezdve nincs megállás: először csak a Tízek belső köre, majd a találkozó munkatársi gárdája, mostantól pedig egész egyházunk közvéleménye ízlelgetheti, forgathatja magában minden egyes szavát.

Örömmel… Közös tapasztalatunk, hogy az öröm hatalmas erő: egy egész napot, egy stresszes, küszködésekkel teli napot képes ellensúlyozni néhány percnyi öröm.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A próféta úgy mutatja be számunkra Istent, mint örömforrást. Jézus is beszél Istenről mint örömforrásról az elrejtett kincs és az igazgyöngy példázatában. Az egyik esetben az embernek az ölébe hullik az öröm. Kincsre talál teljesen váratlanul, anélkül hogy kereste volna. Az igazgyöngy megtalálása pedig a másik, a hosszú és fáradságos utat mutatja be, egy gyűjtő fáradhatatlan keresésének eredményét.

Nem véletlen, hogy egymás mellett, egymástól elválaszthatatlan módon van jelen Jézusnak ez a két példázata, mert ezzel azt akarta kifejezni, hogy ha Istenről mint örömforrásról beszélünk, akkor mindkettő lehetséges.

Merítek… A bibliai idők sátoros ünnepén, mely hét napon át tartott, a csúcspontnak tekinthető pillanatban a főpap és kísérete egy aranykorsót telemerített vízzel, a nép hangos ujjongása és zenélése közben az oltárhoz vitte, és a vizet ezüstcsészékbe öntötte. Ez a vízöntési szertartás emlékeztette őket arra, hogy Isten a pusztában a sziklából vizet fakasztott. Hétszer ismételték meg a vízöntést, emlékezve arra, hogy Jerikót is hétszer kerülték meg, míg falai leomlottak. Az öröm az ünneplés során ekkor hágott a legmagasabbra. Még Jézus idején is az a mondás járta: nem látott még örömünnepet az, aki nem látta a lombsátor ünnepén a vízöntés szertartását.

Az idei Szélrózsa találkozó reggeli és esti alkalmai majd erre a bibliai időkbe visszanyúló különös liturgiára és performance-ra fognak emlékeztetni, de természetesen mai tartalommal megtöltve.

■ Réz-Nagy Zoltán

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

Mese, mese, meskete

„Felhőt lépő” beszélgetés Fekete Gy. Viktorral

▶ Szeretitek a meséket – vagy tizen-, huszonéves fejjel úgy érzitek, már kinőttétek őket? És hivatásos mesemondókról hallottatok-e? Nem? Akkor most – a mese világnapja (április 2.) alkalmából – bemutatunk nektek egyet. Ismerkedjetek meg *Felhőtlépővel,* vagyis *Fekete Gy. Viktor* mesemondóval, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) katekéta szakos végzős hallgatójával!

– Világéletemben szerettem rajzolni és írni, egészen fiatal korom óta ezek kötnek le. Békéscsabán, ahol éltem, lehetőségem volt ilyen irányú tanulmányokat folytatni; az evangélikus gimnázium és művészeti szakközépiskola grafika szakán tanultam. Ott ismerkedtem meg a hittannal, a hitoktatással, a Bibliával, és bár ez akkoriban még nem annyira foglalkoztatott, mégis, etikailag sokat adott.

– *Ez mit jelent?*

– Azt jelenti, hogy megfogtak a jézusi tanítások, az *Ószövetségben* pedig megtetszettek a történetek. Nem vallásos családból jövök, nem jártam hittanra azelőtt, egyke, magamnak való „művészlélek” voltam, de aztán történt ez a fordulat. Megtaláltam a hitem, Isten megszólított, megtértem. Nem tudom már, mikor és hogyan történt, de mindaz, amit a középiskolában magamba szívtam, hirtelen élni kezdett… Rátaláltam az evangélikus ifjúsági alkalmakra; azokon kezdtem el gitározni, ott mertem először kibontakozni. Így lettem végül evangélikus, és kaptam elhívást arra, hogy Istent szolgáljam.

– *Hogyan befolyásolta ez az életedet?*

– Azt tudtam, hogy nem akarom pénzért olyan dolgokra használni a fantáziámat, amelyek számomra esetleg vállalhatatlanok. Ezért miután leérettségiztem, és megszereztem a grafikusi végzettséget, már tudtam, hogy valamilyen formában inkább a pedagógia irányában akarok tovább tanulni.

– *Így jött az EHE.*

– Igen, már évek óta szolgáltam evangélikus gyülekezetben, és ajánlólevéllel kerültem az Evangélikus Hittudományi Egyetemre, teológuslelkész szakra. Másfél évvel később, édesanyám halála miatt kicsit eltávolodtam az egésztől, magamba fordultam, kerestem a választ a kérdéseimre, és úgy éreztem, hogy nem tudnám folytatni a lelkész szakot. Végül több tanárom és lelkészem javaslatára az akkor indult katekéta szakon folytattam a tanulmányaimat.

Úgy érzem, ez nagyon jó döntés volt. Amit én most katekétaként a rákosszentmihályi és a maglódi gyülekezetben az istentiszteleteken, gitáros alkalmakon, ifjúsági órákon, nyári táborokban végzek, munkának kevés, szolgálatként viszont megadja azt a pluszt, ami a hétköznapjaimhoz, az életemhez kell, hogy teljesnek érezzem magam.

– *Változtak-e a kezed alól kikerült munkák a megtérésélményed miatt?*

– Érdekes módon nem, mert például Jézus alakja a megtérésem előtt is nagyon érdekelt. Az ő személyében, életében minden benne van, ami nekem rajztéma volt, ha egy eszményt akartam megrajzolni. Egy időben mégis kevesebbet foglalkoztam a rajzzal, mert sokáig nem tudtam időben összeegyeztetni a gyülekezeti szolgálataimmal. Ha van egy jó témaötleted, és hajnalig rajzolsz, aztán reggel menni kell szolgálni, nem biztos, hogy érdekli a gyülekezetet, hogy éppen miért vagy fáradt.

– *A grafika és a teológia után hogyan jutottál el a meséléshez?*

– Föl akartam tenni a munkáimat az internetre, de a honlapkészítésért olyan díjat szabtak, hogy úgy döntöttem, inkább megtanulok magam honlapot szerkeszteni. Ebből aztán az lett, hogy nemcsak a sajátomat készítettem el, de például több evangélikus oldal létrehozásában is részt vettem.

Tavaly a *Holnemvolt* mesemondó fesztivál szervezői is engem kerestek meg, hogy készítsek honlapot az eseménynek. Így ismerkedtem meg a mesemondókkal, köztük *Zalka Csengével,* és ekkor döntöttem el, hogy én is mesemondó leszek.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Azt éreztem, hogy ide vezetett minden, amit eddig tanultam és átéltem: hogyan kell kiállni az emberek elé és mikrofonba beszélni; miként kell emberekkel, gyerekekkel foglalkozni; hogyan kell bakizni, de megélni, amit mondok, nem csak ügyesen előadni. Ezeket mind megtanultam az egyetemen, közben formálódott a hitem, láttam, hogy mire nem vagyok alkalmas, és mire igen. Tudom, hogy érdemes emberekkel foglalkoznom, ehhez megvan az adottságom, a mesemondáshoz pedig a fantáziám.

– *Tehát végleg elkötelezted magad a mesemondás mellett… És nyilván ebben a szerepben is megjelenik a keresztény elkötelezettséged.*

– Hiszek az általam csak „nevetve nevelésnek” nevezett módszerben, ahogyan abban is, hogy a mesemondás felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt szól. Mivel azonban nem csupán keresztény közegben lépek fel, ezért a „vallásos modorosságot” és a teológiai szóhasználatot kerülöm. Kicsit olyan ez, mint a színjátszás, ahol a történetek egy-egy szerepre hasonlítanak: eldöntheted, hogy melyiket játszod el és miért, de amikor előadod, nem sajátíthatod ki őket kedved szerint. Mesemondóként tehát nem az a dolgom, hogy igehirdetést tartsak.

Hálás vagyok viszont mindazért, amit kaptam, és ezt igyekszem példamutatóan viszonozni a magam lehetőségei szerint: a Mosolygó Kórház Alapítványt segítve például hetente járok be a gyerekkórházakba mesélni és foglalkozni a beteg gyerekekkel. Kicsit más közeg, mint a hagyományos fellépés, több figyelmet és rögtönzést kíván.

– *Hogyan néz ki egy hagyományos előadás? Mit csinál pontosan egy mesemondó?*

– Mesét mond… Tudom, ez így elég tág megfogalmazás, de igazából kevés a konkrétum, mert minden mesemondó más. Én például egyaránt szeretek gyerekeknek mesélni könyvtárakban, iskolákban és felnőttek előtt fellépni kávéházakban vagy múzeumokban.

Az előadásaim során több saját dalomat is eljátszom. Ezek nem gyerekmondókák, inkább a nagyobbaknak szólnak. Ismerek mesemondót, aki madaras meséket mesél, mert számára fontos a madárvédelem. Ilyen szempontból rám az jellemző, hogy elgondolkodtató meséket mesélek a magam humoros módján, mert számomra ez a két dolog az, ami fontos: az egészséges humor és a tanulság.

– *Végül megtudhatjuk, honnan jött a Felhőtlépő név?*

– Az egyik versemben, majd egy dalszövegemben szerepelt ez a kifejezés. Tetszett a hangzása, és amikor észrevettem, hogy sok mesemondónak van művészneve, rögtön ezt választottam. Azt üzeni, hogy a viselője határozottan tart valamerre. Célja, küldetése van, amihez felül kell emelkednie a földi utak nyújtotta lehetőségeken, túl kell látnia az éppen aktuális látóhatáron. Erről szól az élet, erről szólnak a történeteim.

■ Liszka Viktor

Fekete Gy. Viktor mesemondó és dalnok honlapja: http://feketegyviktor.hu

Kettős felelősség

A presbiterek felelőssége tekintetében a helyzet jelenleg röviden a következő: nincs sem szerződés, sem hitvallás a presbiteri megbízatáshoz. Ami van, az a presbiteri avatás és beiktatás esküje. Ez viszont csak szóbeli és csak egyszeri. Ugyanez igaz presbiteriánus szervezetünk más világi vezetőire is. Nincs írásbeli szerződésben tisztázott felelősség. És nincs az egyes tisztségek sajátosságaihoz illő fohász, hitvallás és imádság.

Az *EvÉlet* február 19-i számának 13. oldalán *Esküszünk* címmel *Garádi Péter* hívta fel a figyelmet a biblikus szövegekből építkező presbiteri megnyilatkozás hiányára. A cikk a megszokott eskühöz képest antitézisként bemutat egy lehetséges új esküszöveget, amely tartalmát tekintve egy presbiteri jószándék-nyilatkozat, hitvallás és imádság.

A megszokott, illetve a cikk szerzője által fölvetett szöveg azonban valójában nem antitézisei egymásnak, hanem szintézist keresve rávezetnek arra a felismerésre, hogy nemcsak az egyes vállalásokhoz illő hitvallások, hanem a szerződések is hiányoznak.

Szintézis tehát az, hogy hiányzik az a folyamatos használatra való két szöveg, amelyek rövid és tömör összefoglalása az ismert eskü egyszer elhangzó szövege. A két szöveg egyike a részletes írott szerződés, amely az e világi kormányzás szemszögéből tisztázza a jogi és ügyrendi felelősséget. A másik szöveg pedig szívből jövő fohász, hitvallás, imádság, amely a mennyei kormányzás szemszögéből tisztázza a hitből fakadó alávetettség tudatát és a felelősséget.

Rejtett vagy legalábbis közvetett módon mindkét szöveg létezik – vagy legalábbis az arra mutató igény megvan. Egyrészt rövid áhítattal kezdődnek egyházi testületeink ülései. De ez messze nem pótolja az egyén megbízatására és az abból fakadó felelősségére szabott vallásos gondolatok elismétlését. Másrészt vannak belső egyházi törvényeink, de a világi vezetők alávetettsége csak önkéntes, míg a döntésük ostora olykor a megkerülhetetlen alávetettségben szolgáló lelkészeken és gyülekezeteken is csattan. Törvényeinknek és az egyházszervezeti felelősséget hordozóknak egyaránt jót tenne, ha minden egyes pozícióra össze lenne gyűjtve egy aláírható szerződés formájában a kötelezettségek és felelősségek sora.

Reformátori felismerés és tanítás a világ kettős kormányzása. Ezzel nem azonos, de ennek logikus következménye, hogy a presbitereknek és más világi vezetőknek kettős felelősségük van. E kettősséget most a megszokott eskün kívül is kézzelfoghatóvá kell tennünk, például az egyes tisztségekhez tartozó részletes szerződések és hitnyilatkozatok kidolgozásával.

■ Dr. Prőhle Péter

Az év úrvacsorai bora

A kiskőrösi evangélikusok több mint tíz éve aktívan támogatják a városban élő vincelléreket: szövetkezetet alapítottak, az Iniciatíva Egyesület segítségével képzéseket szerveztek… Nemrégiben pedig díjat adtak át, ezzel is ösztönözve a termelőket minőségi bor készítésére. A különdíj neve: *Az év úrvacsorai bora.*

FILUS TIBOR FELVÉTELE

A díjátadó szerző az oklevéllel…

A kitüntetéssel a kiíró magas minőségű, lehetőleg helyi vagy hazai termőhelyű, hungaricum szőlőfajtából készült bort jutalmaz. A díjjal együtt jár, hogy az egyházközség egy éven át a kitüntetett bort használja úrvacsorai borként, valamint segíti úrvacsorai borként való terjesztését. Az ötletgazdák ezzel nem titkoltan egyházközségeinket is szeretnék serkenteni, hogy úrvacsorai célokra kizárólagosan kiváló minőségű bort használjanak.

Első alkalommal március 9-én, a Kiskőrösön megrendezett XVII. nemzetközi kadarkaversenyen adták át a díjat. A serleget és az oklevelet *Koch Csaba* borász, a Koch-Vin Kft. tulajdonosa vehette át 2011-es évjáratú kadarka boráért a megmérettetésnek helyet adó István Borházban. A bort egyébként a bírálóbizottság aranyéremmel is elismerte.

Az egyházközség tervezi, hogy a soltvadkerti cserszegi fűszeres borversenyén is kiválasztja a legszebb fehérbort, és úrvacsorai bornak javasolja.

■ Lupták György

A presbiter munkaköri leírásáról

▸ *Kedves presbiterjelölt társaim!* Az *Evangélikus Élet* 2012. február 19-i számában megjelent, *Esküszünk* című cikk további gondolatokat indított el bennem. *Garádi Péter* írásának minden mondatával egyetértek, és szívesen (szívvel-lélekkel) mondanám el az általa javasolt új esküt *(is)* a presbiteri beiktatáskor, Isten szent színe előtt. Ám ha addig ennek nem teremtődnek meg a legális feltételei, akkor „csak" csendes imádságként hangzik majd el – remélem, sokak szívéből – az új eskü *is!* A fontos az, hogy az Úr Isten hallja ki nem mondott szavainkat *is!*

A frissített zsinati törvényekben is csak igen szűkszavúan történik utalás a presbiteri tisztségből adódó feladatokra, inkább csak a presbitérium – mint döntéshozó testület – tevékenysége van tételesen meghatározva. De ha a presbiter többre vágyik annál, mint hogy csak „élő szavazógép" legyen, akkor jobb híján saját magának kell megfogalmaznia presbiteri munkaköri leírását. Világi munkahelyeken gyakori, hogy a dolgozó maga készíti el tevékenységjegyzékét, és a felettese jóváhagyja.

Öntevékeny munkára buzdítom presbitertársaimat, még a beiktatás előtt, amikor még talán tart bennünk a lelkesedés, a bizalom, a tenni akarás, így megmutathatjuk, hogy „új seprő jól seper"! Önkéntesen elkészíthetjük saját presbiteri munkaköri leírásunkat; nem kell új zsinati törvényekre várnunk, hiszen nálunk jobban ugyan ki ismerhetné, mire is vagyunk képesek gyülekezetünkért! És főleg hogy ebből mit is akarunk megvalósítani, és érintettként mit is tartunk presbiteri tisztséggel járó feladatainknak.

Hat évvel ezelőtt volt egy hasonló próbálkozásom: szintén egy „joghézagot" szerettem volna „bestoppolni" húszpontos javaslatommal, melyben megfogalmaztam a követelményeket, hogy ki lehet a Szentírás tanítása alapján a rendezett életvitelű egyházi tisztségviselő. Ugyanis erről sem szól részletesen egyetlen zsinati jogszabály sem, miként a presbiteri tisztségből adódó feladatokról sem. Ez akkor kéziratban s pusztába kiáltott szó maradt; talán azért, mert túl általánosan fogalmaztam. Lehet, hogy ez az írás is erre a sorsra jut, hiszen az ország presbiterjelöltjei közül ugyan hányan tekintik magától értődőnek, hogy olvassák egyetlen magyar nyelvű evangélikus hetilapunkat?

Tizenkét pontos presbiteri munkaköri leírásomat egyes szám első személyben írtam. Így ez mások számára legfeljebb ötlet, javaslat. Senkit sem akar megkötni, amikor – még a beiktatás előtt – elkészíti saját, személyre szabott presbiteri munkaköri leírását, és annak egy példányát aláírva átadja az iktatását végző gyülekezeti/körzeti lelkészének.

Ha akár egy kitépett irkalapra, ceruzával, remegő kézzel, de szívből fakadóan írunk néhány sort, ez lesz talán a legértékesebb dokumentuma Isten ügyéért végzett szolgálatunknak! És hat év múlva, a számadásnál ez lehet a mérce is.

Természetesen ez sem kötelező, mint ahogy egyházunkban szinte semmi sem az, de aki tudatosan készül az előtte álló hat évre, az az indulás előtt jól teszi, ha számadást készít. Mint a toronyépítő ember vagy a hadba vonuló király Jézus példázatában.

Cseppet sem tökéletes és hibátlan saját presbiteri munkaprogramomat mégis abban a reményben teszem közzé, hogy talán ezzel is hozzájárulhatok ahhoz az ébredési, újulási folyamathoz – az „esküszünk" után az „ígérjük és fogadjuk" személyre szabott gondolataival –, amelyet a kínai keresztyének imádsága (lásd EÉ 737. o.) tökéletes tömörséggel így fogalmaz meg: *„Uram, ébreszd egyházadat, és kezdd rajtam! Uram, építsd gyülekezetedet, és kezdd velem! Uram, békességed örömhírét juttasd el mindenütt a földön, és kezdd nálam! Uram, gyújtsd meg szereteted tüzét minden szívben, és kezdd bennem!"*

Hittestvéri üdvözlettel:

■ Garai András
nyíregyházi presbiterjelölt

Garai András önként vállalt presbiteri szolgálatának leírása

Én, Garai András, ígérem és fogadom, hogy önként vállalt presbiteri tisztségemben a következő hat évben gyülekezetemben végzett szolgálatom során a rám vonatkozó hatályos egyházi törvényekbe és gyülekezeti szabályrendeletekbe foglalt előírásokon túlmenően különösen is a következő tizenkét önkéntes vállalásomat igyekezem teljes erőmből és minden tehetségemmel megtartani és teljesíteni:

1. Gyülekezeti presbiteri tisztségemet minden más elfoglaltságom elé helyezem; igazolatlanul nem hiányzom a presbiteri ülésekről, és tudomásul veszem, hogy a ciklusban a harmadik igazolatlan hiányzással automatikusan kizárom magam a presbiteri szolgálatból. De főként azért sem hiányzom felelőtlenül, hogy távolmaradásommal ne akadályozzam a döntéshozatali munkát. Ellenben az ülésekre az előzetesen megkapott anyagok, napirendi pontok alapján lelkiismeretesen felkészülök; építő jellegű hozzászólásaimmal, határozati javaslattervezeteimmel, szakismereteimből fakadó felajánlásaimmal, aktív részvételemmel a hatékony testületi munkát elősegítem.

2. Döntéseimet mindenkor az Ige mérlegére helyezem. A Szentírással, valamint egyetemes és evangélikus hitvallásainkkal ellentétes határozatokat nem támogatok, ezért ezeket a hitvallási iratokat igyekszem minél jobban megismerni. A felmerülő egyéni érdekek helyett a döntéshozatalkor mindenkor a gyülekezet szempontjait veszem figyelembe. Az esetlegesen megjelenő tévtanítások ellen is fellépek.

3. A törvényességet betartom, és ha a testületi munka során bármilyen törvénytelenséget tapasztalok, azt az egyházon belüli jó rend biztosítása érdekében a presbiteri üléseken és a törvényes, nyilvános fórumokon mondom el. Ennek érdekében törekszem, hogy mind mélyebben megismerjem az egyházunk minden tagjára vonatkozó mindenkori aktuális zsinati törvényeket.

4. Az elvégzett presbiterképző és gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamon szerzett speciális ismereteimet igyekszem a lehető leghatékonyabban hasznosítani, azokat presbitertársaimmal megosztani és őket ezek megszerzésére buzdítani.

5. Az egyház legfontosabb stratégiai célja a misszió, így a helyi gyülekezet első számú feladata is ez. Ennek hatékony folytatása érdekében célszerű ötletekkel, konkrét javaslatokkal hozakodom elő, felhasználva a modern média eszközeit is. Így személyes honlapommal, blogjaimmal továbbra is a NET-misszió (azaz a *nemzetközi evangéliumi tanúságtételre* szóló küldetés) ügyét szolgálom: *„Hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!"*

Ahol csak részt veszek egyházi alkalmakon, és ahol csak megengedik, az elhangzó örömhír hanganyagát rögzítem és az internet segítségével „közhírré teszem"! Teszem mindezt abban a reményben, hogy talán olyanokat – különösen fiatalokat – is elér a jó hír, akik csak névleges keresztyének, s talán csak a népszámláláskor vallották magukat evangélikusnak, de templomban eddig még nem láttuk őket…

6. Rendszeresen részt veszek, léleképítő várakozással és nyitott szívvel, gyülekezeti istentiszteleteken, helyi és közegyházi közösségi alkalmakon, csendesheteken, konferenciákon stb. *Luther* után szabadon fogalmazva: nem csak négyszer veszek évente úrvacsorát… Igyekszem a rádió, a televízió evangélikus műsorait akár utólag is meghallgatni, illetve megnézni.

7. Anyagilag is rendszeresen támogatom (havi banki átutalás formájában) gyülekezetemet, nem csak a presbitérium által évekkel ezelőtt előírt és elvárt mértékben, az éves nettó jövedelem 1%-ával… Így szerepelek a választói névjegyzékben is.

8. A Szentírást természetesen rendszeresen olvasom és – különféle szakkönyvek, folyóiratok (*Lelkipásztor, Credo,* áhítatoskönyvek, kommentárok stb.) segítségével – tanulmányozom is. Egyházunk kiadványait, aktuális eseményeit érdeklődési körömnek megfelelően (különösen a Luther-irodalmat) figyelemmel kísérem, ideértve az *Evangélikus Élet* és az internetes evangélikus portál információit is.

9. Ha kérnék, kaphatnék tiszta erkölcsi bizonyítványt. Világi életfolytatásommal kerülöm mások botránkoztatását, a károkozást, büntetést előidéző magatartást, és nem keltem egyházunk rossz hírét.

10. Az egyetemes papság elvéből következő feladataimat, kötelezettségeimet, bizonyságtételi lehetőségeimet igyekszem képességeim, talentumaim lehető legteljesebb hasznosításával ellátni s erre presbitertársaimat is bátorítani, hogy a számadásnál Urunk hűséges szolgáinak bizonyuljunk. Ugyanis a gyülekezet „vénei" – a presbiterek – nemcsak anyagi ügyekben illetékesek, de a lelkész munkatársaiként, őt segítve s vele együttműködve a nyáj példaképei is kell, hogy legyenek!

11. Presbiterként az egyháznak – mint Krisztus testének – szolgáló tagja vagyok, s mindig az én Uram és Istenem vezetése alatt állok, aki Igéjével és Szentlelkével tanácsol. Éppen ezért végső soron nem az egyháznak, hanem az egyház Urának, Jézus Krisztusnak vagyok szolgája, akit én személyes Megváltómnak hiszek és vallok! Presbiteri munkám során sem az egyháztagoknak akarok tetszeni, hanem Isten akaratának kívánok engedelmeskedni. Egész életfolytatásommal őt dicsőítve, neki tartozom felelősséggel a gyülekezet színe előtt is, minden időben.

12. Végül, de nem utolsósorban ismét megerősítem azt a szándékomat, hogy – rendezett életvitelű egyházi tisztségviselőként – a magam számára összeállított húszpontos, úgynevezett „etikai kódexben" megfogalmazott alapelvek alapján végzem önként vállalt szolgálatomat az Úristen dicsőségére és hittestvéreim javára! *Soli Deo gloria!* A törvényekben előírt kötelességeim mellett a régi és az új „presbiteri esküben" foglalt igei alapelvek szerint élek Krisztus-hívő, magyar evangélikus keresztyénként, s mindezeket ebben a „nyilatkozatban" is ígérem és fogadom. Isten engem úgy segéljen! Úgy legyen!

„Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően." (Fil 2,13)

Erős várunk az Úristen!

Keltezés

Aláírás

(A nyilatkozatomban említett dokumentumok személyes honlapomon – www.garainyh.hu – is elérhetők a Friss információk rovatban.)

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Maglódi Evangélikus Egyházközség

Maglód a főváros határától másfél kilométerre délkeletre fekszik. Első írásos említése 1352-ből való. Feltételezések szerint a középkorban is ott állt a település temploma, ahol jelenleg az evangélikus templom: a város melletti magaslaton. Középkori eredetét igazolja, hogy mind a mai napig működő temető öleli körül.

A hagyomány szerint már 1546-ban a lutheri reformációt követő gyülekezet élt itt.

A török uralom alatt a falu elnéptelenedett. 1700 körül Felvidékről jött evangélikus szlovákok alapították újra Maglódot.

Az első lelkészek hol a templomban – amelynek akkor csak a puszta falai állottak –, hol pedig a lelkészlakban hirdették Isten igéjét. 1773-ban a gyülekezet kérvényt nyújtott be *Mária Terézia* királynőhöz, hogy engedélyezze romos templomuk javítását és bővítését. Ezzel egyidejűleg a szomszédos Ecser falu lakosai is kérvényt nyújtottak be a templomra vonatkozó igényükkel, azt állítva, hogy eredetileg az övék volt. A templom tulajdonjogának kérdését egy – a Helytartótanács által kiküldött – katolikus–evangélikus vegyes bizottság döntötte el, a maglódiak javára ítélve.

Ezt követően 1778 novemberében szentelték fel a kereszt alaprajzú, torony nélküli templomot, mely a magyarországi evangélikus templomok között mind nyújtott centrális elrendezésével, mind rendkívül értékes berendezésével különleges helyet foglal el. Ezek közül kiemelkedik az 1777-ben készült, a Luther-kabátot és Mózes-táblát viselő lelkészt ábrázoló szószék.

Maglód elevenen őrzi *Petőfi Sándor* szüleinek emlékét. *Petrovics István* és *Hrúz Mária* 1815–16-ban ismerkedhettek meg egymással. Akkor mindketten Maglódon éltek. Hrúz Máriát a lelkészék, *Martiny Mihályék* vették magukhoz cselédnek. Szolgálóként eljárt a mészárszékbe, ahol Petrovics István volt a „székálló legény”. Így szövődött szerelem közöttük, melyből később házasság lett.

A maglódi gyülekezet erősen őrzi a népegyházi tradíciókat, többek között a templom pünkösdi, zöld ágas díszítésének szokását, a szép maglódi népviseletet. Mindezek mellett élő közösségként igyekszik összefogni Maglód, a szomszédos Ecser és Gyömrő evangélikusait.

■ Németh Mihály

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Április 1-jén, virágvasárnapon 11 órától istentiszteletet közvetít a Magyar Televízió Maglódról. Igét hirdet *dr. Fabiny Tamás* püspök.

EVANGELIKUSELET.HU

Istentiszteleti rend • 2012. március 25.

Böjt 5. vasárnapja (Judica). Liturgikus szín: lila. Lekció: Jn 8,46–59; 1Móz 22,1–13. Alapige: Zsid 7,24–27. Énekek: 199., 379.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (presbitérium iktatása) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (orgonazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX. Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Bolba Márta; liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., Gospel-istentisztelet) Bedecs Réka; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Bátovszky Gábor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Bátovszky Gábor; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; du. 4. (családi) Zsugyel Klenovics Katalin; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. dr. Joób Máté; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Kitüntették a csákvári evangélikus kórust a nemzeti ünnepen

A dunántúli nagyközség által adományozható kitüntető címek sorában igen előkelő helyet foglal el a *Csákvárért* díj. Az elmúlt évben fennállásának tizenötödik évfordulóját ünneplő evangélikus *Harmonia Floriana* kórus a község március 15-i ünnepségén vette át ezt a kitüntetést.

A nagyközség polgármestere, *Katonáné dr. Venguszt Beatrix* méltató szavaiban idézte az oklevélben foglaltakat: a kórus nemcsak a gyülekezet- és a község-, de a felekezeti határokon is képes átlépni. Kiemelkedő szerepe van a település zenei életének szervezésében, az ott működő másik hat kórus találkozásainak megszervezésében. A település kulturális életének részét képezik az általuk szervezett zenés áhítatsorozatok. Az évek óta megrendezett nyári „Zengő táborok” is sokat jelentenek a részt vevő gyermekeknek és családjaiknak, valamint a településnek. Ezek megszervezésében is nagy részt vállalnak – *Szebik Ildikó* karnaggyal az élen – a kórus tagjai.

Az énekkar rendszeres találkozásai a testvértelepülés, a bajorországi Pyrbaum evangélikus kórusával a két önkormányzat között fennálló jó partnerség motorját jelentik. Az idén ősszel Nürnbergben tartandó bajor–magyar jubileumi partnertalálkozónak is részese lesz a két énekkar: közösen adnak majd elő – csákvári zenekari kísérettel – kétkórusos műveket.

BOKOR BÉLA FELVÉTELE

Mindezek mellett a kórus életében a legfontosabb szerepet a gyülekezeti alkalmak jelentik. A már negyven tagot számláló közösségből többen ezen a szolgálaton keresztül kapcsolódtak be a gyülekezeti életbe, lett a gyülekezet presbitere, szolgálattevője.

A *Csákvárért* kitüntetés az alapító karnagynak, *Joób Emesének*, illetve a kórus mostani vezetőjének, a munkát tizenegy éve irányító Szebik Ildikónak szól elsősorban. Az ő kedves egyéniségük, hallatlan türelmük, pedagógiai érzékük és igényes szakmaiságuk inspirálja az énekkar egészét és egyes tagjait egyaránt.

■ Mészáros Tamás

Kővágóörsi emlékezés Sümegi Istvánra

Hálaadó istentisztelet keretében emlékezett meg lelkészéről, *Sümegi Istvánról* (1912–1991) a gyülekezet és a család március 10-én a kővágóörsi evangélikus templomban. Az igehirdetés szolgálatát *Bozorády Zoltán* nyugalmazott nyíregyházi esperes végezte 2Kor 12,10, illetve Fil 4,13 alapján: *„Mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős” – „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.”*

Sümegi István *(képünkön)* – akinek portréját az *Evangélikus Élet* múlt heti számában is felelevenítette *D. Keveházi László* egyháztörténész – 1944-től 1977-ig szolgált a kővágóörsi egyházközségben. *(Itteni szolgálata alatt, a háború után született a lelkészcsalád harmadik gyermeke, Péter, akiről az írás nem tett említést. – A szerk.)*

Mint az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen is elhangzott, a gyülekezet néhai lelkészét Isten képzőművészeti és irodalmi tehetséggel is megáldotta. Tehetsége valóban Krisztus kezében válhatott áldássá. Szolgálatának gyümölcsei többek között a legnehezebb időkben felépített révfülöpi evangélikus templom, a szeretetben megtartott gyülekezet és család.

■ V. I.

Hartai hála, amiért a harang szól

„A harangszó kiemel a hétköznapokból… és Istenhez emel”

Egy régi mondás szerint a templom koronázási ékszere az orgona, koronája pedig a harang. Ennek jegyében emlékeztek meg Hartán hálaadó istentisztelet keretében arról, hogy kilencven éve szentelték fel a nagy- és a középső harangot. A március 4-i istentiszteleten *Káposzta Lajos* nyugalmazott esperes Mt 15,21–28 alapján szolgált igehirdetéssel.

FOTÓ: HALASI LÁSZLÓ

Prédikációját egyszerű kérdéssel kezdte: „Tudja-e Harta lakossága, hány harang szólal meg a településen alkalmanként?” Aztán – utalva arra a három harangra, amelyek az evangélikus hajlékban 1922 óta hívogatnak istentiszteletre, jelzik a napszakokat, és adják hírül, ki távozott a földi vándorpályáról – személyhez szólóan toldotta meg a kérdést: „És neked hány harangod van, amelynek ismered a hangját és érted a szavát?”

„A harangok azt üzenik, hogy nem velünk kezdődött a történelem. Eleink igényes emberek voltak, akik tudtak áldozni. Régen, amikor nem volt harang – több ilyen települése van hazánknak –, úgy történt a hívogatás, hogy a falu szélén lakó család elindult istentiszteletre, és beszólt a szomszédhoz – »Elindultunk, gyere, gyertek!« –, aztán együtt a következő házba, így nőtt az úton lévő gyülekezet. Ez a szolgálati forma mára teljesen kihalt, pedig a legszebb harangszó: az emberi hang” – fogalmazott Káposzta Lajos.

A gyülekezet lelkésze, *Halasi László* ismertette a három hartai evangélikus harang történetét. 1916-ban – *Gallé István* lelkész szolgálata alatt – közülük kettőt leszereltek és háborús célokra elvittek. E kettőt pótolta az egyházközség 1922-ben egy 280 és egy 660 kilogramm súlyú haranggal. A presbiterek szervezte gyűjtés során több mint 200 ezer korona gyűlt össze – a háború és Trianon után ezzel a hívek nem kis áldozatkészségről tettek tanúbizonyságot. Ezek a harangok ma is azt mondják, mint régen: *„Jöjjetek énhozzám…”*

■ H. L.

Vendégségben a vadludaknál

▶ *Csonka Péter* tősgyökeres Komárom-Esztergom megyei lokálpatrióta. Főállásban az állami természetvédelemben dolgozik természetvédelmi őrként. Emellett közel húsz éve szinte minden szabad idejét a ragadozó madarak és harkályok felmérésével, monitorozásával és aktív védelmével tölti. Gyermekkora óta elkötelezett rajongója a természetnek, életének fontos célja annak alaposabb megismerése és megőrzése. Konok, kitartó embernek vallja magát, akit a terepmunka nem elfáraszt, hanem inspirál.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

– Évről évre növekvő népszerűségnek örvend a tatai vadlúdsokadalom, amelynek Ön a kitalálója és főszervezője. Honnan jött az ötlet egy ilyen jellegű rendezvény megszervezésére?

– Az alapötlet külföldi tapasztalatok nyomán született. Feleségem és jómagam Spanyolországban és Izraelben, míg egyik legjobb barátom, *Bagdi Antal* az Amerikai Egyesült Államokban látott hasonló eseményeket, fesztiválokat, amelyeken konkrét természeti értékeket, elsősorban madarakat vagy azok jellemző tevékenységeit, például a vonulásukat mutatják be az érdeklődőknek.

– Miként fest az önök programja?

– Mi egy kicsit továbbgondoltuk a külföldi mintát. Körülbelül öt év alatt formálódott olyanná a rendezvény, hogy ki lehetett vele csábítani az embereket, és meg lehetett őket állítani, hogy megismertessük velük a természetvédelem törekvéseit.

A fesztivál látogatottsága folyamatosan nő, de a szervezettséget, a szakmaiságot tekintve is egyre magasabb színvonalú. A programot önkéntesek szervezik és bonyolítják le. Rendezvényszervező cég nem vesz részt a munkákban, illetve senki sem kap pénzt a munkájáért. Ez a legnagyobb eredmény, hiszen közel száz ember a saját idejét áldozza fel azért, hogy az embereket közelebb hozza a természethez. Mára a tatai vadlúdsokadalom Közép-Európa legnagyobb természetvédelmi rendezvényévé nőtte ki magát.

Sokat jelent az is, hogy a szervezők hitelesek a látogatók szemében. Mindenkin látszik az őszinte rajongás és szeretet. A tatai Öreg-tó kiváló helyszíne lehet egy speciális fesztiválnak vagy – ahogyan mi hívjuk – természetvédelmi nyílt napnak. Tata barokk kisvárosa fantasztikus keretet nyújt a programhoz.

A tatai vadlúdsokadalom egész napos rendezvénysorozatával elsősorban a távoli északi tundrák üzenetét magukkal hozó vadludakat köszöntjük. Nem hangos fesztivál ez, nem egymást érő koncertek és kirakodóvásárok kavalkádja, mégis ünnep, igazi fesztivál – a maga módján. Olyan, amelyen a látványosságról és a hangulatról a sokezernyi vadlúd gondoskodik, a vendégek pedig mi, emberek vagyunk.

– Pontosan mit kínál a sokadalom a látogatónak?

– Minden évben rengeteg programmal várjuk az érdeklődőket. Többek között madarászversenyt, gyermekrajzversenyt, kiállításokat szervezünk. A gyerekek számára Cincér játszóházat alakítunk ki, amely tulajdonképpen egy kreatív környezeti nevelési sátor. Egész nap előadásokat hallgathatnak az érdeklődők a természetvédelem céljairól, eredményeiről. Nagyon érdekes a madármegfigyelés „teleszkópbokrokban" és a madárgyűrűzési bemutató. Legutóbb körkapcsolásból tudhattuk meg, hogy a hazai nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeken mennyi vadlúd éjszakázott a sokadalom napján.

– A Száz Völgy Természetvédelmi Egyesület is részt vesz a szervezésben. Mi volt a célja a megalapításának?

– 2007-ben kezdtük el szervezni az egyesületet; létrehívását a folyamatos forráshiány generálta. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) helyi szervezetei nem rendelkeznek önálló jogi személyiséggel, ezért nem indulhatnak a régiós pályázatokon.

A Száz Völgy Természetvédelmi Egyesületet huszonegy lelkes alapító hozta létre. A célja az, hogy összefogja a működési területén, főleg Komárom-Esztergom megyében élő és tevékenykedő szakembereket és önkénteseket. A legfőbb cél a természeti értékek feltárása, megóvása. Ennek érdekében segítjük például az önkormányzatok természetvédelmi tevékenységét, részt veszünk a környezettudatos szemlélet és ismeretterjesztés erősítésében, önállóan vagy más szervezetekkel együttműködve alapkutatásokat végzünk ezen célok elérése érdekében.

CSONKA PÉTER FELVÉTELE

Elsősorban szakmai egyesület vagyunk. Nem célunk hatalmas passzív tagság toborzása, jelenleg mintegy száz tagunk van. Érdekeltek vagyunk az alapfelmérésekben, kutatásokban, védelmi programokban, illetve nagy erősségünk a rendezvények és védelmi akciók szervezése. Részt veszünk a helyi civil napokon, természetvédelmi rendezvényeken, de szervezzük a békamentéseket, a táborokat is.

– Mi inspirálta arra, hogy a természetfotózást is kipróbálja?

– Ez egy nagy szerelem. Alapvetően madarász vagyok, de a fotózás a madarak viselkedésének megfigyelését új dimenzióba helyezte. A fotózásban a legnagyobb inspirálóm maga a természet. A képek leginkább az Által-ér völgyében és a Gerecsében készülnek, vagyis ebben is megjelenik a lokálpatriotizmusom.

Nem vagyok törekvő típus. Nem titulusok miatt fényképezek – így nem is nagyon indulok pályázatokon –, hanem a pillanatnyi varázsért és az alaposabb megismerés miatt. Napokat töltök egy-egy faj párjának környezetében. Sok-sok hasznos információval gazdagodom, melyeket a védelmi munkákban tudok hasznosítani. Elsősorban ragadozó madarakkal, ludakkal és harkályokkal töltöm az időmet.

– Jelenleg milyen programokat szerveznek?

– Lassan elkezdődik a békamentésünk, mégpedig három helyszínen: Majkpusztánál, Tatán a Remeteségi úton, illetve Tardoson a Malomvölgyben. Így, a tavasz kezdetén már zajlanak a védelmi munkák is. Odúkat takarítunk és helyezünk ki, mesterséges fészkeket építünk és szerelünk fel ragadozó madaraknak, illetve keressük a madarak fészkelőhelyeit a hatékonyabb védelem érdekében. Már szervezzük a nyári táborunkat és természetesen a következő vadlúdsokadalmat is.

– Mit üzen az olvasóknak az Ararátról?

– „Gondolkodj globálisan, és cselekedj lokálisan!" Nem kell nagy célokat hajszolni, mert akkor nem vesszük észre a közelünkben fellelhető csodákat. A környezet- és természetvédelem ügyei nagyon sokszor helyben, kisebb közösségekben dőlnek el. Természetesen legyen kitekintésünk a világban zajló eseményekre, de mindenki tegyen közös ügyünkért a saját környezetében.

■ Sánta Anikó

EVÉL&LEVÉL

Párbeszéd Istennel

Bizonyságtevők a Görögszállási Külterületi Cigány Misszióból

Ha már tudatosan nem tudtuk összeszervezni a Filadelfia Evangélikus Egyházközség és a Budaörsi Evangélikus Egyházközség hétvégéjét, a mi mennyei Atyánk egy adminisztrációs hibát engedett meg, hogy ez mégis létrejöjjön. Egymástól függetlenül, teljesen eltérő célcsoporttal és célkitűzéssel szerveztünk programot a március 9–11-i hétvégére. A budaörsiek munkamegbeszélést készültek tartani (30-40 fő), a Filadelfia pedig gyülekezetépítő családos hétvégét (80 fő). A nagy felismerés együtt gondolkodásra biztatott, és ahol csak lehetett, találkoztattuk a két programot. Hétvégénknek a *Párbeszéd Istennel – A kijelentést váró egyház* címet adtuk.

Mindkét gyülekezetben laikus testvérek is készültek igehirdetésre és bizonyságtételre. Budaörsről *Dimény Gábor Béla* és *Endreffy Géza,* a Filadelfiából *Buzás István* és *Nagy Miklós* szolgáltak igehirdetéssel. Sokan sokféleképpen bizonyságtétellel, zenei szolgálattal. Két kisvárdai presbiterünket vasárnap iktattuk be, és a két gyülekezet együtt járult az úrvacsorához.

Megrázó lelki élmény volt a nemrégen hitre jutott – születésétől vak – cigány fiú liturgiai szolgálata. Fejből mondta a liturgia szövegét, de még a hosszú evangéliumi igét is (Lk 11,14–28). Amikor e vak ember szájából felhangzott a zsoltár – *„Szemeim az Úrra néznek szüntelen"* –, senkinek sem volt kétsége, hogy ő valóban az Úrra emelte tekintetét. A mienk pedig fátyolossá lett a hitnek ilyetén megnyilvánulását látva.

■ Györfi Mihály *lelkész (Nyírszőlős)*

Kiskertem örömei és bánatai

Bár zord a tél, kinyíltak már a hóvirágaink, az üzletekben megjelentek a virághagymák, vetőmagok… lassan majd ébred a természet!

Igazi panelgyerek voltam: kockaház kockaszobáiban és jól lebetonozott vas játszótereken nőttem fel. Tudtam, hogy a gyümölcs a nagypapám kosarában vagy a piacon terem; kivételt képez ez alól a banán, mert az a pult alól nőtt ki.

Nagy élményt jelentettek a tavaszi társadalmi munkák össznépi kirohanásai. Miénk volt a tér, és a lakótelep szelleme meg tudta mozdítani a lakókat egy közös kertészkedésre, felújításra…

Most kertes házban élek kis családommal, de nagygazdák természetesen nem lettünk. Azért a lelkünk nyitott a kertészkedés örömeire. Elkészült a ház, jöhetett a kert! Kétszázötven négyzetméter csoda! Az akkor épülő bevásárlóközpont alapjaihoz kitúrt földből el lehetett hozni néhány teherautónyi termőföldet. Négy-öt forduló után úgy néztünk ki, mintha óriási vakondok túrták volna fel az udvarunkat. A gyerekeink büszkén ijesztgették a szomszédokat, hogy mekkora vakondok jártak erre az idén.

Elboronáltuk a földet. Vetettünk minőségi fűmagot. Megették a madarak. Vetettünk kicsit minőségi fűmagot, és barkácsoltunk egy szép szál madárijesztőt. A madarak megint jóllaktak. Vetettünk közép-árkategóriás fűmagot, és zacskócsíkokat kötöztünk négyzetméteres hálóba. Rácsodálkozó kíváncsisággal, nekihasalva néztük, ahogyan napról napra nőtt a fű. Tarack lett. Fénytűrő, árnyéktűrő egyben, mindent kibír, és kiirthatatlan.

Virágokat ültettünk. Hiába tanuljuk az iskolában a virág részeit, akkor vésődik be az ember lelkébe, hogy melyik a hagyma teteje és alja, amikor az elsőt a földbe dugja. Ha valamelyik fiókám véletlenül fordítva ültette el, szegény virág a földben kompenzálta a hibát, és kibújt úgy is. Gyerekbarátnak teremtette az Úr a természetet, és ezért túlél sok mindent.

Mindent azért nem! Egy négyzetméteren próbáltuk meghonosítani az epret, sóskát, retket, tulipánokat, kaprot… Kizsákmányoltuk a földet, és fellázadt. Semmit nem adott, minden elsorvadt.

Minden tavasszal új lendülettel kezdünk bele a kertrendezésbe, és mindig tanulunk, tapasztalunk valamit a saját bőrünkön: jót és rosszat egyformán. A megújuló természettel együtt szerintem az emberek testébe és lelkébe is be van kódolva a változás, a tisztulás titka. Ezek olyan egyszerű emberi titkok, hogy nem kell hozzá semmi mozgalmat, tisztítókúrát, léböjtöt, egyebet ismerni, csak pár órát együtt lélegezni a világgal: fákkal, virágokkal, folyókkal…

Néhány hét már csak: kertészkedő- és sétakúrákra fel!

■ Papp Andrea

myLuther WWW.MYLUTHER.HU

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ŐRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Őrbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

HÍREK, HIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉSEK

Brehauser János volt bikácsi tanító síremlékét halálának századik évfordulójára a Bikácsi Nőegylet felújította. Tel.: 75/333-781.

Az *Odeon-Lloyd* moziban működő *Egy csepp emberség – Odeon filmklub* március 22-én (csütörtökön) 17.30-kor a *Szemekbe zárt titkok* című alkotás vetítésével folytatódik. *Juan José Campanella* filmje egy titokzatos bűntény és egy szerelmi kapcsolat évtizedeken átívelő története, telis-tele rejtéllyel, szenvedéllyel és jófajta humorral. Az argentin mozi 2010-ben elnyerte a legjobb külföldi filmnek járó Oscar-díjat.

A vetítés után a moziteremben ezúttal is üdítővel, pogácsával és szeretettel várjuk az érdeklődőket. A jegyár egységesen 800 Ft.

Cím: Budapest, XIII., Hollán Ernő u. 7. (A Jászai Mari tértől egy percre.)

Részletes információ: *www.odeonlloyd.com,* illetve 30/902-8669 *(Rados Péter).*

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

* * *

Rákoscsaba csendes utcájában, (gyorsbusz az Örs vezér térre és Kőbánya-Kispestre) *családi ház kerttel, garázzsal eladó.* Többgenerációs, nagy családoknak különösen kedvező, a ház mindkét szintjén két szoba és két félszoba, összesen három fürdőszoba, pince, fedhető terasz, központi fűtés. Ár: 25,9 M Ft. Tomka: 1/355-7332.

* * *

Negyvenéves, egyedülálló fitoterapeuta keresi annak a 40–50 év közötti, keresztény, polgári értékrendű, családot szerető, természetet, vidámságot kedvelő független férfinak az ismeretségét, aki hűséges társa lehetne életének. „Rohan az idő” jeligére, lehetőleg fényképes válaszokat a szerkesztőség címére (1085 Budapest, Üllői út 24.) vár.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 25-étől április 1-jéig

VASÁRNAP

7.25 / m1
Református ifjúsági műsor
8.05 / MR6 – A régi rádiója
Zsinatoló
(vasárnapi ökumenikus műsor)
10.00 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó)
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése a fehérgyarmati templomból
Igét hirdet: Szalai László lelkipásztor
11.30 / Duna Tv
Beavatás
Czakó Gábor televíziós esszéje
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo
Évszázadok egyházi muzsikája
22.50 / m2
Buborékok
(tévéjáték)

HÉTFŐ

13.08 / Bartók rádió
A Francia Rádió Filharmonikus Zenekarának hangversenye
Messiaen:
Elfelejtett adományok
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
14.00 / Kossuth rádió
Arcvonások
Bagdy Emőke pszichológus
19.30 / Duna Tv
Hagyaték
Rovásírás
21.05 / Duna Tv
Egy legenda életre kel
(magyar dokumentumfilm)
Puskás Ferenc portréja
2/1. rész
21.21 / Bartók rádió
HangJátékTér
Móricz Zsigmond: Rokonok

KEDD

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
12.35 / Tv2
Szent Iván napja
(magyar filmvígjáték, 2002) (89’)
19.40 / Kossuth rádió
Gryllus Vilmos:
Dalok óvodásoknak és kisiskolásoknak
20.30 / Duna World
Szerelmes földrajz
(magyar ismeretterjesztő sorozat)
Otthonom, Óbuda
20.40 / m1
Örkény István:
Macskajáték
(tragikomédia két részben)
22.15 / m2
Aranycsapat
A József Attila Színház előadásának tévéváltozata

SZERDA

13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
A református egyház félórája
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője:
Carl Maria von Weber
Benne: G-dúr mise
17.30 / Duna World
Magyar történelmi arcképcsarnok
(magyar ismeretterjesztő sorozat)
Pázmány Péter
19.00 / Pax Tv
Szent házak alapjai
(magyar dokumentumfilm)
Szent István öröksége
19.30 / Duna Tv
Fejezetek a magyar kereszténység történetéből
(ismeretterjesztő sorozat)
Liturgia

CSÜTÖRTÖK

12.00 / MR4 – Nemzetiségi adások
Déli harangszó a tótkomlósi evangélikus templomból
13.05 / Kossuth rádió
Rádiószínház
Örkény István:
Egyperces novellák
16.35 / Duna World
Múlt-kor
(történelmi magazin)
19.35 / Bartók rádió
A Nemzeti Filharmonikus Zenekar hangversenye
Benne:
Mozart: Requiem
20.30 / m2
Műkorcsolya- és jégtánc-világbajnokság
Jégtánc – szabad program
21.05 / Bartók rádió
Sztárparádé
Benne:
Saint-Saëns: Sámson és Delila

PÉNTEK

11.00 / Pax Tv
Szokolay Sándor zeneszerző
(portrésorozat)
11.30 / m1
Múzeumtúra – francia módra
(francia ismeretterjesztő sorozat)
17.35 / Duna World
Magyar történelmi arcképcsarnok
(magyar ismeretterjesztő sorozat)
Lorántffy Zsuzsanna
21.30 / Pax Tv
Pilátus
(koncertfilm)
22.30 / m2
Americano
(amerikai–spanyol dráma, 2005) (80’)
23.00 / Bartók rádió
Dzsesszkoncertek
Snétberger Ferenc (gitár-) koncertje

SZOMBAT

6.00 / m2
Az Ótestamentum
6.25 / Duna Tv
Pannonius dicsérete – Janus Pannonius és a magyar reneszánsz
(magyar dokumentumfilm)
13.23 / Bartók rádió
Hangverseny délidőben
Almásy László Attila játszik a Mátyás-templom orgonáján
16.20 / Duna Tv
Végtelen történet
(német játékfilm, 1984) (90’)
16.35 / m1
A Szövetség
Bibliai vetélkedő
21.04 / Kossuth rádió
Elmondhatatlan történet
Örkény István dokumentumregényének rádióváltozata
0.10 / Duna Tv
Pereputty
(orosz játékfilm, 1981) (93’)

VASÁRNAP

10.05 / m1
Református ifjúsági műsor
10.15 / m1
A Biblia a magyar képzőművészetben
10.30 / m1
Református magazin
11.00 / m1 és m2
Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet
14.00 / Bartók rádió
Kritikus füllel
Bach: Ich habe genug – BWV 82. (kantáta)
19.35 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete
Benne:
Bach: Máté-passió – BWV 244.
20.00 / Duna Tv
Jane Eyre
(angol játékfilm, 1995) (109’)
20.30 / m2
Julianus
(magyar történelmi film, 1991)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (március 25.)
Nem éheznek és nem szomjaznak majd, nem bántja őket a nap heve, mert az terelgeti őket, aki könyörült rajtuk, az vezeti őket forrásvizekhez. Ézs 49,10 (Tit 3,6–7; Mk 10,35–45; Zsid 5,7–9; Zsolt 102) Ézsaiás jövendölése először az ószövetségi nép babiloni fogságból való szabadulásának idején teljesedett be. Majd beteljesedett Jézus Krisztus földi működése idején is, amikor háromnapi járóföldre követte őt az igéjére figyelő sokaság, és ő csodálatosan jóllakatta őket. A végső beteljesedés azonban még hátravan: a nyáját élete árán megváltó jó Pásztor e világ elmúltával Atyja örök országába vezeti majd övéit.

Hétfő (március 26.)
Az Úr ezt mondta Jeremiásnak: Én most a szádba adom igéimet! Jer 1,9 (ApCsel 18,9; Zsid /6,20/7,1–3/16–17/24–27; Mk 14,1–11) Jeremiás nem magától jött rá, hogy Isten nevében kinek mikor mit kell mondania. Isten adta szájába az igét, amelyet hirdetnie kellett. Isten nevében ma is csak az beszélhet, akinek Isten Lelke adja szájába az igét.

Kedd (március 27.)
Dicsérje őt a nap és a hold, dicsérje minden fényes csillag! Mert ő parancsolt, és azok létrejöttek. Zsolt 148,3.5 (Jel 4,11; Jób 19,21–27; Mk 14,12–16) Az élettelen természet Istent dicsőíti, mert engedelmeskedik parancsának. Csak mi, emberek nem engedelmeskedünk, és nem gondolunk arra, hogy emiatt – noha élünk – az élettelen természetnél is élettelenebbek vagyunk.

Szerda (március 28.)
Saját füleddel hallhatod a mögötted hangzó szót: Ezen az úton járjatok, se jobbra, se balra ne térjetek le! Ézs 30,21 (Jn 14,6; Zsid 9,11–15; Mk 14,17–25) Isten – az előző versek tanúsága szerint – azoknak ígéri ezt, akik a veremből, amelybe bűnük juttatta őket, hozzá kiáltanak. E kiáltásukra feleletként küld nekik tanítót, akitől az útbaigazítást mint „mögöttük hangzó szót” hallhatják.

Csütörtök (március 29.)
Kérdezd meg előbb az Úr igéjét! 2Krón 18,4 (2Tim 3,14; 1Kor 2,1–5; Mk 14,26–31) Júda királya, Jósáfát javasolta ezt Izrael királyának, Áhábnak, mielőtt eldöntötték, hogy hadba vonuljanak-e Rámót-Gileád visszafoglalására. Nem arra gondolt, hogy Áháb lapozza fel a Bibliát, hanem hogy kérdezze meg az Úr prófétáit, akik által Isten szólni szokott. Ha valóban Isten akarata szerint akarunk dönteni, akkor nem a saját eszünk és szívünk szerinti jó döntést igazoló bibliai helyek után kell kutatnunk, hanem olyasvalakit kell megkérdeznünk, akit Isten igéjének szolgálatára hívott.

Péntek (március 30.)
Olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik. Ézs 52,15 (Mk 16,20; Zsid 10,1.11–18; Mk 14,32–42) Az *Ézsaiás könyve* 52. fejezetének végén álló teljes mondat így hangzik: *„De bámulatba ejt majd sok népet, királyok is befogják előtte szájukat, mert olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik, olyan dolgot tudnak meg, amiről addig nem hallottak.”* Az Úr „szenvedő szolgájáról” szóló, jól ismert prófécia (53. fejezet) bevezetése arra utal, hogy a megaláztatáson át felmagasztaltatásba, halálon át életbe vezető út a népek és királyaik előtt ismeretlen. A legyőzetve győztes Bárány titkát az ézsaiási próféciának a Golgota keresztjét megvilágító fényében ismerheti meg a világ.

Szombat (március 31.)
Istenhez kiáltok, és az Úr megsegít engem. Zsolt 55,17 (2Kor 1,10b; Jel 14,1–3/4–5/; Mk 14,43–52) Virágvasárnap előestéjén, a nagyhét előszobájába lépve szabad úgy olvasnunk ezt a zsoltárverset, mint a kínhalál elszenvedésére készülő Krisztus tanúságtételét, aki tudja, hogy ha Isten el is hagyja majd egy időre, végül mégis megsegíti, és húsvétkor nyilvánvalóvá teszi, hogy a sírban csak a nagypénteken őt legyőző halál maradt. Mert halála valójában nem vereség lesz, hanem győzelem: az ősi kígyó fejének, a bűnnek és a halálnak eltaposása.

■ Véghelyi Antal

A Keresztyén Értelmiségi Fórum következő alkalmán, a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) március 26-án, hétfőn 18.30-kor *A bankok és az elmúlt hónapok gazdasági krízisei* címmel tart előadást és vezet fórumbeszélgetést *dr. Bod Péter Ákos* egyetemi tanár. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Meghívó

Áldássá válni – szűkülő távlataink Isten tágas terében címmel *nyugdíjas papnék és papnők országos találkozóját* tartjuk március 31-én 9.30-tól a Budapest-Deák téri gyülekezet első emeleti termében. Az alkalomra nyugdíjas és özvegy papné testvéreket várunk, de a nyugdíjba készülő vagy még aktív papnék is hivatalosak.

A jelentkezést kérjük a Magyarországi Evangélikus Egyház Női Missziójának eljuttatni. Postacím: 1085 Budapest, Üllői út 24.; e-mail: marta.pinter@lutheran.hu; illetve telefon: *Szebik Imréné* 20/824-3441.

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. • **Előfizetés**: elofizetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 212124